

Tegevuse ülevaade 2017–2018

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

Tegevuse ülevaade 2017-2018

Naiskodukaitse
2019

Aastaraamatu toimetuse tänab kõiki vabatahtlikke kaasautoreid!

Väljaandja: Naiskodukaitse

Koostaja ja toimetaja: Leane Morits (NKK Tartu ringkond)

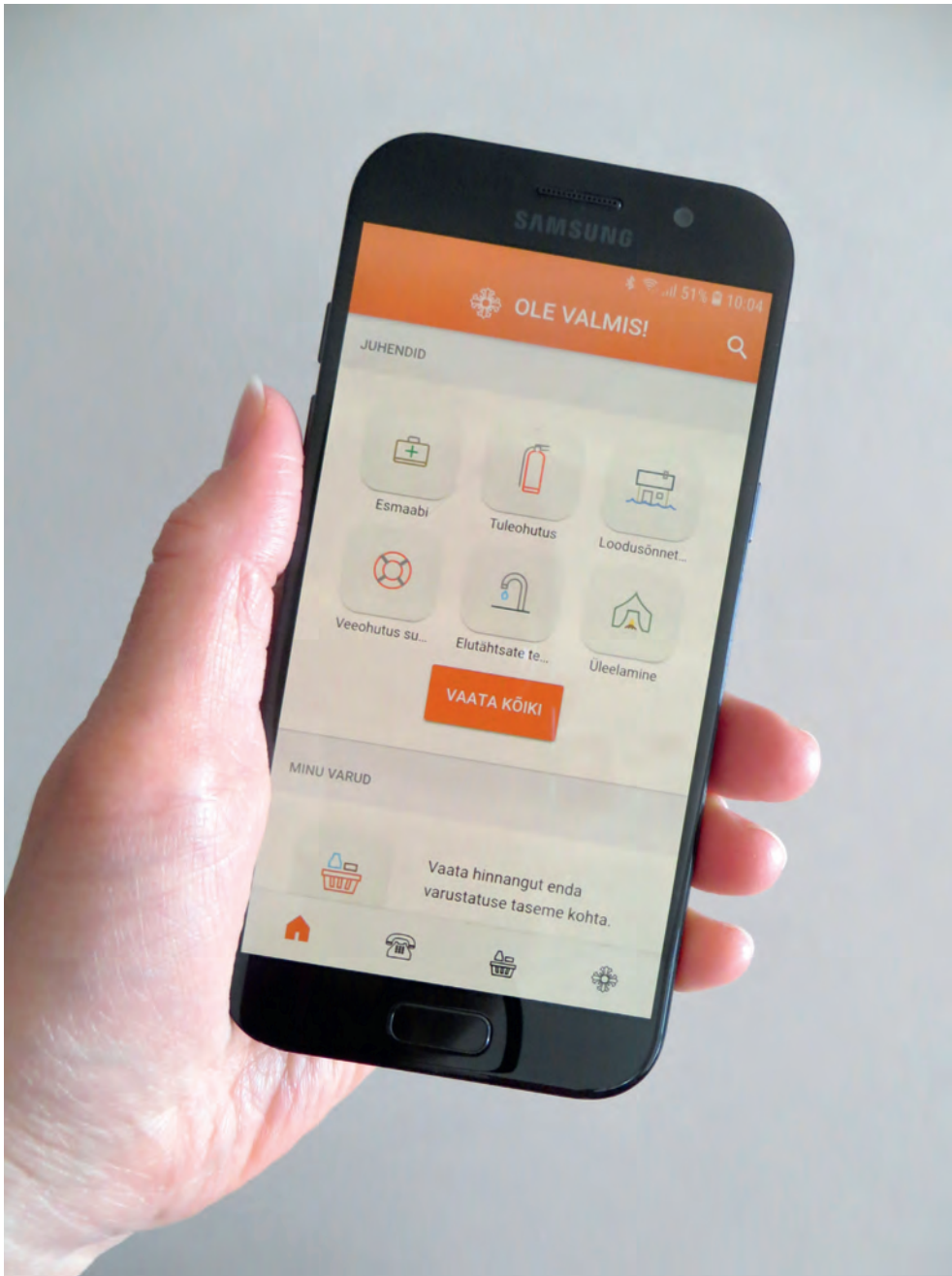
Kujundus: Karmen Vesselov (NKK Pärnumaa ringkond)

Trükk: AS Pajo

© Naiskodukaitse, 2019

ISSN 2346-5654

SISUKORD	
NAISKODUKAITSE LIIKMESKOND JA TEGEVUS AASTATEL 2017-2018	7
ALUTAGUSE RINGKOND	17
HARJU RINGKOND	24
JÕGEVA RINGKOND	30
JÄRVA RINGKOND	35
LÄÄNE RINGKOND	42
PÕLVA RINGKOND	50
PÄRNUMAA RINGKOND	56
RAPLA RINGKOND	63
SAAREMAA RINGKOND	71
SAKALA RINGKOND	78
TALLINNA RINGKOND	86
TARTU RINGKOND	92
VALGA RINGKOND	98
VIRU RINGKOND	105
VÕRUMAA RINGKOND	114
AASTA NAISKODUKAITSJA NOMINENDID 2017-2018	121
NAISKODUKAITSE AUTASUD 2017-2018	127
NAISKODUKAITSE VÕISTLUSTE TULEMUSED 2017-2018	131
NAISKODUKAITSE TULETOOJAD 2018	134
RINGKONDADE JUHATUSED JA REVISJONIKOMISJONID 2017-2018	135
JAOSKONDADE JUHATUSED JA REVISJONIKOMISJONID 2017-2018	137
NAISKODUKAITSE KESKJUHATUSE LIIKMED	143
NAISKODUKAITSE KESKREVISJONIKOMISJONI LIIKMED	143
NAISKODUKAITSE SÜMBOOLIKAKOMISJONI LIIKMED	143
NAISKODUKAITSE AJALOOKOMISJONI LIIKMED	143
NAISKODUKAITSE AULIIKMED	143

Naiskodukaitsel valmis 2018. aastal oma äpp - "Ole Valmis". Pilt: Elisa Jakson

NAISKODUKAITSE LIIKMESKOND JA TEGEVUS AASTATEL 2017-2018

Airi Tooming

Juhtimine ja Naiskodukaitse keskjuhatas

Aastatel 2017-2018 jätkas esinaisena Airi Tooming. 2018. a juunikuuni oli esinaise asetäitja ametis Ave Proos, kes seejärel siirdus peavanemana Kodutütarde organisatsiooni juhtima. Tema ameti Naiskodukaitstes võttis üle senine väljaõppe arendusspetsialist Helen Allas.

Arendusspetsialistina võeti 2018. a teisest poolest osalise koormusega tööle Tallinna ringkonna tegevliige Elisa Jakson, kes selle ajani oli panustanud vabatahtlikuna avalike suhete alastes projektides ning mobiilirakenduse Ole valmis! loomises. 2018. a 1. oktoobrist saime tänu Kaitseministeeriumi erakorralisele eraldisele üle-eestilisele tasandile tööle võtta veel ühe spetsialisti (Liina Henn), kelle töövaldkonnaks sai elanikkonnakaitse valdkonna arendamine.

Juhtimise suurimateks väljakutseteks võib pidada Naiskodukaitse osalemist suurõppusel Siil 2018. a kevadel ning elanikkonnakaitse valdkonna arendamisega seonduvaid uusi projekte. Kõnesoleva kahe aasta töötempo on olnud suur ja arengud silmnähtavad. Algatajateks ja eestvedajateks on olnud üle-eestilise tasandi juhid ja spetsialistid, ent suur töö plaanide elluviimisel ja levitamisel on jäänud ringkondade instruktorite ja vabatahtlike juhtide kanda.

Naiskodukaitse keskjuhatas jätkas on tavapärasest tööd, kahe aasta jooksul toimus 17 koosolekut. Peamisteks arutus- ja otsustusteemadeks olid tunnustamine, ajaloo ja sümbollikakomisjonidesse liikmete valimine, eelarveprojektide heakskiitmine, aastapäevapidustuste planeerimine, aastaaruannetega tutvumine jne. Lisaks tehti tööd põhikirja parandusettepanekutega ja revideerimise juhendiga. Keskjuhatus liikme Kairi Nõukase eestvedamisel analüüsiti 2018. a jooksul mitmetes töögruppides arengukava täitmise seisu, mille tulemusena korrigeeriti ja täpsustati ülesandeid aastakäsus. Keskjuhatus liikmed panustavad ka koostöösse Eesti Politsei Naisühendusega ning viivad läbi arenguvestlusi ringkondade esinaistega. 2017. a maikuu otsustati võtta kasutusse Naiskodukaitse embleem välivormil kandmiseks ning 2018. a alguses kinnitati Välikoka kursuse ja Staabiassistendi kursuse lõpumärgid.

Liikmeskond

Naiskodukaitse liikmete arv tõusis kahe aasta jooksul 160 liikme võrra, seejuures 2018. aastal oli kasv vaid 49 liiget. Naiskodukaitsega liitus kahe aasta jooksul 410 inimest ning lahkus 250 inimest.

Kuigi liikmeskonna kasv on olnud oodatust tagasihoidlikum, võib siiski rahul olla, et aasta aastalt liikmete arv suureneb ning samas tõusevad mitmed kvaliteedinäitajad (tegevuses osalenute määr, liikmemaksu tasumine jne). Võrdluseks võib tuua, et Kaitseleidu malevates on liikmeskond passiivsete liikmete väljaarvamise tõttu arvnäitajate poolest suisa vähenenud.

2018. a toimus suurõppus Siil, mille ettevalmistamise käigus tehti ringkondades liikmetega tõhusat tööd. Võeti ühendust ka passiivsete liikmetega, korrastati kontaktandmeid jne. Selle tulemusena osalesid õppusel paljud sellised liikmed, kes ei olnud juba pikalt NKK tegevuses kaasa löönud, ent samal ajal oli ka neid, kes

leidsid, et neil ei ole enam aega ja energiat Naiskodukaitse jaoks ning otsustasid organisatsioonist lahkuda.

	01.01.2017	Kasv	01.01.2018	Kasv	31.12.2018
Tegevliikmed	2293	95	2388	58	2446
Auliikmed	13	-1	12	-2	10
Toetajaliikmed	65	14	79	12	91
Noorliikmed	28	-9	19	-10	9
Liikmestaatus peatatud	27	12	39	-9	30
Kokku	2426	111	2537	49	2586

Arvuliselt on kahe aasta jooksul enim kasvanud Harju, Tallinna, Tartu ja Lääne ringkonnad. Neist kolme esimese liikmete arv on juba väga suur ning üha enam on näha, et liikmete haldamisele ja ülesannete täitmisele kuluv töömaht ületab ühe palgalise töötaja võimed. Õnneks on Naiskodukaitse organisatsioonikultuur suuresti rajatud vabatahtlike juhtide panusele ja koostoimele, nõnda suudetakse ilma suuremate lünkadeta püstitatud ülesanded siiski täita. Väikese leevendusena saime 2017. a lõpus võtta osalise koormusega tööle instruktorigi, kes aitab vähendada Tallinna ja Harju ringkondade instruktorite koormust.

	Noorliikmed	Tegevliikmed	Auliikmed	Toetajaliikmed	Liikmestaatus peatatud	KOKKU
Alutaguse	3	149	0	2	1	155
Harju	0	280	0	5	0	285
Jõgeva	0	137	2	0	4	143
Järva	0	146	0	2	5	153
Lääne	1	199	0	10	3	213
Põlva	3	104	0	3	0	110
Pärnumaa	0	99	4	4	0	107
Rapla	1	127	0	3	0	131
Saaremaa	0	143	0	2	4	149
Sakala	1	106	2	3	3	115
Tallinn	0	287	0	19	6	312
Tartu	0	251	2	19	3	275
Valgamaa	0	116	0	10	0	126
Viru	0	166	0	1	1	168
Võrumaa	0	136	0	8	0	144
Kokku:	9	2446	10	91	30	2586

Liikmemaksu tasumise kohustuse täitis 2017. a 76,9 ja 2018. a 78,6 protsenti liikmeskonnast. Vastav näitaja on aasta aastalt tõusnud, olles näiteks kahel varasemal aastal vastavalt 72,4 ja 75,0 protsenti. Igal juhul on see positiivne trend ning näitab nii liikmeskonna kvalitatiivset tõusu kui administratiivse võimekuse parane-

mist. Liikmemaksu tasumise osas on aastaid kõige kõrgemad näitajad olnud Tartu ringkonnas, 2017. a täitis liikmemaksu tasumise kohustuse seal 96,3% ning 2018. a 94,1% liikmemaksu kohustusest. Ajaloolise saavutusega sai 2018. a hakkama Sakala ringkond, kus liikmemaksu kohustuse täitsid kõik tegev- ja toetajaliikmed.

Väljaõpe

Väljaõppe valdkonnas liikusime suuresti varasemalt sisse tallatud rajal. Ringkondade tasandil oli põhifookus baasväljaõppe läbiviimisel, lisaks korraldati erialaseid täiendõppeid. Uuendusena oleme viimastel aastatel ette andnud erialase täiendõppe soovituslikud teemad, et hoida fookust organisatsiooni põhiülesannete täitmisel.

Üle-eestiliselt viidi läbi erialakursused ning valdkondade kaupa instruktorite seminarid. Uue valdkonnana on väljaõppesse lisandunud ohutushoiu kursus ning sellega seonduvalt vastava eriala instruktorite koolitamine.

Õppekavadest jõudis väga pika töö tulemusena 2017. a lõpuks kinnitamiseni Sanitari erialakursus Kaitseliidus õppekava. See protsess hõlmas paljusid tuliseid diskussioone terves Kaitseliidus. Vaidluse all olid nii kursuse rõhuasetused, maht kui meetodika. Ilmselt on eriarvamusi veel tänagi, ent vähemasti on meil lõpuks olemas heal meetodilisel tasemel koostatud kava, mis võimaldab ühtsetel alustel viia väljaõpet läbi kogu Kaitseliidus.

Baasväljaõpe

Jätkuvalt on nõudeks, et kõikide ringkondade naiskodukaitsjatel peab olema võimalus läbida kõiki mooduleid vähemalt kord aastas. Siiski on mõnes ringkonnas mõni moodul ka ära jäänud, seda kas osalejate vähesuse tõttu või instruktorite puudumisel. Samas on sel juhul liikmetele pakutud võimalusi läbida baasväljaõppe moodul mõnes teises ringkonnas.

Liikmeskonna kvalitatiivse näitajana oleme iga-aastaselt mõõtnud nende liikmete osakaalu, kes on läbinud kõik baasväljaõppe moodulid. Heameel on tõdeda, et ka see näitaja on tõusutrendis, olles 2016. a 55,5, 2017. a 57,7 ning 2018. a lõpuks juba 59,9 protsenti. Lisaks läbivad paljud naiskodukaitsjad Sõdurioskuste kursuse Kaitseliidus (SBK/TSOBKkl/SOK/), 2018. a lõpuks oli sõduritaseme õppe läbinud 421 naiskodukaitsjat. Vastava taseme väljaõppe läbimine on oluline eeldus paljudele Kaitseliidu üksuste ametikohtadele määramisel, seetõttu on äärmiselt oluline, et võimalikult suur hulk naisi sõdurioskuste kursuse läbiks.

	Alutaguse	Harju	Jõgeva	Järva	Lääne	Põlva	Pärnumaa	Rapla	Saaremaa	Sakala	Tallinn	Tartu	Valga	Viru	Võrumaa	Kokku
2017	61.6	51.2	75.2	61.5	44.8	54.6	57.8	66.1	52.7	59.4	56.9	67.4	50.0	66.1	44.1	57.7
2018	67.1	56.4	80.3	66.4	48.7	47.1	55.6	68.5	55.9	61.3	56.8	63.7	52.6	72.3	47.1	59.9

Baasväljaõppe täismahus läbinute osakaal (%) liikmeskonnast.

2018. a alustati ka baasväljaõppekava ümberhindamisega. Üheks suuremaks põhimõtteliseks muudatuseks on e-õppe sissetoomine ka baasõppesse. Esimene

uuel kujul läbiviidud organisatsiooniõpetuse moodul toimus 2018. a sügistelvel Rapla ringkonnas, alates 2019. aastast viiakse organisatsiooniõpetust kõikides ringkondades läbi uuendatud õppekava alusel. Teiste moodulite puhul toimub üleminek uuele õppekavale järk-järgult 2019. a jooksul. Õppekava ümberhindamise ning e-õppe materjalide koostamise mahukat tööprotsessi juhivad Nele Pernits, kelle panust Naiskodukaitse väljaõppesüsteemi arendamisse on raske ülehinnata.

Ohutushoiu kursused

Käsitletavat ajaperioodi võib pidada Ohutushoiu kursuse juurutamise ajajärguks Naiskodukaitstes. Ohutushoiu kursuse kava kinnitati 2016. a teises pooles, samuti toimusid juba 2016. a pilootprojektina esimesed kursused. 2017. a viidi kursus läbi 8 ringkonnas ning 2018. a juba kõikides ringkondades. 2018. a lõpuks on Ohutushoiu kursuse läbinud 327 naiskodukaitsjat.

Selleks, et kursust viidaks ühtlasel ja heas kvaliteedis läbi kõikides ringkondades, korraldati üle-eestiliselt mitmeid ohutushoiu instruktorite seminare. Koolitajatena kaasati oma ala eksperdid Siseministeeriumist, Riigikantseleist, Päästeametist ja Politsei- ja Piirivalveametist. Ekspertide kaasamine annab meile kindluse, et oleme õigel teel ning õpetame baasoskusi samal viisil ja samade rõhuasetustega kui seda teevad spetsialistid, kelle jaoks see valdkond on igapäevatöö. Instruktorite tööd abistava tööriistana valmis 2018. a ohutushoiu kursuse metoodiline juhik, mille koostas selle valdkonna üks eestvedajatest Taive Saar.

Lisaks organisatsioonisisesele koolitamisele on meie ohutushoiu instruktorid käinud oma oskusi ja teadmisi jagamas ka väljaspool organisatsiooni, nt koolides, avalikel üritustel, riigikaitsealaagrites jne. 2018. a viisime õppepäevad läbi ka Riigikogu kantseleis ning Päästeameti Põhja päästekeskuse ennetusbüroos.

Naiskodukaitse kursused

Käsitletaval perioodil otseselt ühtegi uut erialakursust Naiskodukaitse väljaõppesüsteemi ei lisandunud. Mõningase reformi tegi läbi välikokakursus. Kui juba 2016. a lisandus kursusesse e-õppe moodul, siis 2017. a läks õppekava ümberhindamisele ning senisest välikokakursusest "eraldati" Toitlustusmeeskonna juhi kursust. Esmakordselt viiakse vastav kursus läbi 2019. a sügisel.

Naiskodukaitse kursuste lõpetajad 2017.-2018. a

	2017	2018	KOKKU
Naiskodukaitse avalike suhete kursus	19	17	36
Naiskodukaitse mentori kursus	11	11	22
Organisatsiooniõpetuse instruktorigi täiendkursus	27		27
Administreerimiskursus NKK vabatahtlikule juhile (e-kursus)	69	56	125
Välikoka kursus	18 (18)	21 (12)	39
Toiduhügieeni kursus (e-kursus)	36 (36)	60 (46)	96
Toitlustusinstruktorigi kursus	8		8
Esmaabi instruktorigi kursus	1	11	12

	2017	2018	KOKKU
Parameedikurserialakursus Kaitseliidus	25 (5)	38 (9)	63
Staabiassistendi baaskursus	18	21	39
Kokku osaluskordi	209	212	467

Selgitus: sulgudes toodud arv näitab kursuse lõpetanud naiskodukaitsjate arvu, kui kursusel osalesid ka naiskodukaitsjad.

Naiskodukaitsjad Kaitseliidu ettevalmistatavates üksustes

Tulenevalt Naiskodukaitsse arengukavast leitakse kõikidele naiskodukaitsjatele, kes seda soovivad, ametikoht Kaitseliidu ettevalmistatavates üksustes vastavalt tema oskustele, võimetele ning eelistustele.

Ringkondades on tehtud süsteemset tööd selle nimel, et kokku viia vajadused ja võimalused. Koostöös malevatega on välja selgitatud vabad ametikohad ning suunatud naised nendele. Korraldatakse infotunde tutvustamiseks rakendusvõimalusi ning selgitatakse kaasnevaid õigusi ja kohustusi.

Ametikohale saab määrata naiskodukaitsjaid samadel alustel kaitseliitlastega. Hea ning mugav variant on Kaitseliidu liikmetele loodud võimalus isikliku nõusoleku alusel ametikohale määramine. Paljud naiskodukaitsjad on end ka vabatahtlikult reservväelasena arvele võtnud. Kohustuse võtmine on kasvutrendis ning aasta-aastalt aina rohkem naised leiavad võimalust panustada ka otseste sõjaliste ülesannete täitmisel. 2018. a lõpuks oli 30% Naiskodukaitsse tegevliikmetest nimetatud ametikohadele Kaitseliidu erinevates üksustes.

Suurõppus Siil 2018

Suurõppus Siil 2018 oli Naiskodukaitsse jaoks kahtlemata suur väljakutse. Ettevalmistusega alustasime juba 2017. a sügisel, kui selgus, et seekordsele õppusele on oodatud tõesti iga Kaitseliidu tegevliige, sh iga naiskodukaitsja. Võtsime eesmärgiks, et õppusel osaleks iga naiskodukaitsja, kel see vähegi võimalik. Nõnda tegid Naiskodukaitsse instruktorid ning vabatahtlikud juhid tõsist tööd, suheldes iga üksiku liikmega, selgitades välja nende valmisoleku ülesandeid täita ning samas kaardistades võimalikud rakenduskohad. Tagantjärele võime öelda, et meie suur pingutus kandis vilja. Õppusel osales üle 1700 naiskodukaitsja, mis on ca 72% kõikidest tegevliikmetest.

Naiskodukaitsjad osalesid õppusel Siil väga erinevates rollides. Paljudel liikmetel on oma kindel ametikoht KL struktuuris ning nemad osalesid oma üksuse koosseisus. Kindlasti andsid naiskodukaitsjad tooni formeerijatena, staabiassistentidena, toitlustajatena, ent tegelikult jagus meie inimesi tööpoolest igale poole. Kiirreageerimisüksustega, nn rohelised, oli väljas üle 100 naiskodukaitsja, "kollastes" üksustes ja erinevates administratiivsetes rollides oli aga üle 700 naiskodukaitsja. Lisaks jagus meie inimesi osalema ka KV ja PPA koosseisu.

Eraldi ülesandena saime Kaitseliidu ülemalt juhise harjutada Kaitseliidu liikmete perede ning kohalike elanike evakueerimist. Evakuatsiooniõppused toimusid kõikides Naiskodukaitsse ringkondades. Laias laastus võib öelda, et Naiskodukaitsse evakuatsiooniõppused täitsid kolme eesmärgi. Kõigepealt oli rõhuasetus evakuatsioonimeeskonna kokkupanemisel ning kindlate protseduuride harjutamisel.

misel evakuatsioonipunktis, st evakueeritavate suunamine ja registreerimine, informeerimine, evakuatsioonipunkti logistiline tagamine, sh toitlustus, majutus, meditsiin jne. Teiseks eesmärgiks oli pakkuda organiseeritud tegevust õppusel osalevate kaitseliitlaste ja naiskodukaitsjate lastele, et vanemad saaksid rahuliku südamega oma riigikaitselisi ülesandeid täita. Kolmandaks sõlmpunktiks oli eeldus, et inimeste aega ei tohi kuritarvitada ning kõikide liikmete jaoks peab olema õppusel ka väljaõppeline väljund. Nõnda viidi kõikides evakuatsioonipunktides läbi töötubasid, nt esmaabi, koduturvalisuse, vee- ja tuleohutuse, looduses liikumise jms teemadel. Lisaks meie oma liikmetele olid loenguid ja praktilisi harjutusi läbi viimas koostööpartnerid Päästeametist, PPAst, Maanteeametist, Välisministeeriumist jne.

Võib öelda, et tänu suurõppusele Siil 2018 sai evakuatsioonivaldkonna areng kõvasti tuult tiibadesse. Saadud kogemuse pinnalt on valmimas evakuatsioonirühma funktsioonikirjeldus ja struktuur. Tihe koostöö käib ka PPA poolt väljatöötatava evakuatsiooniplaani loomise raames, kus Naiskodukaitsse rolli nähakse evakuatsioonipunktide ülesseadja ja töös hoidjana.

Elanikkonnakaitselane mobiilirakendus Ole valmis!

Kaitseminister tänas kriisiäpi loojaid. Pildil (vasakult Elisa Jakson, Ave Proos, kaitseminister Jüri Luik, Helen Allas, Airi Tooming

2018. a aprilli lõpus sai valmis kõikidele Eestis elavatele nutitelefoni kasutajatele mõeldud elanikkonnakaitselane mobiilirakendus "Ole valmis!", mis sisaldab nii riiklikke käitumisjuhiseid kriisiolukordades käitumiseks, 7 päeva koduste ja evakueerumiseks vajalike varude planeerimise tööriista kui ka Naiskodukaitselise Ohutusohu kursuse materjale, esmaabijuhiseid, tähtsaid telefoninumbreid jm.

Loomulikult nõudis mobiilirakenduse loomine väga palju eeltööd: läbirääkimisi koostööpartneritega, ajurünnakuid ja diskussioone rakenduse sisu ja ülesehituse osas, mõttetalguid tehnilise teostuse vallas jne. Mobiilirakenduse peamiseks ideoloogiliseks eestvedajaks protsessi algusfaasis oli kindlasti Helen Allas, kellel oli omamoodi kinnisidee, et peame tegema midagi sellist, mida keegi veel teinud pole ja millega saaksime hõlmata suurema hulga inimesi kui meie Ohutusohu kursus seda võimaldab. Mobiilirakenduse valmimise eest tuleb kindlasti teha tänukummardus ka Ave Proosile ning Elisa Jacksonile. Elisa oli see, kes suures osas materjalid hankis, süstematiseeris ning äpi keskkonda üles pani, kõikvõimalike edasiarenduste ja parendustega on samuti tegelenud just tema. 2018. a lõpuks oli mobiilirakendusel 7109 allalaadimist.

Julgen öelda, et mobiilirakendus on olnud Naiskodukaitselise jaoks üks suur edulugu. Oleme saanud väga palju positiivset tagasisidet nii tavakasutajatelt kui võtme-

Suurõppus Siil 2018. Pilt: Marit Antik

isikutelt erinevatest ametkondadest. Kohe mobiilirakenduse valmimise järel tunnustas Naiskodukaitset ja äpi loojaid kaitseminister Jüri Luik.

Naiskodukaitse 90. aastapäeva tähistamine

Naiskodukaitse 90. aastapäevaga seotud üritused ja ettevõtmised toimusid aasta vältel üle kogu Eesti. Seda sümbolset tähtpäeva tähistasid suuremal või vähemal määral kõik Naiskodukaitse ringkonnad. Üle-eestiliselt toimus ajalookonverents aprillikuus, piduüritus Estonia kontserdisaalis septembrikuus ning kõikide ringkondade osalusel fotonäitus kogu aasta jooksul.

NKK 90 konverents ERMis 16. aprillil 2017. Pildil (vasakult) Riina Kütt, Aive Kivioja, Elle Vinni, Tiina Leesik ja Triin Tõnsing. Pilt: Eha Jakobson

Naiskodukaitse 90. aastapäevale pühendatud ajalookonverents toimus

Tartus Eesti Rahva Muuseumis ning oli pühendatud organisatsiooni taasasutamisele. Konverentsil said sõna taastamisjärgse organisatsiooni esimese kümnenäi võtmeisikud Dagmar Mattiisen, Merle Kodu (endine Sikka), Riina Kütt (endine Nemvalts) ja mitmed teised südikad naised, kes tänaseni Naiskodukaitse aktiivselt tegevad. Konverentsi korraldas Naiskodukaitse ajalookomisjon.

2. veebruaril 2017. a avasime **Naiskodukaitse fotonäitused kõikides Eesti maakondades**. Iga väljapanek oli omanäoline, kajastades kohaliku ringkonna tegevust ennesõjaaegsest ajast tänapäevani. Aasta jooksul rändas näitus pea 180 kohas üle Eesti ning seda nägid tuhanded silmapaariid. Näitus oli üleval nii Riigikogus, Munamäe tornis Võrumaal, Kõpu tuletornis Hiiumaal ning ka kõikidel Saare- ja Hiiumaa vahet sõitvatel parvlaevadel. Lisaks veel lugematul arvul kooli-, kultuuri-, valla- ja rahvamajades. Näituse ülespanekuga tegelesid ringkondade vabatahtlikud liikmed, levitades sellega edukalt sõnumit organisatsiooni tegevusest üle kogu riigi.

Aastapäevasündmused kulmineerusid 2. septembril, mil toimus **pidulik aktus ja vastuvõtt Estonia kontserdisaalis**. 500 külalisega pidu oli ühtaegu uhke ja liigutav. Külalistena olid kohal Naiskodukaitsse auliige Ingrid Rüütel ning president Arnold Rüütel, kaitseminister Jüri Luik, Kaitseleidu ülem kindralmajor Meelis Kiili ning paljud teised koostööpartnerid, Naiskodukaitsse sõbrad ning loomulikult sajad naiskodukaitsjad üle terve Eesti. Sündmusele andis erilise lisandväärtuse Naiskodukaitsse liikmetest kokkupandud projektikoor, lauljad kandsid Naiskodukaitsse ajaloolisi helesiniseid vormikleite. Kooriprojekti eestvedajateks olid keskjuhatause liige Eda Kivisild ning tema õde Esta Kivisild.

Naiskodukaitsse projektikoor Estonias

Naiskodukaitsse vastutas noorte laulu- ja tantsupeo tootlustuse eest. Pilt: Airi Tooming

Laulu- ja tantsupidu 2017

Välikõogi kogemustega naiskodukaitsjad on olnud laulu- ja tantsupidude tootlustamisel abiks juba aastaid. Ent 2017. a noorte laulu- ja tantsupeo tootlustamisel oli

meil esmakordselt kogu vastutus nii planeerimis- kui teostusfaasis. Tegemist oli meie jaoks mõõtmalt suure vastutusega logistilise operatsiooniga, kus pea nädala jooksul tuli välikateldes valmistada supp ning see laiali jagada kümnetele tuhandetele peolistele. Esmakordselt kasutati supi valmistamiseks lennukütusega töötavaid Hollandi välikatlad FHK900. Kasutusel olnud nelja katlaga oli võimalik tunni aja jooksul keeta 6000 portsu suppi. Meie meeskonda kuulus 117 inimest, kes kõik andsid projekti õnnestumisse oma hindamatu panuse.

Meie tööga jäid silmnähtavalt väga rahule ka laulu- ja tantsupeo korraldajad ning kultuurivaldkonna võtmeisikud. Eesti Kultuurkapitali Rahvakultuuri sihtkapital otsustas tunnustada Naiskodukaitsset 2000-eurose tunnustuspreemiaga ning kultuuriminister Indrek Saar kultuurisõber 2017 tiitliga.

Anname Au! kampaania veteranide toetuseks

Sarnaselt mitmele varasemale aastale olime ka kõnesoleval perioodil hindamatud partnerid Anname au! kampaania läbiviimisel. Naiskodukaitsjate poolt korraldati üle Eesti kümneid üritusi, millega tutvustati ja väärtustati veteranide rolli ning koguti annetusi tuhandete sinililled eest. Hinnanguliselt moodustavad naiskodukaitsjate poolt kogutud annetused 30-40% kampaania kogusummast.

Aasta naiskodukaitsja

Juba kümmekond aastat valime Aasta naiskodukaitsjat. See on iga-aastane sümbolne tänukummardus vabatahtlikkusele ja vabatahtlikele. Pidulikule tänuüritusele kutsutakse nominendid kõikidest ringkondadest, neid kõiki tänatakse tehtud töö eest ning nad saavad tänukingitused kaitseministrilt, Kaitseväe juhatajalt ning Kaitseliidu ülemalt. Aasta naiskodukaitsjaks valiti 2017. a Mare Kirr Saaremaa ringkonnast ning 2018. a Triin Seppet Tartu ringkonnast.

NKK keskkogu 2018. aasta aprillis Toris.

Suurõppus Siil 2018. Kogunemispunkti Hiiumaal. Pilt: Liis Oolmets

ALUTAGUSE RINGKOND

Merle Kodu

Alutaguse ringkonnas on 155 liiget ja tegevuses osaleb üle 80% liikmetest. Erialagrupidesse on end määratlenud 2/3 ringkonna liikmetest ja toimub ka vastav väljajõpe. Kõikidel üle-eestilistel erialavõistlustel on ringkond olnud võistkonnaga esindatud. Suuremad saavutused olid 1. koht NKK laskevõistlusel nii 2017. kui ka 2018. a ja 2. koht esmaabi erialavõistlusel 2018. a. Baasväljajõppe moodulite läbimise osalusprotsent on kahe aasta vältel tõusnud, 70 % ringkonna liikmetest on läbinud kõik moodulid. Alutaguse ringkond on toetanud tavapäraselt malevat toitlustamisel ja tagalateenistuses kõigil suurematel üritustel nagu Utria dessant, õppustel Siil, Terasokas ja Siug. Siilil andis oma panuse erineval viisil 70% liikmetest.

Juhi vahetus

2017. a märtsis andis teatepulga edasi 9 aastat ringkonda juhtinud esinaine live Rohtla ja ametisse asus esinaine Ave Paavo, kelle ringkond esitas 2018. a aasta naiskodukaitsja nominendiks, mis on tubli tunnustus juba tehtud tööle. Ave on väsimatult teinud tööd avalike suhete vallas, hoidnud Alutaguse naiskodukaitsjate tegemisi pildil kohalikus kogukonnas, sotsiaalmeedias, kodulehel ja Põhjaranniku lisalehes Malevlane.

Ringkonnas on tegevad neli jaoskonda

Lüganuse jaoskonnast kasvas välja praegune Alutaguse ringkond. 1997. a oli just Lüganuse malevkond see, kus kaitseliitlane Elle Vinni, ringkonna instruktor, asjaga tegelema asus ja NKKga alustas. Jaoskond on üks arvukamaid liikmete poolest ja tuumik "sisalikuajast" saab nüüdki vahel kokku. 3/4 jaoskonna liikmetest elab ja töötab väljaspool Ida-Virumaad või kogunisti laias maailmas. Nendes oludes on tegutsetud hästi, jaoskonnal on oma aktiiv ja ajutrust, uued tulijad lisanduvad tasapisi, aga üsna ebatavaliselt mitte kohalike seast. Ilmselt tuleks pealinna luua Lüganuse jaoskonna filiaal. 2017. a esitati Lüganuse jaoskonna liige Laine Tops aasta naiskodukaitsja nominendiks. Laine on sportlik ja aktiivne osaleja rännakutel, matkadel jm sportlikel ettevõtmistel ning innustab noortejuhina oma eeskujuga kodutütred.

Narva jaoskond on üha elujõulisemalt ja toimekamalt pildile tulnud. Hoogu juurde annavad linnakeskkond ja uued malevkonna ruumid, kus on mõnus koos käia. Pikaageste eestvedajate autoriteedil ja juhioskustel on siin kindlasti oma roll. Narvakad on alati väljas oma esindusega, olgu siis spordis, väljajõppes või muudel põnevatel ettevõtmistel.

Jõhvi jaoskond rõõmustab uute liikmetega, kes vastutust soovivad võtta. Põhikoolis Siili raames ülesandeks seatud evakuaatsiooniõppuse korraldamisel lasus Jõhvi jaoskonna liikmetel.

Merilin Keerme Jõhvi jaoskonnast: "Evakuatsiooniõppuse korraldamine oli meie ringkonna jaoks esmakordne. Saime hulga kogemusi ning tagasisidet osalejatelt, mis läks hästi ja millele tuleb tähelepanu pöörata. Õppuse käigus tuli valmis olla evakueeritavate transpordiks, toitlustamiseks, valveks, tegevuste läbiviimiseks, administreerimiseks jne. Evakuatsioonipunkt asus Jõhvi Põhikoolis ning kahe ööpäeva jooksul tuli tagada ligi 90 osaleja vaimne ja füüsiline heaolu."

Avinurme perepäev. Pilt: Ave Paavo

Toitlustuse BVÕ. Pilt: Ave Paavo

Avinurme jaoskond – haldusreformi käigus liikus Avinurme vald 2018. a algusest Jõgeva maakonda, kuid malevkond ning jaoskond on endiselt Alutagusel. Liikmeid ei ole palju, kuid suur osa neist lööb erinevates ettevõtmistes kaasa. Avinurme jaoskonnas on traditsiooniks saanud kohalikule kogukonnale suvise perepäeva korraldamine. 2018. a toimusid need juba viiendat korda. Kaasatud on jõustruktuurid oma demonratsioonide ja tehnikaga.

Silvi Sirelpuu Avinurme jaoskonnast: “Perepäeva korraldamiseks alustati tööd juba mitu kuud varem. Kuigi ilm ettevõtmist ei soosinud, pakuti osalejatele erinevaid tegevusvõimalusi. NKK telkides sai tutvuda ajaloo ja erinevate ajastute sõdurivormidega. Samuti sai teadmisi proovile panna loomanahkade tundmisel Kersti Altpere juhendamisel, maitseainete äratundmisel ja teha testi NKKsse sobivuse kohta. Kaks noorliiget aitasid soovijatel teha maalinguid kividele ja Puiduaidast saadud spoonidele. Perepäeva korraldamisse andsid oma suure panuse NKK Avinurme jaoskonna liikmed, kohalikud kaitseliitlased ja vabatahtlikud. “

Päästan ennast ise

Ohutushoiu teema on NKKs päevakorral ning annab tegevustele sisu ja mahtu.

Ohutushoiu baasväljajõppe praktiline osa. Pilt: M. Keerme

Lisaks militaarsetele ettevalmistustele ja Kaitseliidu toetamisele on just see valdkond, kus NKK liikmed annavad oma panuse elanikkonna harimisse igapäevase turvalisuse küsimustes. Alutaguse ringkond tutvustas NKK äppi “Ole valmis!” Kiviõli Loomefestil ja Noorte inspiratsioonikonverentsil Jõhvis ning Kodutütarde ja Noorkotkaste laagris toimus õige mitu turvalisust ja iseenda ohutust käsitlevat õppetundi. Ohutushoiu kursuse instruktoriks on end koolitanud Ave Paavo.

Ringkonnas viidi 17.-18. novembril 2018 läbi esimene ohutushoiu baasväljaõppe moodul.

Katrin Hannov Jõhvi jaoskonnast: “Enesekaitse infokeskkonnas oli väga kaasagne teema. Jah, ka selles valdkonnas tuleb osata end kaitsta nii erinevate viiruste ja pahavara eest kui ka vägivalda ja erinevate pettuste eest. Vajadusel tuleb pöörduda veebikonstaabli poole. Eelkõige tuleb meil endil läbi mõelda, mida interneti postitada või mida alla ja üles laadida. Teadkem, et kõik, mis kord sotsiaalmeediasse postitatud on, sinna ka jääb.”

Sport ja väljaõpe

“...vahet ei ole, kas väike või suur kaliiber, Alutaguse – parim!”

2018. aasta laskevõistluse võitjad. Pilt: Ave Paavo

Ringkonna sportlikud saavutused on märkimisväärsed just laskespordis, esikoht on koju toodud järjekindlalt aegade algusest. Kerge on mõista teiste ringkondade amatsoone, kellel motivatsioonipuudus kipub peale tulema, vaid kolmel aastal viieteistkümnest on esikoha saanud teine ringkond. Narva naiste andekusega lasketiirus oleme kõik juba harjunud, aga ei peaks. See on suur töö ja pidev harjutamine. Kangelannad, kes võidu koju toonud mitmeid kordi on Alla Milograds-

kaja, Veera Rumjantseva, Kristina Zahharova, Jekaterina Tihhomirova, Valeria Koljuhhina, Valeria Morozenko, Irina Vassiljeva, Ene Lättemaa, Larissa Peeters ja Natalja Küttis. Oleme teie üle uhked. 2018. a korraldas just Alutaguse ringkond üle-eestilise laskevõistluse. Seekord Narvas. Lisaks oma organisatsioonile võeti 2018. a novembrikuisel laskevõistlusel kogu pjedestaal enda valdusesse ka malevkonnaga mõõduvõtmisel.

Veera Rumjantseva Narva jaoskonnast: “Lasta on alati huvitav ja mulle meeldib seda teha. Vahelduseks oli tore suurest kaliibrist trenni teha ja võistelda, aga leian, et suurekaliibrilised relvad tuleb jätta ikkagi meestele. Võimalik, et sel põhjusel kõik ringkonnad ei olnudki esindatud. Muidugi on heameel, et võitsime ja nagu on näha, vahet ei ole, kas väike või suur kaliiber, Alutaguse - parim!

“Käin seni, kuni saan esikoha – olgu see siis mistahes vanuseklassis”.

Tõnissoni rännak ehk käin kuni saan.
Pilt: J. Fomitšova

ainult ühe väikese villiga. Jeee, investering tasus end ära! Rada oli vägev, mäest üles, mäest alla. Lõpp oli eriti raske, “magusamad” mäed olid lõppu jäetud - ise oled üsna läbi ja lõppu ei paista. Öösel hakkasid puusad ja põlved valutama ja kuidagi ei saanud olla. Koormus oli siiski suur. Olen aga õnnelik - tegin 1,5 minutit parema aja kui eelmisel aastal. Eesmärk oli küll alla kolme tunni, aga eks siis järgmine kord. Kindlasti lähen järgmisel aastal uuesti. Käin seni kuni saan esikoha – olgu see siis mistahes vanuseklassis!”

Jelena Nesterova Lüganuse jaoskonnast: “Tuleb tunnistada, et Koormusmatkal on esindaja roll kõige raskem – põhiline ülesanne on muretsimine! Muretsesin, et naistel oleksid võistlustele minnes kõik asjad kaasas ja kogu varustus olemas. Kohapeal on kõige suurem muretsimine, et kõik võistkonna liikmed oleksid terved raja kestel ja peaksid lõpuni vastu. Muretsesin, kas kõht on ikka täis ja ei ole magada üldse saanud, sest kuidas saab olla nii, et naised peavad puhkama kuskil põõsa all... Ja lõpuks ikka muretsed, et kõik naised jõuaksid peale võistlust koju.”

Ringkonnal on välja kujunenud traditsioonilised sõjalis-sportlikud mõõduvõtmised, kus jagub huvilisi ja võistkond või lausa mitu välja pannakse. Sinimäe retk, Koormusmatk, Metsavennaretk, Ekstrõmi marss, kindral Tõnissoni militaarrännak. Igaüks neist on omaette katsumus ja nõuab vahvust ning vastupidavust.

Jana Tiganik Avinurme jaoskonnast: “Mina käisin Tõnissoni rännakul teist aastat. Eelmisel aastal olid jooksu lõpus mu jalad katastroofilises olukorras, kuigi olin saapaid eelnevalt “sisse käinud”. See “sissekäimine” aga ei andnud tookord mingit tulemust. Proovisin nüüd enne rännakut uuesti, kuid sama lugu - peale kuuendat kilomeetrit hakkasid ikka hõõruma. Selliste saabastega ei saanud ju minna! Otsustasin, et ostan uued saapad. Läbisin 21,1 km

Kahaneva kuu rituaalist Z-põlvkonna eripäradeni

Ringkonna liikmetel peab ka muidu olema lõbus, et vaim värskena ja sõprus-sidemed tugevad püsiksid. Motivatsiooni hoidmiseks korraldavad jaoskonnad ise oma liikmetele vahvaid üritusi. Põnevamad nende hulgas olid Kahaneva kuu rituaali läbiviimine esoteerikahuvilistele, lasermäng spordi- ja põnevusehuvilistele ning loeng Z-põlvkonna eripäradest tavainimestele, kellel on õnn või õnnetus põlvneda tähistamata aastakäikudest.

Ükski ringkond peale Alutaguse ei saa kiidelda sellega, et nende kunagine esinaine on šamaan.

Heli Lebedeva Jõhvi jaoskonnast: “Esimene katse Ida-Virumaal taas NKK luua tehti 1992. aastal, kui Kaitseliidu Viru maleva Ida-Viru lipkonda võeti tööle Anu Pahka, kellest sai kohaliku NKK esinaine. Kohtumist Anuga, selgeltnägijate tuleproovi võitjaga, oodati kaua – juba kevadest, kuid kohtumine sai toimuma alles nüüd – 2017. a novembrikuisel sügisõhtul. Kuna käes oli kahaneva kuu periood, viis Anu läbi kahaneva kuu rituaali, mille käigus sai lahti öelda kõigest halvast, mis hingel ja südamel, samas kaitsta end halva ja negatiivse energia eest ning soovida tulevikuks jõukust ja rikkust.”

Tühja neist kaotatud eludest

Lüganuse jaoskond organiseeris 2018. a oktoobris Pannjärvel jaoskondade vahelise lasermängu, kus tuli välja töötada oma strateegia ja taktikad, harjuda laserrelvaga ja põhimängus pidada vastu raskel maastikul eriti motiveeritud vastasega. Kaotatud “elud” ei seganud võistlejaid jätkamast.

Valeria Zjuzkova ja Kristina Libert Narva jaoskonnast: “Nii Narva kui ka Lüganuse ei tahtnud baasi “vaenlasele” loovutada. Lüganusele andis eelise see, et mõned mängijad olid laigulises vormis ja maastikul oli neid keeruline üles leida. Narvakatel oli elavjõus ülekaal – neid oli rohkem. Jooksmine metsa vahel oli väsitav.

Lisaks baasi kaitsmisele oli vaja elude lõppedes ka rutata “esmaabi” saama ehk laadima oma relva, aga mitte kumbki võistkond ei tahtnud alla anda.”

Z-põlvkond, ehk “ma olen liiga andekas, et üldse midagi teha”

Ave Paavo, ringkonna esinaine: “Jõhvi jaoskonna liige Kristi Goldberg tutvustas oma uurimistööd põlvkondade vaheliste erinevuste kohta. Põhitähelepanu pöörati Z-generatsioonile ehk neile, kes on sündinud pärast aastat 1990. On nad ju igal pool meie ümber - kodus meie lastena, tööl kolleegidena või ka bossina. Miks selline teema? Sest vanasti oli taevas sinisem, rohi rohelisem ja noored ei olnud hukas. Nüüd on meil ports “lumehelbekesi”, kellega pole justkui midagi peale hakata. Nii arvab vähemalt üks osa inimestest.”

Lasermäng 2018. Pilt: Ave Paavo

Kuni kopp on ees

Kõrgeima hinde osalejatelt pälvis Alutaguse ringkonna retkejuhtide Diana Ilvese ja Maire Auli poolt 2018. a juulis korraldatud Mari Raamoti nimeline kolmepäevane rattaretk “Kuni kopp on ees” suurepärase programmi ja laitmatu läbiviimise eest. Rattaretk toimus kaheksandat korda, kestis kolm päeva juulikuises kuumuses, läbis Ida-Virumaa põnevaid maastikke ja asulaid ning lõppes kaevanduse hiigelkopa sisemuses, kuhu terve matkaseltskond ära mahtus.

Pidu on ikka ka

Vana ja uus, kombed ja tavad kulgevad NKKs paralleelselt iga päev. 2017. a tähistas Alutaguse ringkond oma aastapäeva iidises Purtse kindluses Lügänu vallas ning 2018. a vastvalminud ja värvilõhnalises Vaba Lava teatris Narvas.

Nähtamatu juuksenõela abil kümme korda kuulsamaks

Järgnevatel aastatel pöörame põhitähelepanu Naiskodukaitse tuntuse tõstmisele kogukonnas läbi regulaarsete meediakajastuste, huvitavate ürituste ja inimeste kaasamise.

Kasutatud on NKK kodulehel Sündmuste rubriigi materjale 2017/2018 aasta kohta. Tsiteeritud on tekstide autoreid või autorite poolt tsiteeritud osalejaid.

Koormusmatk 2018. Pilt: Jelena.Nesterova

HARJU RINGKOND

Veronika Isberg, Liina Riismaa, Jane Suu, Lana Toomvap, Pille Veitmaa, Marje Verbo

Harju ringkonnas on 10 jaoskonda ning esinaine on alates 2017. a Jane Suu.

Lisaks kauaaegsele ringkonna palgalisele instruktorile Pille Veitmaale asus novembris 2017 palgalise instruktorina ametisse Lana Toomvap.

2017. a oli ringkonnas üle 260 ja 2018. aastal üle 280 liikme. Taasloodi Saku jaoskond.

Harju ringkond esitas aasta naiskodukaitsja nominendiks 2017. a Veronika Isbergi ja 2018. a Marje Verbo.

Näituse "Naiskodukaitse 90" avaüritus toimus Harju maavalitsuses ning kokku oli näitus üleval maakonnas 14 kohas.

Teele Raja president Kersti Kaljulaidile sinilille kinnitamas. Pilt: Mattias Tammet, Vabariigi Presidendi Kantselei

Veronika Isberg Kiili maakaitsepäeval. Pilt: Liina Riismaa

2018. aasra naiskodukaitsja nominent Marje Verbo siiliga. Pilt: erakogu

Aastatel 2017-2018 saavutati Anname Au! kampaanias üle Eesti parimad tulemused sinilillede müügis.

Suur au oli esindada NKKd EV 100 talvisel ja suvisel paraadil. Lisaks oli lauluväljakul esindatud avalike suhete grupp, kes haaravalt tutvustas NKK äppi Ole valmis!

Mais 2018 seati õppuse Siil raames Peetri põhikoolis üles evakuatsioonipunkt ning tagati selle toimimine.

Novembris 2018 viidi läbi NKK avalike suhete kursus ning tunti uhkust, et enamus koolitajad olid Harju ringkonnast. Lisaks antakse perioodiliselt välja ringkonna infokirja, kus kajastatakse persoonilugusid ja tagasivaateid sündmustele.

Harju ringkonnas on pädevad instruktorid, kes oma jõududega korraldasid esimese ohutushoiu kursuse ning käivad teistes ringkondades teadmisi jagamas.

Traditsioonilised sündmused on maakaitsepäev, ringkonna aastapäev ja võistlusmatk "Tule sügist otsima".

Maakaitsepäeval tutvustatakse organisatsiooni ja osaletakse pidulikul jalutuskäigul ning Maakaitsepäeva jooksul.

Ringkonna juhatuse liikme Liina Riismaa sõnul võib ringkonna aastapäev olla kuiv kõnede rägistik, kus kuulajad peidavad haigutusi ning vaatavad vaikset kella poole. Kuid nii ei ole, kui ürituse korraldaja on Harju ringkonna kultuurigrupp. Iga-aastased vastuvõttud saavad hoopis teise näo, kui neile on andnud oma "puudutuse" kultuuritegelased. 2017. a oodati vastuvõtule kadripäevale omases valges rõivastuses või ajaloolises kostüümis, 2018. a oli vastuvõtu stiil 1920-30. aastad. Vastuvõtul osalejaid kaasati viktoriinidesse ja etteastetesse.

2018. aasta ringkonna aastapäeva must-valged tantsijad. Pilt: Diana Mihkelsoo

Kui siiani on sügist otsitud jalgsi, jalgratastel ja autodega, siis 2017. a tulid Rae jaoskonna naised välja üllatusega – võtke aga aerud pihku ning sõudke vastaskaldasse. Ülesanded olid inspireeritud NKK tegevusest 90 aastat tagasi. Näiteks tuli tippida vanaaegsel trükimasinal Eesti hümni sõnad ja dešifreerida gooti kirjas teksti.

2018. a otsiti sügist öises Saue linnas, kus tuli üles leida huvitavate nimedega kontrollpunktid, näiteks Reamees Ryan, Kepler, Optimus, Napoleon, Nublu ja Montgolfier. Mõõtu võeti telkmantli püstitamises, kõrguste määramises, asjade otsimises, ajaloos, laulmises ja lõkke tegemises.

Harju ringkonna naiskodukaitsjad on targad ja osavad, aktiivsed ja võimekad. Nad ei kohku väljakutsete ees ning selle tõestuseks on meenutus 2017. a laulupeolt – turvatöötaja tõi ühe pisikese poisi hetkeks käekõrval kööki ja kostus vestlus: “Ma ju ütlesin, et nad keedavad autodes suppi”.

Ringkonna vundament laotakse jaoskondadest

Harku jaoskonna üldkoosolekul välja hõigatud lause “Teeme jaoskonnale üleskutse EV100 raames tasuta liikmemaks vabariigi aastapäevaks!” õnnestus 100%-liselt ning sai ringkonna 2018. a tegija tiitli.

Veebruaris oli Muraste kogukonnakeskus tihedat sagimist täis, kui 12 särasilmset ja energilist Harku naist kogunesid selleks, et õppida meistrimehe käe all sushi valmistamise kunsti. Tarkusi omandades ja maitsvaid sushisid nautides pandi punkt edukale 2017. aastale ja tähistati ühtlasi ka isamaa 100. sünnipäeva.

*EV100 raames korraldas Paldiski jaoskond stiilse fotosessiooni “Naine 100 aastat tagasi”.
Pilt: Sven Tupits*

2018. a oli jaoskonna jaoks tähtis, kuna korraldati esimene kogukonnale suunatud üritus – reisisaadetest tuttav Onu Raiu kutsuti pajatama seiklustest talvises Venemaa avaruses.

Keila jaoskond on aktiivne liikumisürituste läbiviija – rahvamatk Keila Käbi, admiral Pitka luurevõistluse ajal solidaarsusmatk Pitkake ja Jüriöö jalutuskäik.

Kose jaoskond esitati 2017. a Harjumaa Aasta Kodanikeühenduse nominendiks. Esildises toodi välja, et Kose jaoskond on tubli ühendus, kelle abi ja tuge on tunda valla erinevatel ettevõtmistel ning heategevuslike kampaaniate korraldamisel. Sama aasta detsembris sai Kose naiste kaasabil kultuurikeskusesse kasvama

2017. a Vabariigi aastapäeva paraad. Rühmaülem Helen Allas. Pilt: Birgit Vaarandi

pandud Soovide Puu, kus okste küljes laste nimed, kel muidu kink saamata võiks jääda. Kõigil oli võimalus võtta puult ühe või mitme lapse nimed ning teha neile meeldejäädavad kingitused.

Kuusalu jaoskond korraldas 2017. a puuetega laste perede päeva. Tegu oli vahva NKK, noorkotkaste, kodutütarde, Kuusalu Lastekaitse Seltsi ja Kuusalu valla-valitsuse koostööüritusega. Naiskodukaitsjad juhendasid toitlustamise töötuba, kus koos erivajadustega lastega valmistati osalejatele makaronisalatit ja küpsisetorti. Osaleti ka Lauritsapäeva rahvarongkäigus, mida korraldatakse Teise maailmasõja-eelsete Kaitseliidu paraadide eeskujul. Lisaks kostitati Lauritsapäeval osalejaid NKK Laigulises Kohvikus.

Suvel korraldati metsalaager Põhja-Kõrvemaal, kus osalesid Soome koostööpartnerid. Toimus jalgsirännak metsa, tiimitöö harjutused, ellujäämise õpe ja ööbimine enda valmistatud varjualustes. Olukorra tegi raskemaks ja mõnevõrra põnevamaks lõkke tegemise keeld.

Männiku jaoskond on ringkonnas uute jaoskondade kasvulava. Siit on alguse saanud Viimsi (2011), Rae (2015) ja Saku (2018) jaoskonnad. 2018. a osaleti Nõmme Roheliste väravate tänava kogukonnapäeval, tutvustades Nõmme linnaosa rahvale Kaitseliidu ja Naiskodukaitsese tegevusi. Peakokk Eve-Merin Aasa taktikepi all valmisid mobiilses ratastega välikõõgikatalal imemaitavad pannkoogid.

Paldiski jaoskonna aastatepikkune traditsioon on osaleda kaks korda aastas toimuval valla lusikapäeval, kus täidetakse tähtsat rolli – iga vastsündinud vallako-danik saab vääriliselt tervitatud ning kingituseks naiskodukaitsjate suure hoole ja pühendumisega valmistatud soojad papud ning hea sooviga kirja.

Rae jaoskonna naised osalesid energiliselt 2017. a valla küldepäeval. 2018. a korraldati koostöös Rae kultuurikeskusega valla perepäev. Ring-

2018. a Võidupüha paraad. Üksuse ees on ringkonna esinaine Jane Suu. Pilt: Anne Sõber

konna 2018. a tegija tiitli sai Rae jaoskond väga eduka sinililled müügi eest. Omanäoliseks kujunes Anname Au! kampaania raames korraldatud kohtumine missiooniveterani Vahipataljoni pataljoniveebel Gert Killingiga, kes rääkis missioonidel osalemistest Kosovos ja Afganistanis. 2018. a suvel toimus päästekoolitus, kus õpetati veest päästmist. Meelelahutuseks oli aga enda toidulaua varustamine ehk kalapüük. Tarkusetera – ära anna näljasele kala, vaid anna talle õng.

Saku jaoskond taasasutati 2018. a 12 naise energilisel eestvõttel. Nende seas olid Männiku ja Saue jaoskonna ning Tallinna ringkonna liikmed, lisaks Saku valla naised, kes soovisid olla erilise hetke osalised. Koostöös Saku vallavalitsusega istutati “Saku 100 aasta metsa” must kuusk, mis pühendati Siberisse saadetud naiskodukaitsjate mälestusele. Saku jaoskond teeb tihedat koostööd kohalike omavalitsustega kodanikukaitse valdkonnas. Saku ja Kiili valla ühises kriisikomisjonis on määratud koht ka NKK esindajale.

Saue jaoskond on üks musikaalsemaid Harju ringkonnas. Naistrio on esinenud pidulikel koosviibimistel. Osaletakse Harju puhkpillipäeva korraldamises. Jätkuv on traditsioon korraldada vabariigi aastapäeval pidulik jalutuskäik. Saue jaoskond on kõige staažikam kohvikute päeval osaleja. Energilised naised jõuavad muu vabatahtliku tegevuse kõrval käia ka õpetamas riigikaitsetundides.

Viimsi jaoskond aitab kaasa traditsioonilise isamaalise piknikupäeva ja Viimsi turvalisuse päeva korraldamisel. Koostöös Poola saatkonnaga on aastaid tehtud Laidoneri kohvikut.

Lisaks jaoskondade tegevusele toimetati usinasti erialagruppides – meditsiini- ja toitlustuse erialagruppide juhid on enda kanda võtnud eriala baasväljaõppe moodulite läbiviimise. Harju ringkonna liikmete rohkus annab põhjust korraldada neid mitu korda aastas.

Meditsiinigrupi tegevustesse mahub veel osalemine noorte Eel-Ernakesel ja Luureretkel, patrullivõistlusel Harju Pimedad Ööd ning laagrites, kus viiakse läbi esmaabi ülesandeid ja tagatakse reaalmehitsiini.

Mis oleks aga võistlused, õppused ja koolitused söögita? Mitte midagi muud, kui korisev kõht ja torisev inimene. Harju ringkonna naiskodukaitsjad ei ole kadedad, vaid jagavad lahkesti kõike omavalmistatud ka teistega ning nii ongi nende kaasabil saanud toitlustatud kümned tuhanded tantsu- ja laulupeolised, õppustel osalejad, võistlejad, korraldajad, kohtunikud ning paljud teised.

Kui kokad ei pea enda saavutuste reklaamimisele suurt rõhku panema, sest nende maitsvad road saavad sööjate poolt kiidusõnu, siis avalike suhete grupi liikmed peavad organisatsiooni laiapõhjaliseks tutvustamiseks oma oskusi ja teadmisi järjekindlalt täiendama. Selleks korraldatakse koolitusi ja õppepäevi.

Parimad näited on täiendõpped “Kuidas kajastada Naiskodukaitsese tegevusi sõnas ja pildis?” ja “Korrektne suuline ja kirjalik eneseväljendus emakeeles”, kus jagati praktilisi näpunäiteid kirjalike tekstide koostamisest korrektses emakeeles ning kvaliteetsete fotode tegemisest. Tihti korduvatest vigadest avalikus keeleruumis, stiilitasanditest tarbekirjades ja sotsiaalmeedia keelekasutusest rääkis Emakeele seltsi ja Emakeeleõpetajate seltsi liige õpetaja Piret Järvela. Inspireeriv oli pikaajalise kogemusega koolitaja ja konsultandi Kadri Kõivu täiendkoolitus vaba ja kontaktelooval viisakusvestluse harjutamiseks. Kõik omandatud oskused on vajalikud tutvustamiseks organisatsiooni tegevusi avalikkusele suunatud üritustel.

Avalike suhete grupi liikmetest on moodustatud Harju ringkonna ajalootoimkond, kelle eestvedamisel otsiti üles endise Harju ringkonna esinaise Maria Araku viimane puhkepaik Rahumäe kalmistul.

Noortejuhtidena tegelevad naiskodukaitsjad aktiivselt Jüri, Keila, Kiili, Kolga, Kose, Kuusalu, Saue ja Viimsi rühmades andes nii vajaliku panuse, et meil järelkasvu oleks.

NKK 90. aasta juubeli fotonäituse avamine Keilas 2017. aastal. Pilt: Valdur Vacht

JÕGEVA RINGKOND

Maris Allik

Jõgeva ringkonna liikmeskond on kasvanud 2018. a lõpu seisuga 143 tegevliikmeni, 2017. a alguses oli liikmeid 136. Jätakuvalt on Jõgeva ringkonnas 7 jaoskonda: Jõgeva, Järvemäe, Maarja, Pedja, Põltsamaa, Torma ja Vaiga. Kõige rohkem on liikmeskonda kasvanud väikesed jaoskonnad, see näitab kogukonna ühtehoidmist pisikestes maapiirkondades.

Jätakuvalt on ringkonnas baasväljaõppe läbimine uute liikmete seas aukohal, paljud läbivad selle ühe aastaga, kasutades võimalusel ka teiste ringkondade moodulite külastamist. 2017. a alustati ringkonnas ka ohutushoiu moodulite õpetamisega – nii mõnigi pikaajalisem liige leidis just nüüd teema, millega tahab end NKKs siduda. Ohutushoiu teemad on kindlasti need, mida iga liige saab oma igapäevaelus kasutada. Ilmselt oleme leidnud ühise lähtepunkti siduma tavalist elanikkonda NKKga. Malevas on paranenud laskeharjutuste tegemise tingimused ja seetõttu on meil intensiivistunud relvaõpetest ja laskeharjutustest osavõtmine.

Ohutushoiu mooduli läbimine. Pilt: Jõgeva maleva arhiiv

2018. a kõige tähtsam sündmus oli suurõppus Siil, seal saadi aru, mida naiskodukaitsjad suudavad ja milliseid ülesandeid saavad nad oma tegevusega toetada. Siilil võis näha meie ringkonna naisi meestele õiget *dresscode'i* valimas ehk formeerimas (erialagrupijuht Riina Kink), koos meestega metsas erinevaid ülesandeid täitmas, kohalike elanikega suhtlemas ning ajakirjaniku ülesandeid toetamas. Staapidele ja suurematele üksustele olid täiskõhutunnet pakkumas meie köögikunsti eksperdid (erialagrupijuht Ariana Rooba), staabis abis lahingurütmi hoidmas staabiassistendid (erialagrupijuht Piret Lääne) ja nii mänguhaavasid lappimas kui ka päris verejookse peatamas meditsiinasjatundjad (erialagrupijuht Kersti Kruus). Esmakordselt korraldati Jõgevamaal suurõppuse Siil ajal ka evakuaatsiooniõppus Suslik, mis suures osas jäi Tiina Arrase õlgadele (Tiina valiti 2018. a ringkonnas aasta naiskodukaitsjaks). Lisaks aidati maleval ülesandeid täita ka Admiral Pitka luurevõistlusel ja õppusel Kilp, mis oli koostööüritus

politsei- ja piirivalveametiga. Seoses üle-eestilise sõjaliste ametikohtade väärtustamisega on Jõgeva ringkonnas toilitustajate ja formeerijate suurt koormust jagamas ka staabiassistendid.

Kersti Kruus õpetab metsalaagris osalejatele kateloki tööpõhimõtet. 2018. Pilt: Raivo Arras

Enesekaitse tund ohutushoiu baasväljaõppes. Pilt: Jõgeva maleva arhiiv

Ringkonna metsalaagris sideprotseduure meelde tuletamas. 2018. Pilt: Raivo Arras

2018. a septembris proovisime naisi metsa meelitada ja tuletada meelde teemasid, mida võiks edaspidigi vaja minna. Seekord oli osalejaid vähe, kuid otsustasime, et üritust ära ei jäta. Tiina Arras kirjutab üritusest nii: “Külma sügisilma trotsides tulid Jõemõisa lõkkekohale Jõgeva ringkonna naiskodukaitsjad õppima jaotelgi püstitamist, keha kinnitamiseks tehti sõduritoitu katelokis, millele eelnes kiire ja ülevaatlik kateloki tööpõhimõtte selgitamine. Lisaks õpiti, kuidas ja millisest tulepulgast kõige paremini säde tekib. Korjati kasetohtu ja muud sobiliku lõkke algmaterjaliks ning läideti oma pisikesed lõkkekesed. Kes ütleb, et õppimine ei või olla lõbus, seda kinnitasid humoorikad ja segadust täis sidealased praktilised ülesanded, mille täitmisel ei puudunud hunnikus naeru.” Lisaks tutvusime viktoriini abil ringkonna lähiajaloo ja nautisime lihtsalt kaaslaste seltskonda. Loodame, et kogu ringkonna naistega metsas olemisest saab traditsioon, pisike seemneke on igal juhul külvatud...

Lisaks väljaõppe ja maleva toetamisele jäävad aastaid 2017-2018 meenutama ka mitmed olulised tähtpäevad ja üritused. 2017. a iseloomustab NKK 90. aastapäev ja Jõgeva ringkonna 25. aastapäev. Juubeliaastal osales Tiina Arras projektikooris, kus laulis naiskodukaitsjaid üle Eesti igast ringkonnast. Projektikoor esines ainukordselt NKK 90. aastapäeva tähistamisel Estonia kontserdisaalis. “Minu jaoks oli ülim tunne ja kiskus pisara silma, kui terve Estonia kontserdisaali täis naiskodukaitsjaid laulsid Eesti hümni. Kontserdi alguses näidatud ajaloolised filmikaadrid koos sobiva muusikavalikuga tõid paljudele saalisolijatele kananaha ihule – nii võimas oli olla üks lüli sellest võimsast organisatsioonist,” meenutab Maris Allik. Projektikoori esinemisriietuseks õmmeldi igale lauljale esimeste naiskodukaitsjate vormiriietuse helesinine kleit. Samal aastal koostasime meie elu ja tegevuse kohta fotonäituse, mis avati Jõgeva Riigigümnaasiumis ja ringles terve aasta mööda maakonda, lõpetades kodus ehk Jõgeva maleva staabis.

Jõgeva ringkonna 25. aastapäev. Pildil malevapealik Tarmo Laaniste, aasta kaitseliitlane Enno Ottis, aasta naiskodukaitsja Riina Kink ja ringkonna esinaine Maris Allik.
Pilt: Jõgeva maleva arhiiv

Ringkonna 25. aastapäeva pidu korraldades, ideid kogudes ja andmeid analüüsides saab kinnitada, et on vaid paar aastat 25-st, kus ühtki naiskodukaitsjaks astunud pole meie ridadesse jäänud. Ringkonna aastapäeva tähistati traditsiooniliselt koos maleva aastapäevaga Jõgeva Kultuurikeskuses. Juubeliaastal valiti ringkonna aasta naiskodukaitsjaks pikaajaline liige ja formeerimisgrupi juht Riina Kink.

Jõgeva ringkond võtab võimalusel osa ka üle-eestilistest algatustest, võistlustest ja üritustest. 2017. a Võidupüha paraad toimus Rakveres ja paraadil oli au osaleda ka Jõgeva ringkonna naiskodukaitsjatel, kellest osa kuulus piduliku vormiga üksusesse ja osa digilaigulises vormis üksusesse. Digilaigulises vormis üksust juhtis paraadil suurte kogemustega pikaajaline tegevliige Küllike Saar. Ammuseks traditsiooniks on see, et maakondlikult tähistatakse koos Kaitseliidu meestega Maakaitsepäeva, mis 2017. a oli Mustvees ja 2018. a Põltsamaal. Maakaitsepäeval jagatakse võidutuli soovijatele laiali, et nad saaksid sellega läita lõkke oma kogukonnas või kodus. 2017. a olid tuletoojateks noortejuhid, 2018. a oli üheks tuletoojaks naiskodukaitsja Piret Lääne. Juba mitmendat aastat on Anname au! kampaniat meie maakonnas koordineerinud Kairi Sumero, kes valiti 2018. a avalike suhete grupi juhiks. Organisatsiooni on tutvustatud ka mitmetel maakondlikel üritustel, näiteks isadepäeva tähistamisel, kohvikute päeval nii Jõgeval kui ka Põltsamaal.

Käsitööpäeval Tormas pastat tegemas. 2018. Pilt: Raivo Arras

Ringkonna motivatsiooniürituseks on kujunemas käsitööpäev, mis 2018. a toimus Torma Rahvamajas. Kuna käsitööpäev toimub detsembri alguses enne jõule, siis oleme proovinud leida teemasid, mis seostuksid jõuluajaga või -kommetega. Kätlin Ridal meenutab käsitööpäeva nii: "Jäin käsitööpäevaga väga rahule. Osalesin ka jõulupärja meisterdamisel, sellest töötoast sain palju inspiratsiooni – meisterdasin kodus veel kaks imelist pärga jõuludeks. Loodan, et meie naistel on tahtmist ka 2019. a korraldada üks vahva käsitööpäevak." Käsitööpäeval sai

Digilaigulises vormis üksuse osa Rakvere Võidupüha paraadil 2017. Pilt: Triinu Kүүnla erakogu

Jõgeva ringkonna arengukava aastateks 2018-2020, millele, loodame, tuleb ka järg. Samuti on üle vaadatud tunnustamise meeespea ja kinnitatud aruande vormid jaoskondadele ja erialagruppidele, et kõik teeksid aastast kokkuvõtteid samadel põhimõtetel.

Me oleme suurte muutuste keerises, naiskodukaitsjatelt oodatakse ikka rohkem ja rohkem. Vahel tekib küsimus, kas kõiki ootusi ikka suudetakse täita. Ringkonna esinaisena tean, et meiega liitub järjest teadlikumaid naisi. Liitujad teavad, mida nad ootavad organisatsioonilt ja samas on valmis ka ringkonna arengule kaasa aitama. Samas on hea tõdeda, et vahepeal “kodusolijad” leiavad julgust tegevuse juurde tagasi pöörduda.

2018. aasta maakaitsepäeval Põltsamaal. Pilt: Jõgeva maleva arhiiv

õppida lisaks eelmainitule ka pastataigna ja piparkoogitaigna valmistamist. Selleks, et emad saaksid õppida meisterdamist, oli loodud ajaveetmisvõimalus ka kaasas olevatele lastele. Lapsed meisterdasid, valmistasid piparkooke ja said algteadmisi ohutushoiust.

Ka ringkonna dokumentatsiooni korrastamisel on tehtud märkimisväärsed tööd, 2018. a sai kinnitatud

JÄRVA RINGKOND

Kerlin Tealane, Tene Metsma

2017. a algas Järva ringkonnale äärmisel uhkelt, nimelt valiti üle-eestiliseks aasta 2016 naiskodukaitsjaks Roosna-Alliku jaoskonna tollaegne esinaine Kristlin Kõrgesaar.

Kristlin Kõrgesaart iseloomustab aktiivsus ja osalemine väga paljudes ettevõtmistes. Igapäevaselt töötab Kristlin Tallinna Vanglateenistuses ja tänu temale on Järva ringkonnal juures põnev uus koostööpartner. Vanglateenistus oli meile abiks nii koormusmatkal kui ka Maakaitsepäeval. Kristlin on ka OPEROG-i Järvamaa koordinaator. Oma teadmisi on ta jaganud nii naiskodukaitsjatega kui kodutütardega.

Utria Dessant 2017. Vasakult: Kerlin Tealane, Maie Mäe, Meelis Kiili, Siret Niinepuu ja Kristlin Kõrgesaar. Pilt: Kirsika Ilmjärv

Juba loetud päevad pärast kõrge tunnustuse saamist oli aasta naiskodukaitsja oma meeskonnaga Utria dessandil. Naised seadsid eesmärgiks, et olgu kui raske tahes aga lõpuni tuleb neil üheskoos vastu pidada. Naeratades jätsid naised seljataha rohkem kui 100 km pikkuse rännaku, vandudes üksteisele, et edaspidi minnakse Utria dessandile ainult esindaja rollis.

2017. a naiskodukaitsjaks pärjati Eve Kivistik Türi jaoskonnast. Eve on Järva ringkonnas hinnatud ja teemasid hästi valdav vabatahtlik instruktor, kes annab oma teadmisi edasi nii NKK organisatsiooniõpetuse kui ka esmaabi moodulil. Ta on Järva malevas lõpetanud jaosanitari erialakursuse. Lisaks on Eve formeerija ja meedikuna osalenud erinevatel õppustel ning omab ametikohta Kaitseliidu üksuses. Evel on väga tugevad juhiomadused ning ta on ringkonnas omamoodi

teerajajaks. “Ma tunnen, et olen vajalik ja saan oma vaba aega kasulikult sisustada ning tegutseda kindlate eesmärkide nimel,” ütles ta Järva Teatajale.

2018. a naiskodukaitsjaks pärjati Maili Antons Roosna-Alliku jaoskonnast. Maili on NKK liige aastast 2012. Ta on spordigrupi juht, vabatahtlik noortejuht, kuulub formeerimis- ja kultuurigrupi koosseisu, on väga aktiivne nii koolitustel osalemisel, Kaitseliidu tegevustes kui kodutütarde ja noorkotkaste ettevõtmiste korraldamistes. Ta on instruktor NKK baasväljaõppe moodulitel ning osaleb ka uute vabatahtlike instruktorite õpetamisel ja juhendamisel. Tema eestvedamisel toimib Aravetel kodutütarde ja noorte kotkaste rühm. Koos Järva malevaga viis Maili läbi 2018. a riigikaitsepäeva Aravete Keskkoolis. 2018. a kevadel valmis Maili juhendamisel uurimistöo vabatahtlike kaitseliitlaste motivatsiooni teemal. Alati on ta kohal, kui tuleb kaitsta ringkonna au spordiüritustel ja tantsida ringkonna rahvatantsurühmas “Kõver Künarnukk”. Maili on ka Kaitseliidu Kooli mittekooesuline instruktor.

Uued tuuled ringkonnas

Järva ringkonnas on viimasel aastal toimunud muutused juhtimises. 2018. a alguses vahetus ringkonna instruktor. Praegune Keskkogu delegaat ning 2018. a kodanikupäeva aumärgiga tunnustatud ohutushoiu kursuse looja Taive Saar andis teatepulga üle naiskodukaitsjale ning noortejuhile Tene Metsmale. 2018. a märtsis valiti ringkonnakogul uus ringkonna esinaine - Kirsika Ilmjärvelt võttis ringkonna juhtimise üle tema õde Kerlin Tealane.

“Minu jaoks ei oluline, kas sa panustad 400 tundi või 50 tundi aastas. Tähtis on see, et kui sa juba ükskord kodust välja tuled ja vabatahtlikuna riigikaitseesse panustad, siis teed sa seda südamega.”

Uus ringkonna juhatus: Siiri Sitska, Merje Mihkelsaar, Kerlin Tealane, Eve Kivistik ja Gerly Leit. Pilt: ringkonna fotokogu

“Tean omast kogemusest, et kui sa ise ei ole Naiskodukaitsesse teed leidnud, siis üsna pea leiab sind naiskodukaitsja ise üles ja kui ta sind juba meie ridadesse kutsub, siis tule ja sa ei kahetse!”

Kerlin Tealane, 29. märts 2018 Järva Teataja

Kogemused näitavad, et aktiivsed naiskodukaitsjad leiavad endale organisatsiooni kohe uue väljundi. Nimelt valiti Järva ringkonna avalike suhete erialagrupi uueks juhiks Kirsika Ilmjärv, kes on võtnud enda südameasjaks propageerida Ole Valmis! äppi igal ettevõtmisel, kus võimalik. Näiteks 2018. a Järva maleva patrullvõistluse NKK kontrollpunktis oli vaja kasutada meie äppi. Kirjutasime ülesandesse lausa sisse, et ülesande ettevalmistuse ja lahendamise ajal võib oma mobiiltelefoni äpi alla laadida ning iga alla laetud Ole Valmis! äpi eest sai lisapunkte. Sama võtet kasutasime ka üle-eestilisel Kodutütarde ja Noorkotkaste matkamängul ja KEAT laagris.

Mehed kasutavad Ole valmis! äppi. Pilt: Kirsika Ilmjärv

Uued juhid on ka spordigrupil Maili Antons, meditsiinigrupil Eve Kivistik, toitlustusgrupil Merje Mihkelsaar, side- ja staabigrupil Siret Niinepuu.

Järva ringkonna naiskodukaitsjad hoiavad rahvatantsu au sees kohtudes igal teispäeval tantsutrennis. Hooaja alguses püstitatakse konkreetsed eesmärgid, kuhu soovitakse hooaja lõpuks jõuda. Aastal 2017 olid selleks Järvamaa laulu- ja tantsupidu ning Europeade 2017. Rahvatantsurühma juhi Kerli Sirila eestvedamisel need eesmärgid edukalt ka täidetud. Uus hingamine ootas ka rahvatantsurühma 2018. a kevadel, kui uueks kultuurigrupi juhiks valiti Gerly Leit, rühmas vahetusid tantsijad ning otsiti uus rahvatantsutreener, kelleks on nüüd juba teist hooaega Birgit Mets. 2018. a eesmärkideks püstitati ühiselt Koeru laulu- ja tantsupidu ning esinemine Kaitseliit 100 etendusel Saku Suurhallis. “Kõvera küünarnuki” liikmed leiavad, et ei ole midagi paremat kui lahingukaaslastega rahvatantsu harrastada. Rahvatants on üllatavalt hea meeskonnamäng, pannes proovile juba ühise trenni päeva ja kellaaja kokkuleppimise, sest nagu ikka on naiskodukaitsja äärmiselt aktiivne igas eluvaldkonnas.

Aasta Ema valimine

Koostöös Järvamaa omavalitsuste liiduga valiti ka 2017. ja 2018. a Järvamaa Aasta Isa ja Aasta Ema. 2018 Aasta Ema valimise uudis jõudis lausa kohaliku lehe Järva Teataja nädala TOP 5 uudiste sekka. Seda ei ole seni juhtunud, et me nii suure tähelepanu osaliseks oleks saanud. Põhjus oli ilmselt selles, et see pidi olema saladus, nimelt 3. mai hommikul istusid Käsukonnas asuva AS Risti Agro suurfarmi töötajad puhketoas ümber laua, millel olid kohv, kringel ja tort ning ootasid külla delegatsiooni Austriast. Just nii oli loomakasvatusejuht Elve Žukovič neile öelnud. Täpselt kell 9 astusid uksest sisse aga Järvamaa Omavalitsuste liidu juht Pipi-Liis Siemann, NKK Järva ringkonna juhatuse liige Gerly Leit ja esinaine Kerlin Tealane, käes lillesülemid ning rühm ajakirjanikke, et teatada-jäädvustada tähtis uudis – farmi eestöoline, 9 lapse ema ja 23 lapse vanaema Astrit Eilmann on pärjatud tiitliga Järvamaa Aasta Ema 2018.

Liikmeskond

Järva ringkonna liikmeskond ei ole kahjuks aastatel 2017-2018 märgatavalt muutunud ja on püsinud 155 liikme juures. Osa liikmeid on elukoha muutuse tõttu vahetanud ringkonda ning osa liikmeid on soovinud erinevatel põhjustel organisatsioonist lahkuda. Õnneks on lisandunud ka uusi motiveeritud liikmeid. Tundub, et kõige paremini õnnestubki kutsuda naisi NKKsse jäädes silma oma põnevate tegemistega. Viimastel aastatel on lisandunud uusi liikmeid meie sõbrannade hulgast. Sotsiaalmeedias oma põnevate tegemiste sõpradele ja tuttavatele reklaamine tundub olevat meie viis uute liikmete värbamiseks.

Koormusmatk 2018

2018. a oli esmakordselt Järva ringkonna korraldada NKK koormusmatk. Peakorraldaja Kirsika Ilmjärv on öelnud, et meeskond oli tugev, kokkuhoidev, innovaatiline, hoolikalt valitud, tegutsev ja südamega asju ajav. Kaasatud oli ringkonna instruktor ja Järva maleva tagalaülem, kõik ülejäänud olid vabatahtlikud.

Mai Antons 22.05.2018 sotsiaalmeedia postitus koormusmatkast (lühendatud):

“NKK koormusmatk on midagi nii ägedat, et pajatan veidi pikemalt. Mul oli see alles neljas, lisaks paar patrullvõistlust, seega mõningane kogemus ja teatav võrdlusmoment on. Kuna Järva malev korraldas, siis oli ootusärevus eriti suur, et mida nad küll välja mõtlevad, millega üllatavad. Trass oli väga mõistlikult koostatud, ei olnud vaja “kogu aeg panna”, kuigi oli ka neid lõike, kus oli soovitatav end kiiremini liigutada ja sellega saime me ka päris hästi hakkama. Enim elevust tekitasid hobuse ette rakendamine ning vanglateenistuse situatsioon “vabadusse pääsenud kinnipeetavad” ja “uppuja” päästmine jõest. Hästi või väga hästi õnnestusid jõe ületamine mööda kiikuvaid rehve, kanuusõit, Päästeameti ülesanne, politsei ülesanne (raudteeohutus), autol rehvi vahetamine, lõpujooks. Liikumiskii-ruse valis iga naiskond ise, meie püüdsime enamiku maast sörgiga läbida. Ka lõpujooksuks, st viimaseks pingutuseks 32. tunnil jätkus meil jõudu.

Jõu, motivatsiooni ja rõõmsameelsusega oli meil üldse hästi. Nii hästi, et mitmed kohtunikud ja/või pealtvaatajad küsisid korduvalt meie käest umbes nii nagu “Kohviveski” küsis filmis “Siin me oleme” laste kohta, et “miks nad nii head välja näevad”. Meiegi käest küsiti pühapäeva hommikul kell 5, kui olime kahe öö peale kokku maganud umbes tunnikese, et kas te ikka olete rajal olnud või alustasite siisamast põõsast. Esimese öö olime puhtalt liikvel (start oli 00.00), teisel ööl oli

Koormusmatk 2018. Uppuja päästmine on naiskodukaitsja asi. Pilt: ringkonna fotokogu

ligi kolm tundi puhkeajaga, millest horisontaalasendis olime paar tundi. Magamiskotte meil kaasas ei olnud, õnneks aga olid termokiled ja telkmantlid ning nende abil tegimegi endile kuuskede alla “pesa”. Hommik oli pehmelts öeldes karge. Temperatuur oli (olnud) miinuspoolel... Aga peagi hakkas päike paistma ning lõpuni ei olnud enam palju jäänud. Veel nn pioneerisilla ületus, kohtumine esinainesega, “uppuja” kaldale aitamine ning viimane pingutus ehk lõpujooks Simisallu, kus ootas kuumaks köetud saun. Ja vaat see on alles mõnu! Meie pluss on see, et me naudime, mida teeme. Muidugi kaasneb sellega ka pingutus, aga see on selline hea ja meeldiv pingutus. Meil kõigil on oma tugevused ja kogemused, kokku olime optimistlik naiskond ning tõestasime (iseendile), et “passi pole vaja vaadata”. Elu on seiklus!”

SIIL 2018

Järva ringkonna naised, kes on endale leidnud koha Kaitseliidu ettevalmistavates üksustes (47% tegevliikmetest) võtsid oma kohustust väga tõsiselt ja käisid õppuse ajal väljas formeerijatena, staabiassistentidena, kokkadena, parameedikutena, CIMIC spetsialistidena. Osaleti ka jätkuülesandel.

“Väinjärv ajab üle ääre”

NKK üks olulisem ülesanne õppusel Siil 2018 oli korraldada evakuaatsioonipunktide rajamine ja tegevuste läbiviimine. Selle raames toimus Koerus evakuaatsiooniõppus “Väinjärv ajab üle ääre”.

“Suurte vihmade ja lume sulamise tagajärjel tõusis Väinjärv nõnda palju üle kallaste, et ujutas üle osa Ervita ja Väinjärve külast. Veevangi jäid Väinjärve elanikud. Vesi on tunginud kohati 150-200 m oma tavapärasest keskkonnast kaugemale. Ervitale pole elanikel võimalik teistmoodi saada, kui läbi Santovi küla. Samuti on probleemne Preedi ja Vahuküla poole suunduva tee läbimine. Ilmaprognoos ennustab saju jätkumist. Järve veetase jätkab tõusu ega alane. Koeru päästekomando, Järva-Jaani vabatahtlikud päästjad, politsei, kaitseliitlased ja kõik teised vabatahtlikud tegelevad päästetöödega. NKK Järva ringkond

Siil 2018. Enne jätkuülesannet. Instruktor Tene Metsma ja naiskodukaitsja Margit Piibeleht. Pilt: ringkonna fotokogu

Koeru kultuurimajas ja noortekeskuses.

Õppuse käigus viiakse läbi ka töötoad järgmistel teemadel: Kodu tuleohutus, kodused ja evakuaatsioonivarud, väikelaste turvalisus. Lastele on tagatud eakohased tegevused ja lastehoid.”

13. aprill 2018 Järva Teataja

Järva ringkonna instruktor Tene Metsma sõnul külastas evakuatsiooni punkti kokku 82 inimest, kellest 23 oli naiskodukaitsjad. “Eriti suurt rõõmu valmistas rohke laste osalus. Kokku oli lapsi 38. Lastele toimusid organiseeritud tegevused Koeru Noortekeskuses - lauatenis, piljard, joonistamine jms. Koostöös Koeru Päästekomandoga läbisid lapsed ohtude töötoa eesmärgiga leida erinevad ohtlikud olukorrad, mis võivad ka nende kodudes aset leida. Peamine, mida lapsed märkasid olid tikud ja küünlad, mis olid lastele kättesaadavas kohas. Ülekoormatud ja seisma jäänud laadijaid ei pannud aga keegi tähele.”

Evakueeritavatele täiskasvanutele algas aga päev uudse äpi “Ole valmis!” tutvustamisega. Ohutushoiu instruktor Maili Antons jagas teadmisi üldiste juhiste kohta hädaolukorras ja kutsus kõiki osalejaid mõtlema kaasa, millised peaksid olema kodused ja evakuatsioonivarud.

Päeva lõpetas SA Tallinna Kiirabi õde Kadre Arikainen, kes jagas näpunäiteid, kuidas vältida väikelaste vigastusi.

“Võime ringkonna esimese evakuatsiooniõppuse korraldamisega väga rahule jääda. Kõik sujus planeeritult. Eriti suurt rõõmu teeb, et kohalik kogukond ja omavalitsus tulid meie ettevõtmisega kohe kaasa. Suured tänud Järva vallavalitsusele, Koeru kultuurimaja kollektiivile, Koeru noortekeskusele ja Koeru päästekomando meeskonnale” sõnas evakuatsiooniõppuse üldjuht Kirsika Ilmjärv.

5. mai 2018 Reinika Tatter

Koostöölaager kodutütardega

2017. a kutsusid Järva ringkonna naiskodukaitsjad Järva ringkonna kodutütred endaga laagrisse. Täpsemalt kutsuti 13-17-aasta vanused kodutütred tutvuma NKK erialagruppidega. Suurem tähelepanu pöörati toitlustamise, side- ja staabi ning formeerimisgrupile. Lisaks pöörati eraldi tähelepanu inimese otsimisele. OPEROG Järvamaa koordinaator Kristiin Kõrgesaar pani lapsed kadunud inimest otsima. Tänu eelnevalt õpitud oskustele leiti “kadunud isik” õhtupimeduses alajahtununa kõigest mõnekümne meetri kaugusel kodust üsna kiiresti.

Koostöölaager kodutütardega pani nii mõnegi naise mõtlema, et selliseid ettevõtmisi tuleks teha tihedamini. See on põnev moodus tuua kodutütred meile lähe-

male ja anda neile aimu, millega me ikkagi täpsemalt tegeleme. Kindlasti plaanime antud ettevõtmist lähiaastatel korrata.

Kodutütred ja naiskodukaitsjad õlg-õla kõrval. Pilt: ringkonna fotokogu

Maakaitsepäev Kärus 23. juunil 2018. Pilt: ringkonna fotokogu

LÄÄNE RINGKOND

Sveta Aug, Helja Kaptein, Maire Kruus, Tiina Leesik, Kaja Lotman, Kati Ojaver

Liitsalt Meie Mare!

Mare Laide on 20-aastase kogemusega kindlakäeline juht, kes on seisnud Lääne ringkonna ees üheksa aastat. Lisaks juhib ta formeerimispunkti tööd ning on kahel aastal sammunud Võidupüha paraadil NKK kompanii eesotsas. Mare on hinnatud organisatsiooniõpetuse ning laskeinstruktor. Mare toel on Lääne ringkond koos kohaliku harrastusteatriga mitmel aastal Haapsalu raudteejaamas elustanud nii märtsi- kui ka juuniküditamise tragöödiat, mis on lasknud tunnetada isamaa raske ajalugu.

Mare Laide on NKK Lääne ringkonda juhtinud 9 aastat. Pilt: Arvo Tarmula

Maret jätkub kõikjale. Tal ei käi üle jõu täisvarustus selga pakkida ning põlvini poris ja silmini sopas mitu ööpäeva metsas õppida või võistlusrajal rassida. Samas kohtab teda supikatla juures askeldamas, kommenteerides: “Mitte, et mul seda just hädasti vaja oleks, aga meie inimesed peavad saama toidetud.”

NKK keskjuhatause liige Küllike Tammeveski meenutab, et Marega kohtus ta silmast silma 2012. a paraadiproovil. Mare, nähes talle võõrast nagu oma ringkonnas, tuli kohe juurde ja küsis: “Kes Sina selline oled...” Olles ühe suurema ringkonna esinaine tundis ja teadis ta kõiki oma liikmeid nime, näo ja tegude järgi.

Mare ise on öelnud, et praegu täidab ta oma kohustusi tütreana, sest hoolitseb oma ema eest ning koju tulles hoiab kätel oma lapselast, kuna talle väga meeldib vanaemaks olemine.

Tänaseni jagub Marel tähelepanu, aega ja hea sõna kõigile oma naistele. Olles küll, nagu ta ise naljaga pooleks armastab öelda, “kukutatud” ringkonna esinaine, jääb ta Meie Mareks.

Mare Laide esitati Lääne ringkonna poolt “Aasta naiskodukaitsja 2018” tiitli kandidaadiks.

Sinuga, Reeli, kas või maailma lõppu

Eda Loik, Lääne-Nigula jaoskonna esinaine

Reeli Rae on olnud NKKs alates 2010. a. Vaikne, malbe ja tagasihoidlik, paistab Reeli kõrvalseisjatele. Tegelikult on ta tugev, sihikindel, ülimalt arukas ja väga kõrge pingetaluvusega kamraad. Reeli on alati kuulunud meie NKK koorusmatka võistkonda. Rajale oleme koos läinud seitse korda. Koos oleme alustanud ja katkestanud, koos olnud õnnelikud iga saavutuse ja pingutuse üle. Koos oleme istunud keset ööd jalakrampidega magamiskotis ja söönud banaani.

Kui mind valiti Haapsalu jaoskonna esinaiseks, palusin, et Reelist saaks aseesinaine. Seda suurt vankrit vedasime koos päris mitu aastat. Nüüd, kus meil on oma, Lääne-Nigula jaoskond, seisab Reeli ikka minu kõrval.

Veel otsustasime koos Reeliga minna õppima side- ja staabiassistendiks. Nüüd on Reeli nii mõnelgi "Orkaanil" oma oskusi hästi näidanud. Üle-ees-tiliselt side ja staabi võistluselt 2017. a töömehe koju viienda koha.

Üks raskemaid ja keerulisemaid võistluseid oli "Sügistorm 2017". Enne rännakut ütles Reeli: "Äkki leiata ikka võistkonda kellegi noorema ja kiirema?" Vastasin: "Ei ole vaja nooremat ja kiiremat, vaid arukat ja loogiliselt mõtlevat Reelit." Lisaks kõigele on Reeli üks parimaid kaardilugejaid ja rajavalijaid. Reelile saab alati kindel olla.

Reeli koos tütar Raheliga, kes on samuti naiskodukaitsja. Pilt: Reeli Rae erakogu

Reeli Rae esitati Lääne ringkonna poolt "Aasta naiskodukaitsja 2017" tiitli kandidaadiks.

Lääne ringkond 90

25. märtsil 2018 täitus Lääne ringkonna 90. aastapäev. Selle tähistamiseks korraldati 24. märtsil Haapsalu Kultuurikeskuses pidulik konverents-aktus "Naised varjus ja valguses riigi kaitsetl".

Konverentsil heitsime pilgu mälestamist väärivatele Läänemaa ja Hiiumaa naiskodukaitsjatele, kes panustasid ennastohverdavalt eesti rahva ja NKK hüvanguks. Nii kõneles Mare Laide Salme Noorest, kes oli Haapsalu jaoskonna juhatuse liige ning oma pühendumuse eest Siberisse küüditati ja hukati. Ilmeka ülevaate tegi Kati Ojaver Risti apteekriperekonnast Lilliojast, kus keskendus peaasjalikult Anna Lilliojale, kes oli Risti jaoskonna looja ja esimene esinaine. Ka nende pere küüditati ja hukati Siberis. Helja Kaptein Hiiumaa jaoskonnast esitas meeleoluka ettekande Lääne ringkonna pikaaegsest auliikmest Reet Karkist, mida ilmestasiid humoorikad meenutused vanaproua pikast ja seiklusrikkast elust organisatsiooni liikmena. Ringkonna esinaine Kaja Lotman tegi põhjaliku ülevaate Lihula jaoskonna asutajaliikmest Helene Veskerist.

Samuti ei tahtnud me meenutamata jätta naisi, kes polnud esiplaanil, kuid kelle panus oli samaväärne. Eda Loik esitas värvika ettekande Lääne Liisist ehk Eliise Juntsist. Eliise abikaasa oli metsavend, kes hukkus võitluses okupantidega. Jäädes varakult leseks, vormis ta oma valu kultuuriloomesse, kaotamata usku Eestisse. Tähelepanuväärse esitluse tegi Piret Tarto Maria Laidonerist, sõjavägede ülemjuhataja, diplomaadi ja riigitegelase Johan Laidoneri abikaasast.

Aktuse üheks kõrgpunktiks oli Poola suursaadiku Grzegorz Kozlowski ja saatkonna kultuurispetsialisti Slawomira Borowska-Peterson sõnavõtt koos kingitusega, milleks oli korvitaõis Maria Laidoneri retsepti järgi küpsetatud küpsiseid.

Huvitava ning põnevaid fakte täis ülevaate “Naistest riigi kaitses Vabadussõja ajal” tegi Eesti Sõjamuuseumi direktor Hellar Lill.

Konverents-aktuse teise osa moto oli “Meie teha on tulevik”, kus keskendusime hetkeolukorrale ja pöörasime pilgud NKK osale naiste ja riigikaitse tuleviku kujundamisel. Esinaine Airi Tooming rääkis NKK rollist tänapäeval. KL Peastaabi ülem kolonel Jaak Mee arutles organisatsiooni koostöö hetkeseisust ja tulevikuperspektiividest. Toreda lõpumõttiskluse tegi Jõgeva maleva kaitseliitlane Raivo E. Tamm, kelle kergelt humoorikas arutelu iseenda kujunemisest-arenemisest Kaitseliidus pani pikale ja sisutihedale, kuid siiski pidulikule päevale kauni punkti.

Konverentsi lõpupilt koos korraldajate ja külalistega. Pilt: Vendo Jugapuu

Konverentsist osavõtjatel oli võimalus annetada heategevusliku loterii abil Carolin Illenzeeri Fondi toetuseks. Fondile koguti 370 eurot.

Katarina 2018

Anni Leiger, Hiiumaa jaoskonna tegevliige

Minul ja veel kahel naisel oli võimalus osaleda 20.-22. aprillil Soomes suurõppusel NASTA Katarina 2018 elanikkonnakaitse valdkonna koolitusel. Kokku oli seal üheksa erinevat valdkonda, meie õppisime veeturvalisuse grupis. Toimusid loengud veeturvalisusest, merepäästest, merekaartidest, esmaabist ja paljust muustki. Minu lemmikosa oli siis, kui meid lõpuks baasist välja mere äärde viidi. Esmalt saime tulekahju kustutada nii tuleteki ja kui ka tulekustutiga. Saime harjutada ka lõkke tegemist ning nostalgilise tunde tekitas toki otsas vorsti küpsetamine. Meie jaoks oli uus ja huvitav vees olla ja ning merekaarti õppida. Muid asju olime me oma baasväljaõpetel ja muudel kogunemistel korduvalt teinud. Peale lõunat panime kalipsod selga, millele eelnes loeng kaldakividel ja lõpuks saimegi vette. Kui algul oligi natuke külm, siis pärast enam mitte.

Laupäeva õhtul oli väike meelelahutusõhtu, kus kõik naised olid koos ja said

laulda kitarri saatel karaoket. Külastasime kasarmu sauna - nii suures lavaruumis pole mina varem olnud ja kohe kindlasti ei ole ma varem olnud saunas koos 43 naisega.

Kui NKKs on baasväljaõppe osalejate jaoks tasuta, siis Soomes on sellistel õppustel osalustasu.

Ohutushoiu kursused Lääne ringkonnas

NKK juhtide laagris 2015. a suvel hakkas idanema idee teha kodanikukaitsest meie viies baasväljaõppe moodul. Lääne ringkonna esimene ohutushoiu kursus viidi läbi Risti jaoskonna eestvedamisel 22.-24. septembril 2017 Piirsalu Rahvamajas. Kursusel olid ka külalised Ameerikast - neli vaatlejat laupäeva hommikust kuni lõunasöögini, kes jälgisid tunde “Kodu ja vara turvalisus”, “Tuleohutus” ja “Turvareeglid teistes võimalikes hädaolukordades”. Elevust tekitasid nii ameeriklastes kui õppurites naiskodukaitsejate poolt käsitsi valmistatud maja-maketid. Nimelt on igal maketil majas ja maja ümbruses midagi valesti ning õppurid peavad selgitama, mis on ohtlik ja miks. Väga põnevad olid ka gruppide poolt lavastatud erinevad võimalikud hädaolukorrad.

Lääneranna ohutuspäev koostöös kodutütarde ja Lääne malevaga. Pilt: Diana Saarniit

Olümpiamängud Lääne moodi

Ivika Raudsepp, spordigrupi juht, Ave Larionova, Lääne-Nigula jaoskonna tegevliige
Lääne ringkonna spordigrupi 2018. a algas jaoskondi ühendava, lustaka ja samas sportliku, 2017. aastat kokkuvõtva üritusega - olümpiamängudega.

Esindatud olid kõik viis jaoskonda. Iga jaoskond pidi eelnevalt kodutöona välja mõtlema ühe ala olümpiamängude jaoks. Reedeõhtune koosviibimine algas kohaliku jaoskonna ettevalmistatud avavõistlusalaga. Võidusoov oli kõigil, nii oli saal peagi täis naisi, kes üksteise võidu hüppasid, palli viskasid, rõngast läbi pugesid ja roomasid.

Proovile sai end panna trips-traps-trulli mängimisel, kus seekord tulid lisaks nutikusele kasuks ka kiired jalad. Osavust näidati meeskonnatöös ja noolevise kõrrega polnud ka just kõige lihtsam ülesanne. Reedeõhtune viktoriin viis osalejad kuumaks köetud sauna. Küsimustele tuli vastata saunalaval, iga 30 sekundi tagant viskas kohtunik leili, seega aeg mängis võistkonna kahjuks, tuli väga kiirelt vastused leida, kuna kuumus võis muutuda väljakannatamatuks.

Kokku arvatud punktid selgitasid välja seekordse üldvõitja, kelleks oli Lääne-Nigula jaoskond (Eda Loik, Ave Larionova, Tiia Kaus, Mailis Alberg, Malle Järve, Reeli ja Rahel Rae). Ülejäänud osalejad said aktiivse osavõtu eest ürituse magnetmärgi.

Juubeliaasta spordisärgid kirjaga "Spordis on hetki, Lääne ringkond", said 2017. a tehtu eest Moonika Aru, Pille Kaisel ja Anne-Mall Reinu. Aktiivseid on ringkonnas omajagu, tunnustatud sai Merle Soone "Sõprade liigas" aktiivse osalemise (14 korda) ja erinevate võistluste korraldustiimis tegutsemise eest.

Lääne-Nigula jaoskonna naiste matkamuljed aastal 2018

Eda Loik, Lääne-Nigula jaoskonna esinaine

Üks aasta ja neli täispikkuses matka, üks küll 0-tiimina, aga rännak ikkagi. Alustasime matkarallit 28. aprillil Lääne maleva patrullvõistlusega "Valge Laev 2018". Valisime punase ehk raskema raja, eesmärgiga läbida enne koormusmatka üks tõsine katsumus ja testida enda valmisolekut. Rännak algas päeval. See on meie jaoks raske, meile on meeltnööda alustamine hommikul vara või öösel. Rada oli väga keeruline, kõik olemasolevad sood ja rabad olid kaasatud. Punktid olid huvitavad, oli vaja suitsu seest nukk päästa, seasoolikatest infot otsida, politseiautot läbi otsida, loomanahku ära tunda ja muidugi relvadest lasta. Oli kõige raskem "Valge Laev", mille oleme läbinud.

Kolm nädalat haavade lakkumist ja käes 18. mai oligi - NKK koormusmatk. Oli võratult ilus loodus ja ülihästi korraldatud matk, saime pühenduda rohkem punktidele kui kõndimisele. Isegi keset raba oli mehitatud punkt, see oli tõeline üllatus. Meile meeldis kõige rohkem vanglateenistuse ülesanne, see oli midagi täiesti teistsugust.

Septembri algul võtsime nõuks läbida ka noorte kotkaste ja kodutütarde "Kotkaretke". Mõnus oli rajale minna pingevabalt. Teadsime, et noortehupid oskavad ülihästi rada ette valmistada, aga nii põnevaid kontrollpunkte ei osanud oodata.

Kannatuste rada algas 29. septembri õhtul stardiga Lihula Üksikkompanii korraldatud patrullvõistlusele "Sügistorm 2018". See oli meie teine kord Sügistormil ja teadsime, et tuleb ränkask ja väga sõjaliste punktidega võistlus. Läksime rajale võrdselt meestega, sest olime jälle ainuke naiste võistkond. Rängaks tegi raja kahele relvale paigutatud lisaraskus, iga tunni aja tagant vahetasime üksteisega relvi, et saaksime natukenegi puhkust. Vastutegevus selja taha jäetud jõudsimegi lõpuks viimasesse punkti - takistusrada ja siis päästev finiš. Aitäh teile - Julia Sirkel, Anne Kull, Malle Karm, Reeli Rae, Reelika Sepp ja Karmel Lääts - olete parimad!

Siil 2018

Vastavalt NKK tänavuse aasta ülesannetele oli meie tähtsaim roll suurõppuse raames korraldada evakuaatsiooniõppus.

Lääne ringkonnas oli üleval kolm evakuaatsioonipunkti - Haapsalu Linna algkoolis (Läänemaa), Metsküla algkoolis (Pärnumaa) ja Palade spordihoones (Hiiumaa).

Õppuse lõpuks saime praktilise kogemuse mitmes valdkonnas: kuidas evakuaatsioonipunkti ja laagrisse saabujaid registreerida ning pidada nende üle reaalses arvestust; kuidas tagada turvalisus laagris; kuidas saada hakkama toitlustuse ja üldhariva tegevuse tagamisega evakuaatsioonilaagris.

2019. a plaanides on vähemalt kahe evakuaatsioonigrupi komplekteerimine Lääne- ja Hiiumaal.

Lääne ringkonna naised täitsid suurõppusel reaalselt ülesannet ka üksuste toitlustajate, meedikute, staabiassistentide, võitlejate, formeerijate ning teiste erialaspetsialistidena.

Naiskodukaitsjad väärtustavad isa rolli perekonnas

Isadepäeval jagasid naiskodukaitsjad Suuremõisa lossi kontsertaktusel erilist tähelepanu kuuele tublile isale, kes esitati "Hiiumaa aasta isa 2018" tiitli saamiseks. Seekord tunnustasid Hiiumaa naiskodukaitsjad aasta isa tiitliga viie lapse isa Andres Laanejõed, kes žürii otsust kuuldes jäi hetkeks sõnatuks. Ta tänas oma peret ja kõiki, kes tema tegemisi tähele pannud. Hiiumaa jaoskonna esinaine Anne-Mall Reinu ja aseesinaine Anne Kaasik andsid tänavusele aasta isale üle aukirja, sületäie lilli ja juba traditsiooniks saanud puidust pingi ehk iukeelles pitsu.

Laanejõe peres kasvab viis last. Lisaks neile jagub tal armastust ja tähelepanu veel sajale noorele, keda ta juhendab mudeliklubis, huviringides, noorte kotkaste ja kodutütarde rühmas ning ka Emmaste koolis.

See oli viies aasta, kui naiskodukaitsjad valivad aasta isa ja korraldavad neile kontserdi ja kohvilaua. Ettevalmistuse ja läbiviimisega oli haaratud veerandsada naiskodukaitsjat.

Naiskodukaitsjad külvasid seemne Vabadussõja sambasse

Hiiumaa on ainus maakond, kus pole Vabadussõja mälestusmärki. Selle puudumine tekitas nõutust ka Hiiumaal peetud Võidupüha paraadi ajal, kui selgus, et puudub koht, kuhu asetada mälestuspärg.

Nüüd on moodustatud Vabadussõja mälestusmärgi loomise komisjon ja vääriskaks asukohaks on valitud Pühalepa kiriku esine ala, olemas on ideekavand ning valmistatakse projekteerimiseks.

Novembris tähistasid Hiiumaa kaitseliitlased oma aastapäeva. Selle raames andsid naiskodukaitsjad üle suvel korraldatud kohviku Drillburger annetasmüügi tulu 1134,35 eurot oma panusena Vabadussõja ausamba projekteerimiseks ja ehitamiseks. Idee toetada rajatavat mälestusmärki pakkus kohviku korralduskoosolekul välja Küllike Tammeveski ja kõik kohalolnud olid sellega kohe nõus.

Hiiumaa Muinsuskaitse Seltsi esimees Dan Lukas rääkis, et naiskodukaitsjad olid esimesed, kes märkasid toetada Vabadusmälestusmärgi projekti. "See pole valla, ega muinsuskaitse seltsi projekt, see on kõigi hiidlaste projekt," ütles ta.

Lääne ringkonna asutajaliikme Salme Noore mälestamisõhtu

Aeg ei lõpeta meid üllatamast. Lääne maleva liige nooremveebel Heiki Magnus teatas, et Ridala kalmistul on Heino Noore poolt okupatsiooni ajal püstitatud mälestuskivi oma vanematele, kes lasti maha Sosva vangilaagris - Salme (snd 25.12.1895 ja lasti maha 24.04.1942) ja Karl Noorele (snd 16.09.1896 ja lasti maha 12.02.1942). Salme ja Karl Noor tutvusid Vabadussõjas, peale sõda asusid elama Haapsallu, Karl Noor oli politseikomissar Haapsalus. Nende poeg, arst Heino Noor (24.04.1922 - 5.02.2018) oli Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärgi ja Liiliaristi Hõberisti kavaler, Haapsalu linna aukodanik ning paljude teiste tunnustuste omanik.

2018. a suhtles Heiki Magnus Heino Noore onupoja Lembit Noorega, kes oli sarnaselt Heinole enne sõda Lääne maleva noorkotkas. Lembit rääkis muu jutu sees, et nad käisid abikaasaga Läänemaal lähedaste kalmudel ja korrastasid Ridala uuel kalmistul ka Salme ja Karl Noore sümboolse kalmu. Heino oli vanavanemate kalmukivi tehes lisanud sellele ka oma ema ja isa nimed viitega "Said surma võõrsil." Meie polnud sellest kalmust varem kuulnud.

13. detsember (vkj) on Salme Noore sünniaastapäev. Sel päeval sai Haapsalu jaoskonna esinaise Maire Kruusi ja Heiki Magnuse eestvedamisel teoks Salme Noore mälestamisõhtu, mida alustasime Ridalas tema kalmukivi juures ja kus osalesid NKK Lääne ringkonna, KL Lääne maleva, Haapsalu politseijaoskonna ning kogukonna esindajad. Kõnelesid maleva pealik kolonelleitnant Meelis Pernits ja ringkonna nimel Mare Laide ning ajaloolise tagasivaate tegi Heiki Magnus. Järgnes kohviõhtu Haapsalus, kus kõnelesid Lembit Noor ja Mare Laide. Lembit Noor tänas mälestuste hoidmise eest ning andis sümboolse kalmu hooldamise ülesande üle Lääne ringkonnale. Haapsalu jaoskonna naised lubasid selle võtta oma südameasjaks.

Lääne ringkonnas moodustati ajalootoimkond

Lääne ringkonna avalike suhete erialagrupi juurde moodustati 24. septembril 2018. a ajalootoimkond. Eesmärgiks on jäädvustada ringkonna tegevuse ajalugu nii ennesõja-aegsel kui ka taasloomise perioodil.

Enne sõda oli Lääne ringkonnas 40 jaoskonda, praeguses aga ainult viis. Mitmed endised jaoskonnad (Märjamaa, Sipa jne) jäävad tänapäeva Rapla maakonna piiridesse. Halduspiirid on muutunud aegade jooksul ka Pärnu- ja Läänemaa vahel.

Ajaloo huvilised naiskodukaitsjad tegutsevad Hiiumaa, Haapsalu ning Lõuna-Läänemaa jaoskonnas. Otsime dokumente arhiividest ja artikleid vanadest ajalehtedest. Teeme intervjuusid vanemate inimestega ja jäädvustame ka oma praeguste liikmete mälestusi, kes veel mäletavad ringkonna taasloomist ning laadime kogutud andmeid Internetti NKK juhtide galeriisse.

Lääne ringkonnas on jaoskonnad võtnud oma hoole alla ka tuntud juhtide ja liikmete mälestuse hoidmise. Näiteks on Hiiumaa jaoskond võtnud ülesandeks Reet Karki, Haapsalu Salme Noore, Lõuna-Läänemaa Helene Veskeri ja Maria Ollino haudade eest hooldamise ja tähtpäevade tähistamise.

Kuidas valmib drillburger?

Maret Kollin, Rapla ringkonna esinaine, Anne-Mall Reinu, Hiiumaa jaoskonna esinaine

Oblikate söömisega kaitseväes laineid ei löö! Sestap pani Kaitseliit koos liitlaste ja Naiskodukaitsega suvisel Hiiumaal püsti militaarromantilise kohviku “Drillburger”.

Ent kuidas valmib üks drillburger? Loomulikult drillides.

“Kuulab siia!” on esimesed sõnad, mida kuulevad telesarjast “Vabad mehed” tuntud karmi sõnaga vanemveebli Tormi suust kohvikukülatajad, kes on sõandanud valida menüüst drillburgeri.

Järgnevad käsklused: “Joonduda!” “Telkmantel jalge ette laotada!” (Sellele asetab köögitoimkond kandikud burgeri komponentidega). “Laskub põlvili!” “Varustuse kontroll!” “Nii, võtab kätte burgeri alumise osa, tõstab õhku!” “See on sai, jah kuulsid õigesti, nisujahust ja veest kokku mätsitud kukkel,” teeb vanemveebel Tormi märkuse ühele õppurile.

“Paneb tagasi, võtab järgmisena burgeri komponendi ja tõstab õhku! See on see kollane ... Juust! ... Tõstab õhku!” “Ei tee katki! Ei löhu riigi vara!” karjub Torm õppurile, kes ei suuda juustu hoolikalt käes hoida. “Nii, järgmisena tõstab üles rohelise asja, salatilehe. On olemas?” “Nii! Nüüd kõige olulisem osa burgeri juures, mis see on?” Üks õppuritest kisab: “Kotlet!”, millele Torm kindlameelselt vastab: “Kakoi kotlet, pihv!” Nii kontrollitakse üle kõik burgeri komponendid, mis veel kontrollimata: kurk, kaste ja burgeri ülemine osa.

Õppurite järgmiseks ülesandeks on käskluse peale burgeri aja peale kokku panna ja kastmega üle valada. “Kas on arusaadav?” on Tormi järgmine küsimus. “Just nii, härra veebel,” kõlab ühehäälnine vastus nagu vabariigi aastapäeva paraadil. “Tõsta pea peale üles. Kui kaste pähe tilgub, oled selles ise süüdi!”

Burgeri aja peale kokkupanek on väljaõppe viimaseks osaks vanemveebel Tormi imeteost nr 632, tuntud ka kui “Teeme kerast kriipsu ehk Kaalujälgijate superdieet – söö, palju jaksad”.

Drillburgeri tegemine. Pilt: Rein Reinu

PÕLVA RINGKOND

Tuulike Mölder, Kristel Pehk, Esti Taal

Ringkonna areng

Põlva ringkond tegutseb jätkuvalt kolmes jaoskonnas: Põlvas, Räpinas ja Kanepis.

Aastal 2017 oli Põlva ringkonnas kokku 117 liiget. 2018. a lõpuks kahanes liikmete arv 109-ni. Õppuse "Siil 21018" raames toimus järjekordne kontaktide uuendamise ja selle tulemusena otsustasidki mõned väga pikka aega passiivsena püsinud liikmed organisatsioonist lahkuda.

Seoses liikmete arvu vähenemisega on kogu ringkonna esmaseks suurimaks ülesandeks uute aktiivsete ja motiveeritud liikmete leidmine. Meie õnneks on viimasel ajal meie juurde ise tee leidnud just sellised liikmed, kes teavad kindlalt, millisesse organisatsiooni nad astuvad.

Motivatsiooni tegutsemiseks oleme leidnud läbi erinevate töötubade: villainglite meisterdamine, huulepalsami valmistamine, keraamika töötoad, trühvlite tegemine. Iga-aastasel ringkonna juhtide laagris oleme valmistanud küünlaid, vääriskividest käevõrusid, teinud joogat. Läbi nende tegevuste oleme saanud uut energiat edaspidiseks.

Sportlikud tegevused pole samuti meile võõrad. Meil on võimalus käia ujumas, külastada maleva jõusaali, võtta osa orienteerumisteisipäevakutest. Väga populaarne on liikmete seas meie oma sari "Triatlon meie moodi", mida 3 aastat on järjest vedanud Jaanika Mihelson ja Kristi Johanson.

Traditsiooniks on meil ringkonnas aasta naiskodukaitsja valimine. Valituks osutunud liikmed esitatakse ka Aasta Naiskodukaitsja nominentideks. 2017. a oli selleks Tuulike Mölder ja 2018. a Esti Taal.

Ohutushoid ja evakatsioon

Ohutushoiu kursus. Pilt: Põlva ringkond

Tänapäeva keerulises ja kiires maailmas tuleb mõelda ka sellele, et mis saab siis, kui juhtub mingi massirahutus või loodusõnnetus. Kuidas me siis käitume? Nendele küsimustele saab vastuse ohutushoiu mooduli läbimisel, kus muude kasulike õpetussõnade kõrval saavad kõik osalised selgeks ka põhilisemad enesekaitsevõtted. "Siil 2018" raames panime

ennast proovile ka evakatsioonilaagris tegevuste organiseerimisega. Oli väga põnev ja saime hästi hakkama.

Põnevatest tegemistest erialagruppides

Iseseisvamalt kui teised tegutsevad meil kolm erialagrupperi: side ja staap (juht Maarja Siilbek), esmaabi (juht Kristel Pehk) ja formeerimine (juht Esti Taal). Spordigrupi eestvedajaks on Annely Korju, noortejuhtide gruppi veab Aile Vals, avalike suhete grupi juhtimise võttis üle Betti Vals. Kultuurigrupi juhina jätkab Karin Kopli ning toitlustusgrupp tegutseb täiel rinnal hetkel ilma juhita.

Erialagruppide vaheline võistlus. Pilt: Põlva ringkond

Iga-aastaselt juhtide õppepäeval käis Põlva jaoskonna liige Marika Rehemets välja idee, et võiks korraldada võistluse erialagruppide vahel eesmärgiga anda hoogu erialagruppide tegevusele ja ka ühiselt üks tore päev veeta. Mõeldud-tehtud ja teoks see saigi. Esimene erialagruppide vaheline võistlus toimus 04.11.2018. Kõik erialagrupid olid esindatud ja kõigil olid ette valmistatud väga põnevad ülesanded. Võistlus toimus selliselt, et iga erialagrupp pani välja oma võistkonna ja sisustas ka oma erialale vastava tegevuspunkti. Võistkonnad olid neljaliikmelised. Et kaasata tegevusse ka noori ja pereliikmeid, pidi võistkonnas olema kaks NKK tegevliiget, üks noorteorganisatsiooni liige ja üks liige väljastpoolt organisatsiooni.

Ülesanded olid jõukohased nii suurtele kui väikestele, nii noortele kui vanematele. Igas punktis oli kõigile midagi õpetlikku - midagi, mida veel ei teatud ja midagi, mis oli juba tuttav. Päev möödus väga meeleolukalt ja kõik osalejad jäid väga rahule. Kuna kõigile osavõtjatele üritus meeldis, siis saab sellest kindlasti edaspidiseks tore traditsioon.

Kultuurigrupiga koos oleme vastlaliugu lasknud ja teatris käinud.

Avalike suhete grupi vastutada on olnud Põlva Päevade ajal korraldatav lahtiste uste päev Põlva malevas kinniste ustega. See tähendab, et nii NKK kui KL tegemistega saab tutvust teha maleva hoovis. Iga erialagrupp tutvustab oma tegemisi. Saab proovida raadiosidet, vaadata ja katsuda relvi. Kõigile on avatud NKK kohvik, kus pakutakse sõdurisuppi, kohvi ja kooki.

Esmaabi erialagrupp korraldas õppepäeva lastele suunatud esmaabi ja

Kohvikute päev. Pilt: Põlva ringkond

haigestumiste teemal. Lektoriks oli KL Võru maleva liige Anu Jõgeva, kelle eestvedamisel oli meil väga huvitav ja hariv õppepäev. Saime teada, millised on erinevused imiku ja väikelapse elustamisel, kuidas ise kodustes tingimustes esmaabi anda ja ise sealjuures rahulikuks jääda.

Toitlustusgrupil tegemistest puudu ei tule, pigem on ajast puudus. Oleme oodatud alati toitlustama suurtematel võistlustel, näiteks tõukerataste MM-etapile Põlvas on meid juba ette broneeritud mitmeks aastaks.

Toitlustusgrupi liikmed käisid motivatsiooni otsimas Tartu KHK-s leivakoolitusel. Oh seda sooja leiva lõhna... ning kui hästi maitstes veel ahjusoe sai!

Koostöö ja heategevus

2017. a tähistasime oma ringkonna 20 a. juubelit suurejoonelisemalt kui tavaliselt koos Põlva malevaga. Räpina jaoskond tuli enne pidu suurepärasele mõttele ühildada meeldiv kasulikuga. Mõeldud-tehtud. Loomingulise õpiringi käigus kaunistati lillepotiümbriseid, mis ühisel piduõhtul oksjoni korras maha müüdi. Kokku koguti läbi oksjoni ja sellele lisandunud annetuste 700 eurot ja selle raha eest osteti Tiilsu perekodu lastele joonistustarbeid.

2018. a läksime appi Toidupangale kaua säilivate toidukaupade kogumisel. Meie jaoks oli see esmakordne kogemus osaleda sellises heategevusprotsessis. Töötasime vahetustega oma kohalikus Selveris.

Jätakuvalt leiame endid RMK matkaradadelt noortele ülesandeid välja nuputamas või siis maleva kaitseliitlastega patrullvõistluse Must Kotkas kontrollpunkti kohtunikuna sooritus hindamas.

2017. a valisime koostöös Põlva Maavalitsusega Põlvamaa aasta ema ning 2018. a koos Põlvamaa Omavalitsuste Liiduga Põlvamaa aasta isa. Need sündmused on austusavalduseks kõikidele emadele ja isadele.

Ringkonna aastapäev, Pilt: Riho Semm

Koostöö Kodutütarde ja Noorte Kotkastega

Alates 2017. a on kuus suuremat kodutütart osalenud baasväljaõppe moodulitel. Kõik moodulid on läbitud ühel tüdrukul. Kodutütred osalevad paljudel NKK üritustel, et organisatsiooniga varakult tutvust teha.

Noortejuhtide erialagruppi kuulub 21 naiskodukaitsjat, nendest kodutütarde-noorkotkaste rühmadega otseselt tegelevad kaheksa. Noorte üritused saavad hästi tehtud, kuna abilisi ja toetajaid on küllaldaselt, kes oma õla alla panevad. Üheskoos on läbi viidud palju põnevaid üritusi nt RMK matkapäevi, õppelaagreid, matkamänge, õppepäevi jne. Jätakuvalt hoolitseb NKK ka meie maleva noorte toitlustuse eest.

Meie matkasari 2018

Kanepi jaoskonna ja Kanepi seltsimaja ühisprojektiks oli "MEIE MATKASARI 2018", mille eesmärgiks oli turgutada rahva tervist, tutvustada kodukoha looduse ja kultuuriobjekte, ajalugu. Loomulikult tutvustasime läbi kõigi nende ettevõtmiste ka oma organisatsiooni. Matkasari koosnes seitsmest matkast, millest vahvamad olid 24. veebruaril EV aastapäeva matk, 20. augusti jalgrattamatk ning 11. novembri seikluslik Isadepäev Saverna matkarajal. Viimasel osalesid paljud kohalikud noored, aga ka naiskodukaitsjad peredega. Põnevust matkarajal pakkusid meie kaitseliitlased, kes näitasid võrdlusena võimalusi metsas hakama saamiseks 60-70 aastat tagasi ja tänapäeval. Tore oli valmistada lõkkeitu, eriti pulgasaia. Lisaks saadi teada, kes olid kohalikud metsavennad Kalev Arro ja Voldemar Täpsi.

Kokkuvõttes osales matkadel umbes 180 inimest, kaks koera ning matkaradade pikkused andsid kokku 70 km, palju uusi tutvavaid ning põnevaid teadmisi.

“Anname Au!”

Igal aastal oleme aktiivsel kaasa löönud sinilillemärkide müügi kampaanias, kuid ühtegi spetsiaalselt selleks korraldatud üritust seni teinud ei ole. 2018. a sai see viga parandatud - toimus jooks ümber Põlva järve veteranide auks. Osavõtt oli rahvarohke ja meie rõõm kordaläinud üritusest suur.

Esmakordselt sai teoks ka nn veteranide kohtumisõhtu. Kutse osalemiseks said kõik Põlva maakonna veteranid, kelle aadressi me suutsime tuvastada. Päeva juhtis vanemveebel Margus Hoop ja vestlema oli tulnud KV toetusteenuste keskuse tugitöötaja. Osalejatel oli palju küsimusi, millest osad jäidki vastuseta. Seda suurem rõõm oli sellest, et nende muresid ja probleeme on märgatud ja kuulda võetud ka siin kaugemas Eestimaa nurgas. Ühine otsus oli, et üritus läks korda ja oodatakse pikisilmi järgmist kohtumist.

“Minu kohus”

Kanepi jaoskonna 2017. a suurprojekt oli NKK 90. sünnipäevaks Tartu ringkonna liikme Eha Jakobsoni dokumentaalnäidendi “Minu kohus” lavastamine koos Kanepi harrastusteatriga. Lavastaja oli Tuulike Mölder. See lugu annab hea ülevaate enne II Maailmasõjaaegsest NKKst. Toimus kuus etendust. Peale etenduste lõppu toimus kohtumine naiskodukaitsjatega teistest maakondadest ja publikule oli vaatamiseks üles pandud ka fotonäitus Põlva ringkonna tegemistest. Õmblesime selleks etenduseks endale spetsiaalselt üheksa ajaloolist vormikleiti, millega on osaletud ka NKK projektikooris ning mitmetel teistel meid tutvustavatel üritustel. Viimane etendus toimus Alle-Saija Teatritalus taasesiseseisvumispäeval ning salvestati ka DVD-le. Antud materjali oleme kasutanud ka meie ringkonnas organisatsiooniõppe baasväljaõppes ajalugu tutvustavas tunnis.

Stseen näidendist “Minu kohus”. Pilt: erakogu

Lavastuses osales kaheksa naiskodukaitsjat, kaks kodutütart ja kaks noorkotkast. Muusikaline kujundaja Kersti Kamberg on endise Kanepi naiskodukaitsja Milla Leibi lapselaps.

In memoriam

Helmi Visnapuu

4.01.1915-29.06.2018

2018. a saatsime viimsele teekonnale meie auliikme Helmi Visnapuu.

Helmi sündis 4. jaanuaril 1915. a Kaagvere külas taluniku peres, kus oli 11 last. Raske töö kõrval oli hinnas ka kooliharidus. Gümnaasiumiharidusega Helmi jäi tööle isatallu. Abielust metsavaht Andresega sündis neli last. Õe Vilmaga olid nad Kooraste jaoskonna naiskodukaitsjad. Kaitseliitu kuulusid ka vennad.

1946. a arreteeriti kartulipõllul Helmi abikaasa metsavenna varjamise eest, karistuseks 25 aastat vangilaagrit nagu tollal ikka.

1949. a märtsiküüditamise eest pääses Helmi vaevu. Sellise taagaga tuli elada silmapaistmatut elu. Metsniku amet oli selleks sobiv. Rasket tööd tehes ja loomi pidades kasvas Helmi oma lapsed üksi tublideks kodanikeks. Helmile on jõudu andnud usk ja tubli tegutsemistahe. Kui ta 80-aastaselt loomapidamisega lõpetas, sisustas ta edaspidi oma aega käsitöö ja maalimisega.

2006. a tänu Imbi Paju üleskutsele leida endisi naiskodukaitsjaid, avastasime meie enda jaoks Helmi. Nüüd on meil jäädvustus Helmist raamatu ja filmi "Soome lahe õed" (2009) näol olemas.

Meie ringkonna auliikmeks sai Helmi 2007. aastal. Koosviibimistel paistis Helmi alati silma särava silmavaate, hea jutu ning kepsaka tantsujalaga.

Helmi on ja jääb meie südamesse elujõu ja elurõõmu kandjana!

PÄRNUMAA RINGKOND

Karmen Vesselov, Agnes Tambet

Pärnumaa ringkond sai 2017. a alguses uue juhi. Kolmeaastane ametiaeg sai täis senisel esinisel Jana Otsal ning ringkonda hakkas vedama seni Pärnu jaoskonda juhtinud Karmen Vesselov, kes esimese aasta oli paralleelselt kahes ametis. Kuna juhivahetuse ajal oli ringkond tempokalt arenemas ja terve, ei toonud juhivahetus kaasa muutust arengusuunas. Aastatel 2017 ja 2018 oli ametis instruktor Tiina Aasmaa, 2018. aasta sügisel asus aga sellele ametikohale Karme Tammist.

Pärnumaa ringkonna liikmeskond kasvas 2017. a üle maagilisest saja liikme piirist. 2018. a lõpuks oli ringkonnas 107 liiget, sealhulgas neli auliiget ja neli toetajaliiget.

2017. a kulges NKK 90. aastapäeva tähistamise rütmis. Aasta algul pani ringkond kokku oma ajalugu ja tegevust tutvustava fotonäituse, mis hakkas kodumaakonna erinevatel seintel oma lugu rääkima. Näituste sari sai avalöögi kutsehariduskeskuses, liikus sealt edasi Kihnu (kuhu halbade ilmaolude tõttu tuli kaks korda startida), Pärnu Haiglasse, Sinti, Kilingi-Nõmme, Vändrasse, Häädemeestele ja Endla teatrisse. Iga näituse avamine kujunes eraldi sündmuseks, kus tutvustati organisatsiooni, räägiti ajaloo ja vahel jagati ka kasulikke ohutuslaseid nõuandeid.

Naiskodukaitsse Pärnumaa ringkonna fotonäituse avamine Kihnus. Pilt: Pärnumaa ringkond

25 aastat ringkonna taastamisest

Ringkonna siseselt oli pärnakate jaoks kahe aasta olulisim sündmus oma juubeli-aastapäeva tähistamine. Pärnumaa ringkonna taasloomisest möödus 2018. a 5. juunil veerandsada aastat. Juubelit tähistati Toris Eesti sõjameeste mälestuskirikus ja Tori rahvamajas. Pidulikul kogunemisel kirikus mängis KL Pärnumaa maleva orkester. Tunnustust ja tänukirju jagati paljudele. Esinaine Airi Tooming andis Peeter Mürsoole üle kõrge autasu, Liiliaristi Hõberisti. Järgnesid pildistamine ratsamonumendi juures ning pidulik lõuna ja koosviibimine rahvamajas. Peo lõpus jäeti tuleviku naiskodukaitsjatele sõnumid ajakapslisse, mis avatakse 25 aasta pärast. Meelelahutuse eest hoolitsesid spordigrupi liikmed Marje Arumäe ja Tiina Kadak, kes esitasid koos lasterühmaga suurejoonelise akrobaatilise eeskava.

25 aasta möödumist ringkonna taastamisest tähistati Toris Eesti Sõjameeste mälestuskirikus. Pilt: Silvia Paluoja

Liigutame masse

2018. a olulisima sündmusena jääb aga meelde suurõppus Siil. Enam kui kümnes erinevas ametis osales enamus ringkonna liikmetest. End said proovile panna nii staabiassistendid, välikoad, esmaabi andjad ja meedikud, formeerijad, teavitusmeeskonna liikmed ja paljud teised.

Siili evakuaatsioonipunkti juht Agnes Tambet visati vette tundmatus kohas, kuid suutis uudes olukorras koos meeskonnaga kenasti toime tulla. Pilt: Eve Retpap

Pärnumaa Siili põhirõhk langes aga evakuaatsiooniõppusele. Evakuatsioonipunktis tuli mängida läbi stsenaarium, kus linnas toimus üleujutus, tuli päästa linnakodanikke ja samal ajal saabus linna ka bussitais pagulasi, kellega tegeles politsei. Tegu oli Pärnumaa Naiskodukaitse esimese evakuatsiooniõppusega ja evakuatsioonimeeskonda juhtis Agnes Tambet, kel kogemus ja erialane väljaõpe tegelikult puudus. Vaatamata sellele sai meeskond sealt palju vajalikku infot, mida ära kasutada. Reaalses olukorras läbi mängitud rollid aitavad edaspidises tegevuses evakuatsioonipunktide loomisel. 2018. a lõpus toimus Pärnus kaks seminari. KL Lääne maakaitseringkonna õppuse "Orkaan" ajal toimunud seminaril lepiti kokku edasised tegevused koostööks ametkondade, kohaliku omavalitsuse ja KL maleva ning Pärnu ringkonna loodava evakuatsiooni erialagrupi liikmete vahel. Töögrupi eesmärgiks on koostada juhised järgmistel õppustel ja ka reaalses evakuatsiooniolukorras kasutamiseks.

Toitlustusvõistlus

Omaette katsumus oli septembri lõpus Pärnumaal Jõulumäel toimunud kuuenda välikoka erialavõistluse korraldamine. Pärnakatele töid võidu põhjalik ettevalmistus ja suurepärane koostöö, kuigi näost-näku kohtus kogu tiim alles tunnike enne võistlust. Võistkonna salarelvadeks olid tiimiliikmed Kaidi Lumera, kes osales võistlusel juba teist korda ja Liis Mihhailov, kes igapäevaselt kokatööga hästi kursis. Agnes Tambet ja Hele Nööri olid neile igati toeks. Paremusjärjestuse arvestamisel osutusid kaalukeeleks hea toit ja väliköögis hügieenireeglitest kinnipidamine. Võistkondade kodunt kaasa võetud 100 omavalmistatud supistet hindasid päeva jooksul konkurendid. Võistlejate toel rebisid tabelis kiiresti ette pärnakate kondenspiimapähklid jõhvikatega, mis tõenäoliselt eristusid lihtsusega ja olid oluliseks osaks võiduni jõudmisel.

Heategevus

Anname Au! raames toimunud Sinilillejooksul sai ringkond uue kogemuse võrra rikkamaks, aidates jooksu korraldajaid. Pilt: Karmen Vesselov

Kogukonda ja heategevusse panustas ringkond erinevate ürituste korraldamisega ja osavõtuga. Korraliku hoo on sisse saanud Eesti Kaitseväge ja Kaitseliidu veterane toetav kampaania "Anname Au!". Pärnumaal on saanud traditsiooniks, et kampaania avanädalal kutsub NKK külla oma missioonidest raamatu kirjutanud veterani, kes räägib läbielatud ja sealsetest oludest. 2018. a toimus aga Pärnus ka Sinilillejooks, mis tunnustab tervislikke eluviise ja austab neid, kes on käinud rahvusvahelistel operatsioonidel meie julgeoleku eest seismas. Jooksul osalesid nais-

kodukaitsjad lisaks võistlemisele ka registreerijate, toitlustajate ja muidugi annetuste kogujatena.

Ringkonna esindus aitas 2018. a Augustiunetuse ühe-õhtu-kohviku abil läbi viia heategevuslikku õhtut Sindi Tuletõrje Seltsi ennetustegevuste maja ehitamiseks. Pirukaid ja kohvi müües kogusid kohvikupidajad annetusi. Kogutud raha andis ringkonna esinaine Karmen Vesselov 20. augustil, taasiseseisvumise aastapäeva jumalateenistusel Tori Eesti Sõjameeste Mälestuskirikus üle Sindi Tuletõrje Seltsi esindajale Katariina Vaabelile. Lepiti kokku selles, et võiksime tulevikus rohkem koostööd teha.

Septembri algul tähistab meie ringkond vanavanemate päeval. Viimase kahe aasta jooksul on meil abiks olnud kaitseliitlased, noored kotkad, kodutütred, Häirekeskus ja Sindi tuletõrje selts. Rahvale küpsetati pannkooke, jagati erinevates valdkondades kasulikke teadmisi näitlike väljapanekute abil ja võimaldati käelist tegevust.

Naiskodukaitsjad on oodatud abilised ja külalised paljudel üritustel. Loomulikult on kindel roll iga aasta 23. juunil toimival maakaitsepäeval, kuid lisaks sellele osalesid naised näiteks Grillfestil, aidates päästeametil ja politseil pealtvaatajate hulgas pilkupüüdvat draamat läbi mängida. Ringkonna esindajad oli oodatud näiteks Kilingi-Nõmme ohutusolümpial, külade ohutuspäeval ja mitmel pool mujal.

Väljaõpe

Huvi NKKd senisest enam enda üritustele kutsuda on põhjustanud organisatsiooni kohustusliku baasväljaõppe uus ohutushoiu moodul. Hulka eri valdkondi hõlmava kursuse osi saab edukalt esitada koolides, huvikeskustes ja mujal nii lastele kui täiskasvanuile. Kõige sagedamini on meid rääkima kutsutud koduohutusest, looduskeskkonnas hakkamasaamisest ja ellujäämisest infokeskkonnas.

Baasväljaõppe sõdurioskuste moodul viidi septembris traditsiooniliselt läbi Rae metsas. Õppurid omandasid kõik programmis ettenähtud teadmised ja oskused ja kogesid sõdurite tavaelu rutiine: motoriseeritud rännakut, toidu valmistamist katelokis, ööbimist jaotelgis ning enda proovile panekut sõdurirajal. Kursuse ülema Jana Otsa sõnul oli tal eriti hea meel näha motiveeritud ja teadmishimulisi õppureid ja ka oma töösse pühendunud instruktoreid, kelleks olid meie naised ja Rannakaitseüksuse võitlejad. “Just see positiivne energia mis siin sündis on see, mis mind siin organisatsioonis kõige enam motiveerib! See tunne on rohkem väärt kui tänukirjad või ergutused,” kinnitas ta. Tagasisidest selgus, et igaüks leidis midagi jõukohast ja ka midagi täiesti uut, nende teadmiste põhjal on nüüd nii mõnelgi uuel liikmel lihtsam erialavalikut teha ja edasistel koolitustel osaleda

Vanaema Maie Pitsal kehastus vanavanemate päeval doktor Jäneseks. Pilt: Karmen Vesselov

Pop-up grimmitoas kasutatakse ainult metsavärvidega sobivat värvipaletti. Pilt: Alex Ots

- oluline on arvestada oma võimete piiridega ja osata edaspidi organisatsioonile võimalikult kasulik olla oma teadmiste ja oskustega.

Tugev sõdurioskuste põhiõpe koos eesmärgiga suunata järjest enam naiskodukaits-
jaid KL ettevalmistatavasse üksustesse on kaasa toonud suurema huvi vaadata just
kaitseväge rohelist vormi nõudvate erialade poole. Järjest enam naisi on valinud oma

*Paljud naised saavad just sõdurioskuste kursusel teada, miks filmides sõdurid imelikke
asju teevad. Pilt: Alex Ots*

erialagrupi selle järgi, et täiendõppe järel leida amet mõne üksuse juures staabiasistendina, välikokana, meditsiini, teavituse või tsiviil-militaarkoostöö (CIMIC) vallas.

Naiskodukaitse Lääne piirkonna avalike suhete täiendõppe Pärnumaa maleva saalis. Pilt: Karmen Vesselov

Kaitseliidu malevates on hoogu saamas CIMIC-u üksuste loomine ja sellega on tõmmatud kaasa ka NKK. 2017. aastal Pärnus toimunud avalike suhete piirkondliku täiendkoolituse peateema oligi CIMIC ning koolitusel jagasid teadmisi Kaitseliidu, Kaitseväge ning Eestis viibivate NATO üksuste asjatundjad. Kui varem oli hea koostöö Rannakaitserühmaga, siis praeguseks on sidemed veelgi tugevnenud ning suhtlus ringkonna ja kodumaleva vahel on paranenud. Mitmeid üritusi ja koolitusi, mida varem korraldati eraldi, tehakse nüüd koos.

Aktiivselt osaletakse ka Kaitseliidu kooli kursustel. 2017.-2018. aastatel läbis instruktorikursuse kolm naist, koolituse “Juhtimine praktikas” kaheksa ja e-administreerimise kursuse samuti kaheksa naist. Ringkond sai juurde ühe väljaõppinud laskur-sanitari ja kaks välikokka. Lisaks läbis üks tubli naine ka noorem-allohviteride kursuse.

Võistlused

Militaarvõistluste parim tulemus oli 2017. a jaopatrullvõistluse Sookoll kolmas koht. Meestega rinda pistes väga tubli tulemuse teinud võistkonda kuulusid Tiina Kadak, Andria Hüva, Krislin Kuuseoks, Marje Arumäe ja Kristiina Sireli. Raskeim võistlus oli aga 2018. a kevadel toimunud NKK koormusmatk, kus saavutati kuues koht. Pärnumaa võiskonnas olid kogenud ja katsumusi ületama harjunud Andria Hüva, Tiina Kadak, Marje Arumäe ja Kristiina Sireli. Võistluse kõige meeldejäävam ülesanne oli seekord hobuse rakendamine, kus video vaatamise järel toodigi

nurga tagant välja päris hobune, kes tuli õigesti rakkesse panna. Sageli võistlustel käivate vaprate naiste kinnitusel oli neil palju kasu üleelamiskursusel õpitust, näiteks sellest, kuidas teha tuld või säilitada öises jahedas metsas võitlusvaim.

Jaoskonnad

Pärnumaa ringkonnas on jaoskondi jätkuvalt kolm ja need on rütmi kenasti käima saanud. Ringkonna tegevus on jaotunud nii, et liikmete administreerimine, tunnustamine ja motiveerimine on jaoskondade kohustus, samal ajal kui erialagrupid tegelevad väljaõppe ja neile pandud ülesannetega. 2018. a kolme suurüritusega: Siil, ringkonna juubel ja toitlustusvõistlus, oli suhteliselt ränk ja aasta jooksul vahetus jaoskondade ja erialagruppide esinaistest kolmveerand. Siiski leiti kõigile allüksustele uued motiveeritud juhid, kes saavad kogenud liikmetelt ja endistelt juhtidelt lahkesti tuge.

Tähtsate väljaõpete ja muudel ülesannete vahel jääb naistel aega ka mõnusa-
mateks motivatsiooni tõstvateks seltskonnaüritusteks. Nii on ette võetud näiteks rabamatk täiskuisel ööl, lõkkeõhtu muinastuledega ja suuremad verivorstitalgud.

Verivorstitegu käis vanade retseptide järgi. Enne kui peened vorstitoppimismasinad käima said, oli suur jagu vorste valmis. Pilt: Karmen Vesselov

Pärnu jaoskonna rattaretk lõppes muinastule süütamisega. Pilt: Karmen Vesselov

RAPLA RINGKOND

Nele Pernits, Maret Kollin

Rapla ringkonna jaoks on aastad 2017 ja 2018 kulgenud küllaltki stabiilselt, suuri arenguid pole toimunud, aga väikeseid töövõite on siiski saavutatud.

Liikmete arv on juba mitme aasta vältel üsna samasugune püsinud. Liikmeid tuleb juurde, aga samas pidurdavad kasvu organisatsioonist väljaarvatud. Alles 2018. a päris lõpus kandudes üle ka järgmisesse aastasse hakkas tekkima märgatav liikmeskonna kasv tänu uue jaoskonna loomisele.

Kaks kuud tehtud usin töö kandis vilja ning 3. detsembril 2018. aastal sündis Rapla ringkonna pesamuna - Kohila jaoskond. Jaoskonna loomine Kohilasse on kõne all olnud juba aastaid. Nüüd on see siis lõpuks tehtud ja ollakse ikka uhked küll uue jaoskonna ja innukate värskete liikmete üle.

Saab vaid tõdeda, et kui tublisti reklaami teed, küll need liikmed siis ka tulevad. Tulevad sõbrannade kutsel ja tulevad ka seetõttu, et naiskodukaitsjad on olnud nähtavad ja kuuldavad nii maakaitsepäevadel kui Vabariigi aastapäeval, Anname Au! kampaania raames, kohalikel kogukonnaüritustel, kohalikes lehtedes ja ka kohalikus Tre raadios.

2017. a oli eriline ka selle poolest, et ringkonnaga liitusid esimesed meessoost toetajaliikmed - Jaan Saare Kaiu jaoskonna ja Egon Lõhmus Märjamaa jaoskonnaga.

Väljaõppes on peamine rõhuasetus olnud baasväljaõppe ja Ohutushoiu kursuste läbiviimisel. Viimane on omaette väljakutseks osutunud. Erialagrupidest on oma liikmetele õppeid läbi viinud side- ja staabigrupp (juht Kersti Ojamets), toitlustusgrupp (juht Triin Tõitoja) ja kultuurigrupp (juht Maret Kollin). Enamik erialagruppe alles otsib oma identiteeti, võimsat juhti ja grupi tegevuse käivitajat.

Rapla ringkond 2017. aasta võidupühal. Pilt: ringkonna fotokogu

Kultuurigrupp Rummu karjääris öisel paadimatkal. Pilt: ringkonna fotokogu

Kultuurigrupp näiteks on külastanud mõningaid väikesaari, õppinud erinevaid meisterdustehnikaid ja käinud külas lausa nii kaugel kui Hiiumaal. Suuresti kõik väljasõidud on olnud liikmete oma finantseerimisel, kuid naised lähevad alati ägedate mõtetega kaasa. Side- ja staabigrupp ning formeerijad korraldasid üheskoos veeohutuse õppepäeva. Ka toitlustajate põnevatel õpetel on uuritud näiteks kuivtoidupaki sisu, õpitud hügieeni ja palju muud huvitavat.

Ka noortega tegelevad Rapla malevas valdavalt just naiskodukaitsjad. Kuna rühmaga tegelemine võtab ise nii palju aega ära, siis on ilmselt arusaadav, miks ei saa käima noortejuhtide grupi enda tegevust.

Rapla ringkonna korraldada oli 2017. aastal üle-eestiline side- ja staabi erialavõistlus. Kogu võistluse korraldaski ära ringkonna side- ja staabigrupp ning seda nii edukalt, et üritus valiti ka Rapla ringkonna 2017. a Aasta Ürituseks. Võistluspäev oli võistlejate jaoks huvitav, mitmekesine ja väljakutsete rohke. Muuhulgas tuli näiteks nii traati puulatvades vedada kui ka morsekoodi murda, jõge ületada ja koodipunkte tunda. Oma ringkonna naiskond, koosseisus Kaidi Kauffeldt, Leili Männil, Maire Anu Liis Oidsalu ja Nele Pernits, tuli tublile neljandale kohale.

Loomulikult ei saa mainimata jätta suurõppuse Siil raames esmakordselt läbi viidud evakuaatsiooniõppust Elevant. Elevanti käigus mängiti läbi kolmepäevane evakuaatsiooni-laager Märjamaa noortekeskuses, kus evakueerituna osalesid peamiselt naiskodukaitsjad ja nende lapsed. Laagris mängiti lastega, käidi külas päästekomandos ja vaadati multifilmi kohalikus kinos.

Lisaks osaleti üle-eestilistel ja maleva õppustel ning tehti koostööd teiste ringkondadega. Lisaks korraldasid jaoskonnad ise õppeid.

Side- ja staabi erialavõistlusel 4. koha saanud võistkond- Leili Männil, Maire Anu Liis Oid-salu, Nele Pernits; Kaidi Kauffeldt. Pilt: Kalev Kiviste

Naiskodukaitse koormusmatkal I ja IV koha saanud naiskonnad. Pilt: ringkonna fotokogu

Martin Andrelleri tehtud võidufoto Rapla ringkonna naistest Pitka retkel.

Loomulikult ei saa Rapla ringkonna puhul üle ega ümber spordist, võistlemisest ja võitudest. Viimasel ajal on juba traditsiooniks saanud, et Naiskodukaitse koormusmatkal osaleb Rapla ringkonnast kaks võistkonda. Ja oh imet, 2017. a pöörase ilmaga lumes ja vees õnnestus Rapla naiskondadel lausa kaksikvõit saada. Esimese kohta saavutasid Evelyn Gold, Marju Prosin, Reelika Rohuste ja Triin Tähtla ning hõbedasel kohal olid Lea Karjane, Kaidi Kauffeldt, Kersti Ojamets ja Maire Anu Liis Oidsalu. 2018. a võideti koormusmatk taas ning see oli järjest juba kolmas võit Rapla ringkonnale. Seekord olid võidu koju toonud võistkonnas Liilia Kesküla, Marju Prosin, Aivi Tarvis ja Triin Tähtla. Kõnekas on ka fakt, et just Triin Tähtla on ainsana kolmel korral koormusmatka võidunaiskonnas olnud.

Teatavasti saab koormusmatka võitja pääsme maailma ühele raskeimale väljakutsele – Admiral Pitka luurevõistlusele. Ka Rapla naised võtsid selle eneseületuse 2017. a uuesti ette. Miks uuesti? Sest 2016. a oli seda korra juba proovitud. Tookord oli Pitka kangem ja võistlus tuli katkestada.

2017. a mindi uuesti rajale koosseisus Evelyn Gold, Marju Prosin, Reelika Rohuste ja Mervi Kreem. Viimane oli kahjuks tervislikel põhjustel sunnitud võistluse pooleli jätma. Jätkati kolmekesi ja kolmekesi tuldi ka finišisse. Seekord jäid naised peale ja Pitka vandus alla, ränkraske võistlus sai seljatatud ning tunne oli nagu võitjal.

Tükk aega hiljem, kui jalad juba jälle sirged ja sinikad paranenud olid, sai Martin Andrelleri Pitka luurevõistlusel just Rapla ringkonna naistest tehtud foto pärjatud Euroopa militaarajakirjanike rahvusvahelisel fotovõistlusel esikohaga.

Ka Naiskodukaitse laskevõistlustel on ringkond alati esindatud ja enamasti on meie naised rebimas võistkondlikult teise-kolmanda koha pärast. Unistus on, et ühel päeval saadakse jagu ka Alutaguse ringkonnast, kes on seni alistamatuks jäänud. 2017. a Valgamaal toimunud võistlustelt töid kolmanda koha Aivi Tarvis, Leili Männil, Kristel Kaasiku ja Triin Tähtla. 2018. a Narvas toimunud võistlustel said pronksmedali Ragne Falilejev, Eneli Lõhmus, Marjana Kristiina Meronen ja Teele Smirnov.

2018. a toimus Pärnumaal ka välitoitlustuse erialavõistlus, kus osalesid Rapla ringkonnast Kaire Arnover, Monika Paulsen, Külli Vain ja Rea Uueni. Tulemuseks jällegi väärikas neljas koht. Tartus 2018. a toimunud esmaabi erialavõistlusel osales ühisnaiskond, mille koosseisus andsid oma parima naiskodukaitsjad Kaja Heinsaar, Gaida Kuuse ja Eneli Lõhmus ning kodutütar Anni Olm.

Märjamaa Mäger tõi kokku palju matkahuvilisi. Pilt: ringkonna fotokogu

Ollakse ikka seda meelt, et võistkond tuleb igale poole välja panna. Tähtis on osavõtt. Kambavaim ja teotahe on need, millel on kaalu rohkem kui soolateral.

Kaitseliidu Rapla maleval on oma saalihoki naiskond, kuhu kuuluvad ka naiskodukaitsjad. 2017/2018 hooajal valatud higi ja tehtud trenn krooniti Saalihoki Meistrite Liiga III kohaga.

2017. ja 2018. a on toonud juurde esimesi Naiskodukaitsse pääsukeksi, kes on tahtnud ja julgenud võtta laskursanitaride ja sidemeeste ametid Kaitseliidu ettevalmistavates üksustes. Positiivsena võib välja tuua, et millal iganes malev suur

Triin Tähtla

MISSIOONIL PEREST EEMAL 188 PÄEVA

ANNAME AU!

Sinilillega toetad ja tunnustad Eesti kaitseväge ja Kaitseliidu veterane ning nende lähedasi

Kaitseväge ja Kaitseliidu veterane on meie seas ligi 2800. Need on inimesed, kes on valmis andma Eesti inimeste ja riigi eest kõik.

Ringkonna liige Triin Tähtla "Anname au" 2017. aasta reklaamtrükisel.

Rapla ringkonna Kohila jaoskond sündis 3. detsembril 2018. Pilt: ringkonna fotokogu

õppusele läheb, on vaatamata vähesele naiskodukaitsjate hulgale struktuuris kõik vajalikud kohad naiste poolt ajutiselt õppuse ajaks täidetud. Üksused saavad toidetud, side peetud ja staabid assisteeritud, miski pole siiani tegemata jäänud.

Kogukondlikesse ja koostööüritustesse on eelkõige oma hinge pannud Märjamaa jaoskond. Igal aastal enne kooli algust korraldatakse Laste Seikluspäev, kus igal aastal järjest enam lapsi, noori ja peresid osaleb. Laste Seikluspäev ongi sündinud pelgalt naiskodukaitsjate tahtest pakkuda kohalikele peredele koostegemise ja seiklemise võimalusi ning lasta lastel suve lõpul korralikult lustida. Samuti on Märjamaa naiskodukaitsjad igal aastal vähemalt korra väljas enda valmistatud hõrgutisi pakkuva kodukohvikuga ja võimalusel müüakse siin-seal ka käsitööloteriid. Kohvikute ja loteriidega kogutaksegi raha sellesama eelmainitud Laste Seikluspäeva korraldamiseks.

Naiskodukaitsjad veavad eest ka küüditamise mälestushetki iga-aastaselt nii märtsis kui juunis ja mälestushetk on alati avalik üritus, kuhu ka kogukonna liikmed kutsutud on.

2018. a võeti koostöös politseiga enda kanda ka kõikjal üle Eesti toimuva helkurkõnni vedamine Märjamaal.

2018. a tuli Märjamaa jaoskond koostöös kohaliku noortekeskuse ja Rapla malevaga välja uue ja loodetavasti traditsiooniks kujuneva algatusega. Rahvamatk „Märjamaa Mäger“ kutsus kõiki suuri ja väikeseid liikumissõpru üheskoos matkama. Vastavalt oma võimetele sai valida, kas 7- või 17-kilomeetrise raja. Matkasõpru, kes end proovile panna, liikumist ja head seltskonda nautida tahtsid, tuli esimese korra kohta kohale üllatavalt palju ning läbinisti positiivse tagasiside põhjal võib arvata küll, et tulevad ka järgmised Märjamaa Mägrad.

Kultuurigrupi kutsel tuli 2018. a kevadel Märjamaa raamatukokku külla Raivo Malter ehk Onu Raiu, kes on tuntud telekraanilt kui hulljulge Siberi vallutaja ja automatkaja. Üritus oli avatud kõigile huvilistele ja kuulajaid kogunes päris palju.

Naiskodukaitse liikmed Soomes õppusel "Intti tutuksi". Paremt esimene Sälli Hinrikus. Pilt: ringkonna fotokogu

Kindlasti ei saa mainimata jätta ka Naiskodukaitse telefoniäppi „Ole valmis!“ tutvustamist kõikvõimalikes kohtades ja valmisolekut seda igal kättetuleval võimalusel teha. Äpist on käidud rääkimas Tre raadios ja kirjutatud sellest kohalikus meedias. Äpireklaame on jagatud igal suuremal üritusel ning kohalikud kodutütred ja noored kotkad on ilmselt kõige teadlikumad äpikasutajad üldse, kuna äpi kasutamine on olnud nii mitme õppetunni, matka ja harjutuse teema.

Ringkonna üsna stabiilselt kulgevas elus on siiski ka muudatusi olnud, mis omakorda on aluseks edasistele muudatustele. 2018. a läks beebipuhkusele ringkonna instruktor Reelika Rohuste ja tema asemele astus sama asjalik ja särtsakas Sälli Hinrikus. Umbes samal ajal valiti ringkonnakogul senise esinaise Kaie Kensap-Kukke asemele uueks ringkonna esinaiseks Maret Kollin Märjamaa jaoskonnast.

Maret ise võtab oma kolmveerand valitsemisaastat ja tulevikunägemuse kokku nii: „Üheksa kuud tagasi hüppasin vette tundmatus kohas. Võtsin kanda vastutava koorma. Oskan ujuda ja seda ka jääkülmas vees. Tean, et ma ei vea seda vankrit

Naiskodukaitse Rapla ringkonna esinaine Maret Kollin. Pilt: ringkonna fotokogu

üksi. Mina üksi ei ole Rapla ringkond, jaoskondadel on kõik oma iseloom, nemad voolivadki ringkonnale näo. Mind ümbritsevad teotahtelised hakkajad naised ja ma ei karda abi küsida. Siiani saadab tunne nagu sooritaks pidevalt eksamit ning see tunne süstib adrenaliini. Minu soov on, et ringkonnas oleks üksmeel, lugupidamine ja austus sama väärtusekandja vastu. Peres ollakse ikka teine teisele toeks. Jagatakse rõõme, muresid, puhutakse haigele kohale peale ja saadakse lohutust.

Ma näen meie naiste silmis sädet. Teeme koos õigeid otsuseid ja vat nii ei kao tahe ära. Ikka südamega, naeratus näol, sära silmis!“.

Rapla ringkonna parimad

2017 Aasta Üritus Side-staabi erialavõistlus

Aasta Naiskodukaitsja Kaja Heinsaar Kaiu jaoskonnast

2018 Aasta Üritus Võidupüha paraadil osalemine Tallinnas

Aasta Naiskodukaitsja Evelyn Gold Märjamaa jaoskonnast

Võidupüha paraad Tallinnas. Pilt: ringkonna fotokogu

SAAREMAA RINGKOND

Eve Tuisk

Mare Kirr, aasta naiskodukaitsja 2017 on ühes intervjuus öelnud: “Unistan sellest, et me kõik oleksime terved, et inimesed suudaksid rohkem väärtustada teisi enda kõrval. Soovin, et Saaremaa Naiskodukaitsja oleks võrdväärne partner kõigile teistele vabatahtlikele organisatsioonidele kohalikul tasandil, et me oleksime kindel osa turvalisusest kõige laiemas mõttes.”

Aasta naiskodukaitsja 2017 Mare Kirr ja aasta naiskodukaitsja 2014 Eve Tuisk õnnitlevad aasta naiskodukaitsjat 2018 Evely Aavikut. Pilt: Kadri Paomees

Võib kindlalt väita, et selles suunas me siin saarel tööd teemegi. Kõik 149 naist ühel või teisel moel. Meie liikmete arv on aastaid olnud üsna stabiilne – 150 ümber. NKKga liitub uusi inimesi, kuid samas läheb neid siit ka mandrile kooli või astub organisatsioonist välja. Tegeleme ju aktiivselt nimekirjade korrastamisega nagu paljud teisedki ringkonnad. Seega on tehtud palju selle nimel, et meie ridadesse kuuluvad naised oleksid päriselt hingelt naiskodukaitsjad, mitte vaid nimed paberil. On märkimisväärne, et kahe viimase aasta jooksul on meiega liitunud neli kodutütart, kes on meie tegemisi pikemat aega kõrvalt jälginud ja teadlikult pärast kodutütreetast väljakasvamist meie ridadesse tulnud. Seega on taas põhjust rõõmustada teadlike naiste liitumise üle. Üks neist on Karoline Malk, kes teenib hetkel ainsa naisena mereväes kindlat eesmärki silmas pidades – et selle kogemuse baasil hiljem edasi õppima minna ja anda oma panus riigi hüvanguks.

Mida Juku ei õpi ...

Ringkonna väljaõppes jätkame traditsiooniliste suundadega, kuid oleme edukalt algatanud ka uusi. Meil on hästi käima läinud juhtide õppepäevad kaks korda aastas – kevadel kaasame uusi juhte ja teeme tööd alusdokumentidega, sügisel vaatame aastale tagasi ning boonusena teeme midagi üldharivat.

Juhtide sügisene õppepäev 2018 algas põneva treeninguga MoSo stuudios. Pilt: Kadri Paomees

on siin mitmeid: olgu selleks siis juhilubade puudumine, pikk distants või töökohtadest sobival ajal mittepääsemine. Õnneks on aga nii, et kes on maitse suhu saanud, see võimalust ka kasutab.

2018. a olid vahvad ühised baasväljaõppemoodulid, kus vahetasime õppureid erinevate ringkondade vahel. Meie organisatsiooniõppele tulid Lääne ringkonna naised ja meie ringkonna liikmed käisid esmaabi õppimas Lääne ringkonnas. Samamoodi on meie instruktorid käinud mujal õpetamas – Ene Vokk esmaabi, Piret Paomees ohutushoiu moodulil Lääne ringkonnas ja Eveli Nõgu avalike suhete täiendõppel Sakala ringkonnas.

Nagu teame, algab kõik inimesest endast – kui tema õpib ning täiendab ennast, on ta teadlikum panustaja ka kogukonna turvalisusesse. NKK juubeliaastal lähtusid Akadeemilise jaoskonna liikmed oma tegemistes märksõnadest ohutushoid ja ohutusõpe. Nõnda käisid nad 2017. a Pernovo loodusmajas keskkonnaalast teadlikkust tõstmas, kuulasid Maie Pärna loengut uneprobleemidest ning korraldasid suve hakul Valjala põhikooli staadionil tule- ja veeohutuse õppepäeva, kuhu olid kutsutud ringkonna kõikide jaoskondade naised ja nende pered ning kohalik vallarahvas.

Kuid lisaks sellele, et virgutame enda ja teiste vaimu, peame pingutama ka selle nimel, et meie enda kehad terved oleksid. 2018. a teises pooles korraldasid Akadeemilise jaoskonna naised smuutide valmistamise õhtu, kus oma kogemusi jagas Sven Nuum, Boost Yourselfi üks asutajaliige. Naiskodukaitsjad ja smuudid? Selle dilemma lahendas smuutispetsialist kohe oma esinemise alguses – meil kui vabatahtlikel peab silm kohe eriti särama ning jaguma energiat ja jaksu toimetamiseks. Nii ju ongi! Nagu Mare Kirr soovis: “Et me kõik oleksime terved!”

Kuressaare jaoskonna naised käisid Heler Põllu juhendamisel seebitegemist õppimas. Mine tea, ehk tuleb siit midagi suuremat välja. Kui 1930ndate aastate lõpus valmistas Orto keemiatehas Naiskodukaitse tellimusel kümblusseepi, siis ehk kasvab meie seast järgmine meister. Teadupärast tegi mõni aeg tagasi NKK seepi meie liige Helina Mäekivi.

Uue algatusena on tulnud vabatahtlikele instruktoritele suunatud õppepäev, kus möödunud aastal kaardistasime olemasoleva ressursi erinevate kursuste läbiviimiseks – selgus meeldiv tõsiasi, et instruktoreid on päris palju ja uute tulijate huvi on samuti olemas.

Kaitseliidu Koolis ning mandril käimistega on meil veel kehvad lood. Põhjusi

Avalike suhete grupp suunas oma pilgud fotomaailma ja korraldas 2018. a teises pooles fotokoolituse, kus õpiti, kuidas teha põnevat fotolugu ning kuidas üldse üritusi huvitavalt jäädvustada. Oma teadmisi ja nõuandeid pildistamisest jagasid Gert Lutter ja Kadri Paomees. NKKsse puutuvaid juhiseid lisas instruktor Piret Paomees.

Algul ei saa vedama, pärast ei saa pidama

Tundub, et sõjaaja struktuuri kohtade täitmise puhul kehtib ütlus: “Algul ei saa vedama, pärast ei saa pidama.” Siin on veel tunda teatavat saarlaslikku alalhoidlikkust ja pelgust uue suhtes, s.t peljatakse võtta vastutust ja kirjutada avaldus kuhugi ametikohale kuulumise kohta. Ent algus on siiski juba tehtud. Hetkel on naised panustamas formeerimises ning sisekaitsekompaniis. Veidi vähe on naisi veel üksuste juures, kuid loodetavasti evakuatsioonimeeskondade tulekuga leiab rohkem meie ringkonna naisi endale ametikoha. Suurõppusel Siil panustas meie naisi tervelt 122 ehk osalusprotsent oli 85,31.

Evakuatsioonipunkt suurõppusel SIIL 2018. Pilt: Kadri Paomees

Koostegemises peitub jõud

Ringkonna koostööprojektides oli vaieldamatult üheks märgilisemaks ettevõtmiseks mõttetalgute korraldamine. 2018. a aprillis kutsusid naiskodukaitsjad eesotsas Janne Metsaga kokku talgulised – seekord tubastele mõttetalgutele teemal “Kriisikorraldus Saaremaa vallas – kuidas saab kaasa aidata Naiskodukaitses Saaremaa ringkond?” Kokku oli kutsutud talgulisi kogu Saaremaa vallast: vallavanem Madis Kallas ning abivallavanem Kairit Lindmäe, politsei, pääste ja Kuressaare haigla esindajad ning valla teenuskeskuste ja osavallakogude esindajad. Talgujuht Meelis Juhandi kamandamisel mõtlesid kõik kaasa ja arutasid päeva kestel väljatoodud probleemide üle. Politsei, pääste ja haigla esindajad on igapäevaselt oma valdkonnas tegevad ning teavad oma rolli erinevate olukordade lahendamisel. Naiskodukaitsjate soov on olla kaasatud, et elu kodukohas oleks

Mõttetalgud teemal „Kriisikorraldus Saaremaa vallas – kuidas saab kaasa aidata Naiskodukaitses Saaremaa ringkond?“ Talgujuht Meelis Juhandi väestab mõttetalgutel osalejaid silmside ühendamiseks! Pilt: Kadri Paomees

turvaline ja abi oleks tagatud.

Otse loomulikult jätkuvad ka meie aastaid kestnud koostööprojektid. Orissaare jaoskonnal on juba seitse aastat kestnud koostöö Saaremaa Sõjavaraseltsi ajalooapäevade läbiviimisel ning jätkuvalt tutvustatakse Põide-Kahutsi jüriöö teatejooksul NKK erialagruppe. Kuna 2017. a oli laste ja noorte kultuuriaasta, siis tutvustati tol korral noorteuhtide gruppi. Aasta hiljem pöörati tähelepanu side- ja staabigrupile. Nagu ikka, jooksid Orissaare jaoskonna naiskodukaitsjatega ka kodutütred ning Põide malevkonna kaitseliitlased.

Tihedat kaitseliitlaste, noorte kotkaste ning kodutütardega toimib ka erinevate matkade läbiviimisel, kus alati õpetlikud nüansid sisse põimitud.

Leisi jaoskonna tähtsamad tegemised on juba traditsiooniliselt seotud Karja kirikuaia talgupäevadega, kus naistega üheskoos panustavad ka Leisi tankitorjerühm ning kogukonna liikmed.

Tee teistele seda, mida sa tahad, et sulle tehakse

Juba aastaid on meie ringkond korraldanud aasta lõpus erinevaid heategevusprojekte. 2017. a suunasime selle Saaremaa vähiühingu heaks, kes samuti toimetavad vabatahtlikena. Novembris korraldatud teeõhtul käisid meil külas Saaremaa vähiühingu liikmed Kairit Lindmäe ja Meeli Lauk, kes tutvustasid ühingu tegemisi. 29. detsembril andsid Saaremaa naiskodukaitsjad MTÜ Saaremaa Vähiühingule üle Kaitseliidu Saaremaa maleva aastalõpupeol oksjoniga kogutud raha – 620 eurot. Oksjoni korraldamisel olid abiks Pihtla, Leisi, Orissaare ning Kuressaare I jaoskonna naised ning mõned kaitseliitlasedki. Kõik müüdavad esemed olid puhas käsitöö. Kõige kallimalt müüdi oksjonil Eesti-teealine lapitekk, mille tegemist vedas naiskodukaitsja Anni Murd.

Teadupärast on ju jaga-
mise rõõm suurim rõõm.
On ääretult hea meel
tõdeda, et tänu Oris-
saare jaoskonna naistele
eesotsas Anneli Pitkaga
jätkub Rita Loeli alga-
tatud sokikampaania,
kus igal aastal jõulude
eel kingime tublide saar-
laste abiga Saaremaalt
pärit ajateenijatele soojad
sokid. See on vallas juba
oodatud projekt ja mit-
medki kudujad toovad
korraga pea kümme
paari sokke. Kampa-
niat aitavad korraldada
meie head koostööpart-
nerid Saarte Hääl ja Kadi
raadio. 2018. a tähistas
sokikampaania oma 10.
juubelit ja meie suureks
rõõmuks jõudsimel sel-
lega ka “Aktuaalsesse
kaamerasse”.

Kuid Eesti Vabariigi
juubeliaasta puhul kodus
Anneli Pitk tavapäras-
est rohkem sokke, põh-
jendades seda ise, et
kui suured saarlased
ehk ajateenijad saavad
sokke, siis miks ei peaks
päris pisikesed neid saama. Nõnda andiski ta vabariigi juubelisünnipäeval 24.
veebruari Kuressaare haigla sünnitusosakonnale üle 100 enda kootud sokki ehk
50 sokipaari.

Meie traditsioonilised aasta ema ja aasta isa tänuüritused said 2018. a uue
kuue. Kui varem tunnustasime emasid-isasid Kuressaare lossi kapiitlisaalis, siis
nüüd oleme lisaks Saarte Häälele ja Kadi raadiote jõud ühendanud Saaremaa
valla ja kooridega ning kuulutame väarikad tiitlid välja Kuressaare kultuurikes-
kuses. Aasta ema kuulutasime välja Saaremaa meeskooriga SÜM, aasta isa
naiskooridega Piret ja Karita. See on toonud piduüritusele rohkem publikut ja
enam tähelepanu emadele ja isadele üldiselt.

Eesti vabariigi juubeliaastal kinkis Pihlta jaoskond koostöös Kõljala kultuuriselts
Kevadega kogukonnale matkaseikluse ja matka “Hõbevalge radadel” Kõljala ja
Kaali ümbruses. Rada läbis mitmeid hõbevalgega seotud paiku ja oli inspiree-
ritud Lennart Meri teosest “Hõbevalge”, mis Kaali kandiga tihedalt seotud. Matk
tekitas elevust ja osalejad nõudsid järgmisel aastal kordust. Lisaks tähistab
Pihlta jaoskond koostöös kultuuriseltsiga paastumaarjapäeva ja kadripäeva, et
kogukonda tugevamalt liita.

*Reportersiidid Eve Tuisk ja Kadri Paomees ehk teavitus-
meeskonna liikmed SIILil. Pilt: Kadri Paomees*

*Marta-Miina Loel osales suurõppusel Siil 2018 miinipilduja
rühma koosseisus. Pilt: Kadri Paomees*

Anneli Pitk, Orissaare jaoskonna esinaine, andis vabariigi juubelisünnipäeval 24. veebruaril Kuressaare haigla sünnitusosakonnale üle 100 enda kootud sokki ehk 50 sokipaari. Pilt: Evely Aavik

Saaremaa naiskodukaitsjad andsid Saaremaa vähiühingule üle 620 eurot, mis koguti maleva aastalõpupeo oksjonil. Kairit Lindmäel surub kätt Anneli Pitk, taga Aire Kurs. Pilt: Kadri Paomees

Naiskodukaitsja fotonäituse avamine parvlaeval Tõll. Ülle Sülle ja Katrin Keso-Varese kõrval on Tõllu ristiema Lelet Aavik. Pilt: Irina Mägi

Kuressaare I jaoskond on juba aastaid võtnud vabatahtlikega ette sõidu Abrukale, et selle rannaala prügist puhastada. Nii ka 2017. ja 2018. a. Nendest viimasel, muide, oli kaasas rekordarv meessoos esindajaid – koguni neli!

Otse loomulikult oleme endiselt esindatud ka KEATil. 2017. a tagasime seal kontrollpunkti ja toitlustasime, 2018. a panustasid Ene Vokk ja Piret Paomees juba KEATi ettevalmistusperioodis sellega, et koolitasid õpetajaid esmaabi vallas ja panid neid praktiliselt olukordi läbi tegema. See pälvis väga positiivset tagasisidet. Võistlusel vastutas esmaabipunkti eest Piret Paomees koos Kaitseliidu vabatahtlikega.

Kes teeb, see jõuab

2017. a 2. veebruaril, Tartu rahu aastapäeval avas Saaremaa ringkond organisatsiooni tegevust kajastava fotonäituse parvlaeval Tõll. Selline kohalik on igati loogiline. Suur Tõll, kellele parvlaev pühendatud on, oli Saaremaa vägilane, kelle väärtushinnangud nii mitmeski mõttes meie omadega ühtivad. Nagu muistendites kirjutatakse: “Tegi kodu kõik tööd, ise kündis ja külvas, ise niitis ja pani vilja kokku, ise kohendas hooneid ja ehitas majasid.” Ta oli lahke,

sõbralik ja tegi rahvale alati palju head ning võitles võõrvägedega.

Töö fotodega ja ajaloo jäädvustamine on muuski võtmes viimasel ajal aktuaalsem. Orissaare jaoskond alustas 2017. a aprillis tänapäevase ajaloo talletamisega, mille tarbeks käsitööõhtute raames albumid valmistati. Neid on valminud juba 24, millest 15 on fotodega alates aastast 1999 täidetud. Orissaare jaoskonnal käib töö ka oma aastaraamatuga, mis on kirjutatud käsikirjas ja illustreeritud humoorikate piltidega.

Oma jaoskonna lugu talletavad fotoalbumitesse hoolikalt ka Akadeemiline, Leisi ja Kuressaare I jaoskond.

2018. a suvel andis meie esinaine Mare Kirr suure panuse KL Saaremaa maleva näituse korraldamisse Kuressaare linnuses, kus tänu temale sai näha ka NKK lugu.

2017. a septembris taastas Akadeemiline jaoskond ajalooetkede traditsiooni. Sel korral viis sõit Leisi valda eesmärgiga tutvuda valla mineviku ja tänapäevaga.

Meie noorim, Leisi jaoskond loob aga vapralt ka enda traditsioone – sai tehtud kindel otsus, et igal aastal külastatakse ühte Eestimaa saartest. Esimene, mis vallutati, oli Kihnu.

Tegemisi jagub, kuid nagu ütleb meie ringkonna aasta naiskodukaitsja 2018 Evely Aavik: “Teeme ära!”

Noorte infomessil Tuleviku Kompas tutvustavad Naiskodukaitsset meie noored naiskodukaitsjad Lisette Riand ja Silva Pahapill. Pilt: Taavi Tuisk

SAKALA RINGKOND

2018 - suur Siili aasta. Meie testimine - kas täidame ette seatud ülesanded? Osalesime Kaitseliidu üksustes, maastikul lahinguid pidades, formeerides, staabis assisteerides, toitulustades ning NKK põhipingutuses - töötavas evakuaatsiooni-punktis.

Sakala ringkond saab oma naiste üle igati uhke olla. Näitasime, et kui riik vajab meid, siis meie tuleme välja ning ulatame abikäe just seal, kus parasjagu vaja. Saime kinnitust oma liikmete soovist panustada ja oma panuse andis 91 naist. Ringkonna esinaine Jane Koitlepp tõdeb samuti, et Sakala ringkonna liikmed on tegusad ning valmis võimalusel panustama. „Kaitseliidu korrakaitserühma jao saame komplekteeritud kasvõi ühe päevaga. Käime koos tervisesporti tegemas - Viljandi järvejooks, Paide-Türi rahvajooks, SEB sügisjooks, Mulgi öömatk. Toitlustasime ligi 1000-pealist erivajadusega inimese laulu- ja tantsupidu 25. augustil Viljandi lauluväljakul. Eriliselt tublid olid meie kuus vaprat naist, kes läbisid täies mahus Kaitseliidu sõdurioskuste kursuse - Erle Nõgene, Elerin Öövel, Daniela Erit, Vika Zieds, Mari Mesipuu ja Kristiina Susi.“

NKK 90 juubeliaasta fotonäitus 2017

Ene Sügav

Ettevalmistus NKK 90 juubeliaasta fotonäituseks algas meil sobilike piltide valimisega. Peale rasket vaidlusrohket tööd oli meil kenasti 15 pilti näituseks valmis, nende hulgas ka ennesõjaaegsest perioodist kaks fotot.

Fotonäituse avamine toimus Tartu rahu aastapäeval Kolga-Jaanis, kuhu olime traditsiooniliselt kohale palutud. Meie näitusepaigad ja vastutajad olid: märtsis Karksi valla kultuurikeskus (Kai Kannistu), aprillis Viljandi Maavalitsus (Ülle Riiner), mais Kõpu Külalistemaja (Eda Kivisild), juunis Viljandi Linnaraamatukogu (Ene Sügav), juulis Abja Kultuurimaja (Ülle Riiner), augustis Suure-Jaani raamatukogu (Mai Muttika), septembris Viljandi Kutseõppekeskus (Tiina Ott), oktoobris Viljandi gümnaasium (Lembe Lahtmaa), novembris Mustla rahvamaja (Vika Zieds ja Jane Schults), detsembris Sakala keskus (Ülle Riiner). Igas paigas oli võimalik näitust vaadata üks kuu.

Laskmisest treeneri pilgu läbi

Kairi Heinsoo

2017. a toimus NKK laskevõistlus Võrus, kus Sakala ringkonna naised saavutasid kaheksanda koha. Sakala naiste jaoks oli tulemus kesine, aga selle asemel, et püss põõsasse visata, tehti uued plaanid - uuel hooajal tuleb treeningutega alustada varem.

Mõeldud, tehtud. Naised olid väga motiveeritud, kõik ei mahtunud meie väikesesse tiiru ära. Mida aeg edasi, seda hõredamaks meie read jäid. Kevadeks olid järele jäänud kõige vapramad laskurid, kellega võeti suund Narva poole, kus toimus 2018. a võistlus. Seal saavutasid meie vaprad naised neljanda koha. Saades sellest innustust otsustasid naised treeningutega alustada juba oktoobrist, et kevadiseks lahinguks veel paremini valmis olla. Eks näis!

Päevad on nii pikad, et katla juures tuleb tukk peale. Pilt: Mari Mesipuu

Tegevliikmena NKK üritustel

Mai Muttika

2017. a ilmselt kõige tähtsam sündmus Sakala malevale oli uue maja avamine. Seda oli ju nii kaua planeeritud ja veel kauem oodatud ja oli, mida oodata – uus maja on kõigile kaasaja nõuetele vastav ehitis. Selle avamisest jäävad isiklikult väga sügavad ning külmad mälestused. Seda sõna otseses füüsilises mõttes, sest millegipärast osutus avapäev tolle jaanuarinädala sees üheks külmemaks. Külma oli ligi 15 kraadi, millele lisandus väga tugev tuul. Mässisime ennast nii palju kui võimalik NKK vormimantli soojusesse, eelkõige salli. Õnneks suhtus väga mõistvalt hetkeolukorda ka kogu auväärne avamisseltskond eesotsas ministriga, mis tähendas, et pikki piinavaid sõnavõtte õues külma käes ei peetud. Sees oli

mõnusalt soe ning pakutav supp oli toredaks päästjaks.

Jaanuarikuu lõpupäevad olid märksa leebemad inimeste vastu, kes plaanisid oma päeva väljas värskes õhus veeta. Toimus iga-aastane Kärstna lahingule pühendatud matkamäng. Olin ühes kontrollpunktis kaasa löömas, kus lapsed pidid ära mõistatama kodus kasutatavaid maitseaineid ning tangaineid.

Lasketreening. Pilt: ringkonna fotokogu

2017. a oli kindlasti veel meelde jääv sellepärast, et septembris tähistasime NKK 90. sünnipäeva. Tore oli see, et võeti ette üleriigilise NKK koori loomine ning meie oma dirigendid Eda ning Esta Kivisild võtsid selle suure väljakutse vastu. Toimus kaks suurt laululaagrit keset Eestit Koeru alevikus ning dirigendid leidsid ka selle aja oma tihedast graafikust, et laulsid häälepartiit interneti-keskkonda üles, et igaüks võis õppeprotsessi endale sobival ajahetkel sobivas kohas läbi viia. Tõsiselt uhke oli septembri algul toimunud kontsert-aktusel Estonias suure ning ägeda koorina üles astuda – see OLI võimas! Omamoodi huvitav väljakutse oli ka meie riietus – kõikidele lauljatele said õmmeldud helesinised kleidid, mis oli meie ennesõjaaegne vorm.

2017. a septembris oli hea võimalus osaleda psühhosotsiaalsel esmaabi koolitusel malevas. Olen päris suure osa oma täiskasvanuelust tundnud huvi inimsuhete vastu ning sellest tulenevalt psühholoogia vastu. See koolitus võimaldas jällegi pisut aega võtta süvenemaks meid igapäevaselt ümbritsevasse ning seda nii analüüsida kui ka lihtsalt mõelda selle üle, mis on tähtis inimeseks olemise juures.

2018. a esimese poole märksõna oli Siil. Mina sain kätt proovida staabiassistendina. Oli põnev ning väljakutseid pakkuv kogemus – kuidas siis ikkagi kiirelt ning oskuslikult reageerida reaalses olukorras, kui ei tohi pead kaotada. Kõik see nõuabki harjutamist, teooriat paberi peal lugedes oskusi ei saavuta.

Beebid ei sega juhtimist, juhtide õppepäev 2018. Pilt: ringkonna fotokogu

Minu esimene aasta Naiskodukaitses

Janika Koitla

NKKsse astusin kindla sooviga kaasa lüüa NKK tegevustes. Üks lapsepõlvesõber jagas kunagi pilte oma tegemistest ja see jäi mind kummitama. Kunagi olin ka kodutütar. Mis mind NKK liikmeks astuma innustas, oli see, et mulle meeldib, kuidas naised loovad meeskonna ja saavutavad palju ühise tegevusega.

Esimesi üritusi ootasin põnevusega. Loomulikult ei teadnud alguses, mida oodata, kuid mida rohkem ma kaasa lõin, seda rohkem ma tahtsin üritusel osaleda, olin kui sõltuvuses.

Mäletan, et aasta tagasi novembris panin ennast kirja suurõppusele Siil, olles ise alles liitunud. Kevadel peale õppust oli mul hea meel, et sain kaasa lüüa formeerimisüksuses. Sain suurepärase kogemuse ja juba ootan põnevusega uut õppust. Kindlasti kutsun ka oma sõpru NKKsse.

Karksi jaoskonna ettevõtmised

Kai Kannistu, Elerin Öövel

Kuigi Karksi jaoskonnas on liikmeid vaid 14, on siinsed naised igal pool kaasa löömas ning omalt poolt valmis ka kõiksugu põnevaid algatusi teoks tegema. Sama kirju ja mitmekesine, nagu meie liikmeskond, on ka meie tegemised.

2017. a juulis osalesime koostöös Karksi-Nuia vabatahtlike päästjatega meelelahutuslikul sündmusel - Abja suvepäevade raames toimuval isetehtud paatide rallil. Meie naiste oskustest jäi paadi meisterdamiseks väheseks ja nii tuli päästev idee - mis oleks, kui paneks seljad kokku vabatahtlike päästjatega. Pritsumehed haarasid meie mõttest kohe suure entusiasmiga kinni. Koos tegime plaane ning otsisime kokku materjali, millest sõidukit meisterdada. Kuigi vesi oli soe, ei tahtnud päris allveelaevaga starti minna ja tegime enne rallit kohalikul järvel esimese, eduka, proovisõidu, et teada saada, kas paat meid ikka kannab. Võistluspäeval transportisime eriskummalise veesõiduki Abja paisjärve äärde, kus oli veel neli vee peal liikumiseks meisterdatud sõiduvahendit. Enim tähelepanu pälvis aga meie toekas alus. Täpsemini köitis inimesi sõiduki järele hulpima pandud tuletõrje veevõtupump, mille küljes oli mõistagi ka voolik ja kõik ootasid põnevusega, et kas sealt vett ka ikka tulema hakkab. Läbisime distantsi ning kastsime kõiki ja kõike suvesooja järveveega.

Sügisel valmistasid Karksi jaoskonna naised talgute korras heategevuslikul eesmärgil õunamahla. Mahlategu toimus jaoskonna esinaise Kai koduõues ning kui koduaia õuntest väheks jäi, sai lisa küsitud Polli Aiandusuuringute Keskusest, kus meid lahkelt ka kollektsooniaeda õunu korjama lubati. Kokku valmis üle 80 liitri õunamahla, mis oli Karksi jaoskonna kingitus Sakala ringkonnale 90. sünnipäevaks ja aastapäeva tähistamisele saabunud külalistele.

Ratastega öösõit

2017. a 27. septembri õhtul tähistas üle poolesaja jalgratturi Euroopa spordinädalat, sõites pimedatel Karksi-Nuia tänavatel. Ratturite rivis olid ka Karksi jaoskonna naiskodukaitsjad. Sõitjaid turvanud abipolitseinik Viktoria Kopp kiitis ratturite pimedavarustust, kuid tähendas retke lõppedes, et mõnel jalgrattal tasub tagumine helkur ümber vahetada. Et kellelgi sõit tegemata ei jääks, oli korralvuritel kaasas rattatulede ja kodarahelkurite komplekte, mis paigaldati neile ratastele, millel üks või teine pimedavarustus puudus. Sõidu eestvedajale Leo Liiberile oli meeldiv üllatus, et nii palju sõitjaid öösel väntama tuli. Tunni ajaga sõideti linna vahel 10,3 kilomeetrit, paljud läksid veel ratastega koju ka. Tekkis mõnus turvaline kogukonnatunne, kui tulederivina oma küla inimestega peale ühist sõitu veel juttu ajades vaikselt kodu poole sai vändatud ja igas teeotsas kellelegi koju saatmiseks lehvitatud.

Pannkoogihommik

2018. a korraldasime koostöös Paistu ja Halliste kodutütardega Kaarli rahvama-
jas pannkoogihommiku. Lisaks maitsvate kookide küpsetamisele ja söömisele
meisterdasime ühiselt jõulukuuskedele ehteid. Liimisime, värvisime, lõikusime,
voltisime, viltisime jne. Valminud ehted riputasime Karksi-Nuia Kultuurikeskuses
asuvatele kuuskedele, sest seal toimus kuuskede kaunistamise võistlus. Sellel
konkursil oleme jaoskonnaga osalenud juba 2016. aastast, sel aastal oli võist-
lustöö pühendatud Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale.

Maarjapäev

Karksi kandis on taaselustatud üks vahva traditsioon - 25. märtsil ärgatakse vara-
hommikul ja kogunetakse enne päikesetõusu Karksi-Nuia, et tähistada naiste
püha, Maarjapäeva. Kuna jutud vahvast ettevõtmisest on aastate jooksul jõudnud
ka kaugemale, oli sel aastal kaasalööjate hulgas naiskodukaitsjaid tervest maa-
konnast. Koos kohalike naistega punusime paelad ja pimedas alustasime tee-
konda ordulinnuse nõlval asuvalle allikale. Kolm luike tervitasid meid hüüetega.
Õnneks olime eelnevalt linnupette võtnud, linnud ei saanud meid petta. Sil-
mapesu, soovipaelad, punased joogid ja ülepannikoogid - kõik olulised rituaalid
said tehtud. Laulsime küll päikesele ja kutsusime teda - päevak tule välja, aga
tänavu jäi Maarjapäeval see kaunis pilt nägemata.

Kohvikutepäev

2018. a juulikuu teisel pühapäeval, Karksi kihelkonnapäevade raames avasid
Sakala ringkonna naiskodukaitsjad Leana, Elerin, Jane, Ebe, Mailis ja Kai Kark-
si-Nuias, Sakala maleva Karksi malevkonna ruumides kohviku. Kaks suurt tuba
asuvad kolmandal korrusel ja sellest tulenevalt sai meie kohviku nimeks Kol-
manda Korruse Kotka Kodu Kohvik.

Et kohvikusse jõuda, tuli astuda 42 trepiastet. Kõik, kes ruumi sisenedes ütlesid
just selle numbri, said preemiaks naiste poolt kallistuse. Lisaks said kõik imetleda
vaadet kolmanda korruse torniakendest. Vaieldamatult oli meie kohvikust parim
vaade Karksi-Nuia linnale!

Juba enne avamist olid külastajad platsis. Olime ajaga vähe jännis ja nii palusime
neid seniks õnne proovile pannes loteriipileteid osta. Päeva peale kogusime kokku
Anna-Marie Kuke mälestuskivi püstitamiseks 132 eurot.

Toidud olid vist liiga head või liiga soodsad või sai neid vähe tehtud, aga igal juhul
oli tund enne ametlikku lõpetamist valikus vaid mõned kiluleivad. Leana poolt kee-
detud supp oli hitt omaette. Serveerisime seda katelokist ja lisandiks oli rukkileib
maitsevõiga. Aga kallistusi meil jagus ja kõik soovijad said fotostendil pilti teha.

Naiskodukaitsjad SOKKI-I

Daniela Erit

Telefon teeb häält...Kristiina kirjutab Messengeri: Dannu lähme SOKKI-i paaluun.

Kuhu?!?! - on mu esimene mõte. Misasi see on? Sõduribaaskursus Kaitseliidus,
vastab Kristiina. Kestab 8 nädalavahetust. (omg!) See on jumala põnev, ausalt. No
ma ei tea, kahtlen täitsa ausalt. Kui ma NKKsse astusin, ütlesin sõbrannale kohe,
et seda nalja ma küll läbi ei tee. Peab ikka püstihull olema, et mitmeid nädalava-

hetusi metsas mütata, püss õlal ja varustus kaasas. Kuid mida rohkem selle peale mõtlesin, seda rohkem tekkis mõte - aga järsku, tõesti järsku ma saangi sellega hakkama?! Helistasin Erlele ja Marile ning sain nemad ka nõusse tulema. Jesss... me suudame seda.

Juba kolmas nädalavahetus toimus metsas. Hommikul saime üksteisele "kena meigi" teha ning siis kaeviku kaevata ja öö sealsamas telkmantli all veeta. Neljandal nädalavahetusel toimus meil väike matk. Anti erinevate punktide koordinaadid ning me pidime koos lahingpaarilisega kõik punktid üles leidma. Väga palju oli hästi üles ehitatud ülesandeid, mis pakkusid põnevust, uusi teadmisi ja ka nalja. Näiteks oli väga naljakas olla pimedas meetrikõrguse rohu sees peidus, kui sind taga otsitakse. Seda enam, et vaatad tõtt otsija saapaga ja loodad, et ta sulle peale ei astu. Ühel õhtul pidime maanteed jälgima ja kogu info pärast edastama. Peitsime end mäeküljele põõsa ja kraavi vahele. Tuul oli lõikavalt külm ja me lõdisesime lakkamatult. Kuid nii põnev, naljakas ja tore laupäev kui see oli, jääb mulle kauaks meelde. Kaks nädalavahetust ning lõpumatk on meil veel ees. Kardan lõpumatka, see saab raske olema. Kuid tean, et nii toredate ja abivalmis nii vanade kui ka uute sõpradega me teeme selle läbi. Kõik ühe eest, üks kõigi eest!

Leia pildilt naised. Sõduribaaskursus 2018.

Sada korras kalmu Eestile

Margit Rei

Aasta algul kuuldes ja lugedes, et paljud asutused, eraisikud, kogukonnad teevad Eestile 100. aastapäeva kingitusi tekkis mul soov ka midagi Eestile kinkida. Lastes mõtetel veidi ringi käia mööda Viljandi linna, jäi mõte seisma surnuaedade juures. Meil on väga palju kuulsusi, kelle hauad on jäetud unarusse ja palju on lihtnimeste haudu, kes on kunagi elanud ja töötanud Eesti heaks, aga nüüd on

nende hauad jäänud hoolitsuseta. Miks mitte teha korda saja eestlase hauad - kasvõi üheks aastaks need võsast välja raiuda ja umbrohi välja juurida.

Mind valdasid korruga tegutsemistahe, aga ka hirm, kas saan kõige sellega hakkama, kui teised ringkonna liikmed ideega kaasa ei tule. Kas teen siis üksi korda 100 hauda? Kõige enam valdas aga mind uudishimu, mis sellest kõigest välja tuleb. Ja just see pani mind edasi tegutsema. Asusin eeltööd tegema ning pöördusin Viljandi kalmistuid haldava linnavalitsuse töötaja Aive Vanametsa poole. Tema valis välja kalmud ning saatis mulle nende asukohad ja kalmistute kaardid. Siis algas orienteerumine Viljandi kalmistutel. Kompassi päris vaja ei läinud, aga õpitud tarkused kaardi lugemise kohta tulid kasuks küll. Koos Lembega otsisime surnuaial haudu ja märgistasime neid naistele omaselt värvilise lõngaga, et järgmisel päeval leiaks õiged hauad lihtsalt üles.

Meeldiva üllatusena haarasid ideest kinni ka Tarvastu ja Suure-Jaani jaoskondade liikmed, kes soovisid korrastada oma piirkonnas asuvaid kalmusid. Iga korrastamise korruga suurenes osalejate arv ja pikenes vajalike tööriistade nimekiri. Kui alustasime vaid pangede ja rehadega, siis viimasel korral oli meil abiks juba ka trimmer, labidad ning võsa- ja hekikäärid.

Kokku korrastas Tarvastu jaoskond 25 hauda, Suure-Jaani jaoskond tegi korda 10 hauda ja Viljandi jaoskonna liikmed 65 hauda. Kokku sai korrastatud sada hauda, kuid unustusse jäetud haudu oleks vähemalt kümne sellise projekti jaoks.

Kui olime juba paar tundi surnuaial mütnud, siis osutasin ühe vähem vaeva ja tööd nõudva haua suunas pakkudes, et viimaseks hauaks võiks teha selle - on väheke kergema moega. Vastuseks kuulsin usinalt naiskodukaitsjalt: Ei, see ei sobi meile - leidsin siit ühe mahlaka võsaga haua - teeme selle! Ja tegimegi! Kas leiate veel parema lause kogu seda projekti kokku võtma? Vist ei...

Anna-Maria Kuke mälestuskivi projektist

Lembe Lahtmaa, Jane Koitlepp

Sakala ringkond korraldab igal aastal Viljandimaal mõne heategevusprojekti. Nii alustati juba 2016. a Anna-Marie Kuke hauatähise püstitamise jaoks vahendite kogumist.

Anna-Marie Kukk (kuni 1922 Vares) sündis 1901. a Viljandimaal ja läks vaid 17-aastase neiuna meheks riietatuna, kandes nime Peeter Ronk ratsapolgu koosseisus Vabadussõtta. Ta paistis eriliselt silma 1919. a märtsis Munamäe lahingus, mille eest teda autasustati Vabaduse Risti II liigi 3. järguga. Pärast Vabadussõda abiellus ta Hans Kukega ning asus Viiratsi vallas talu pidama. Ta kuulus 1925. a kokku kutsutud Viljandi linna malevkonna Kodukaitse ühingu esimesse juhatusse. Perre sündis viis last. 1949. a küüditati ta koos kolme noorema lapsega Siberisse, tagasi Eestisse tulid nad 1958. a. Anna-Marie Kukk suri 85-aastasena ja on maetud Viljandi Metsakalmistule.

Suurema osa mälestuskiviks vajaminevast summast saime kokku heategevuslikku loteriid müües, märkimisväärne osa kogunes ka eraannetustest. Suuremad annetajad olid SA Viljandi Haigla sundravi osakond, Mulgi vald, Seedri talu, Priit Silla, Sakala malev, Eesti Sõjamuuseum.

7. septembril 2018 avas Sakala ringkond Viljandi Metsakalmistul hauasamba. Kogu idee jõudis lõpuni tänu Viljandi muuseumi direktorile Jaak Pihlakule ja

Anna-Maria Kuke mälestuskivi avamine. Pilt Jaan Männik

Anna-Marie Kuke sugulastele, kelle nõusolekul ettevõtmine teostus. Hauatähise valmistas OÜ Monument.

Avamisel olid kohal Eesti Sõjamuseumi direktor, Viljandi linna- ja vallavalitsuse esindajad, Mulkide seltsi esindajad ning paljud huvilised, kokku üle 50 inimese. Hea meel oli näha hulgaliselt Kuke sugulasi ja järeltulijaid, kelle jaoks oli see päev suur austusavaldus nende mammale. Jalutuskäik Kuke hauale kulges KL Sakala maleva torupilliüksuse helide saatel. Palvuse viis läbi Sakala maleva kaplan Peeter Parts, Kuke eluloo eredamaid seiku tutvustas Jaak Pihlak. Hauasamba avasid ringkonna esinaine Jane Koitlepp ja Toomas Leppik, Anna-Marie Kuke lapselaps. Eesti Vabariigi 100. sünniaastal sai tema kalm väärrika tähise.

Maakaitsepäev Mustlas 2017.

TALLINNA RINGKOND

Anneli Looken, Maret Valner

Kui 2017. a alguses oli Tallinna ringkonna liikmete arv 283, millest tegevliikmeid 270, siis arvatavasti seoses EV 100 isamaaliste sündmustega seoses kasvas aasta lõpuks liikmete arv 310ni, kellest tegevliikmeid oli 290.

2018. a sellist kasvu enam ei olnud, kuna organisatsioonist lahkus peaaegu sama palju liikmeid kui liitus. Uusi liikmeid liitus aga siiski märkimisväärselt ning aasta lõppedes oli Tallinna ringkonnal 312 liiget, kellest 293 on tegevliikmed. Loode-tavasti on 2018. a kasvu põhjuseks järjest suurenev huvi riigikaitse vastu, mille üle saab vaid rõõmu tunda.

Kuna NKK prioriteetideks on nii ohutushoiu- kui evakuatsiooniõppe väljaõppe suurendamine, siis sellest ei ole mööda pääsenud ka Tallinna ringkond. Esimesed ohutushoiu baasväljaõppe kursused korraldati baasväljaõppe viienda osana juba aastal 2017 ning sellega jätkati ka 2018. a.

Meie suureks rõõmuks on iga aastaga ka ohutushoiu instruktoreid juurde kasvamas. 2017. a õpetas moodulil ainult üks Tallinna ringkonna instruktor, Maret Valner, aga 2018. a juba kolm: Elisa Jakson, Mari Koks, Tiina Aasmaa.

2017. ja 2018. a korraldati BVÕ raames kõik viis moodulit. Arvestades kahe viimase aasta uute liikmete juurdekasvu on võimalik, et iga moodulit tuleb korraldada rohkem kui üks kord aastas.

Moodulitel üritame rakendada ringkonna vabatahtlikke instruktoreid ning teha koostööd KL instruktoritega.

Rõõmustav on, et toitlustuse BVÕ teooriat ja praktikat andsid 2017-2018 ringkonna vabatahtlikud instruktorid eesotsas Krista Kiili, Anneli Lookeni, Annely Koolmanni, Sirle Baldesport-Märssi, Margit Saagpaki ja Jane Keelega.

Ka organisatsiooniõpetuse moodulitel õpetavad enamasti meie oma naised (2017. a Berit Cavegn, Erle Eenmaa, Elisa Jakson, Angelika Lebedev ning 2018. a kõik endised, praegused ja tulevased Tallinna ringkonna esinaised: Berit Cavegn, Erle Eenmaa, Liivi Turk, Anneli Looken), vaid riigikaitse tunni andmiseks teeme koostööd mitmendat aastat asendamatu KL instruktoriga Janno Isatiga. Väljaõppe läbiviija oli juba mitmendat aastat Triin Kravets.

Veidi nukramas seisus on hetkel esmaabi moodul, kus enamasti oleme sunnitud laenama instruktoreid Kaitseliidust või naaberringkondadest. Mooduli korraldaja on mõlemal aastal olnud Esti Meier ning õpetamas on olnud esmaabi instruktor Jaanika Palm.

Sõdurioskuste moodulile saime 2017. aastal ringkonnast instruktoreid juurde ning 2018. aastal olid esmakordselt instruktoriteks ainult naised, olgugi, et osaliselt Kaitseliidu ridadest. Kursuse läbiviijaks oli Sirje Sarapu Akadeemilisest jaoskonnast ning instruktoriteks n-ltn Triin Mets Põhja jaoskonnast, ltn Lemme Berkis (Nõmme malevkond), kapral Jette Karmin Nõmme jaoskonnast, Heidi Tormet Akadeemilisest ja Helen Heinmaa Põhja jaoskonnast.

Moodulite läbimiste aktiivsus oli 2017. a päris suur: organisatsiooniõppel osales 17 huvilist, esmaabil samuti 17, toitlustusel 14 ning sõdurioskuste baasväljaõppel 18 naiskodukaitsjat.

Sama trend jätkus ka 2018. a: organisatsiooniõppe mooduli läbis 16 liiget, esmaabil osales 18, toitlustusel 13 ja sõdurioskused said omandatud 21 liikmel.

2017. aasta evakuatsiooniõppuse hoogne arutelu. Pilt: Maris Soonsein

Keegi ei jää ukse taha. Evakuatsiooniõppuse lastehoid. Pilt: Maris Soonsein

Evakuatsiooniõppuse ettevalmistused algasid juba enne 2017. aastat. Selleks tehti esmalt tutvust Tartu ringkonnaga, kel kogemused olemas. Seejärel toimus 2017. a sügisel ühepäevane õpe Tallinna ringkonnas. Korraldajateks olid Gertrud Väravas (Sadama jsk), Maris Soonsein (Põhja jsk) ning Jette Karmin (Nõmme jsk). Õppuse sisuks oli seni välja töötatud materjali ning tagamaade tutvustamine. Väga oluliseks osaks oli ka intensiivne arutelu osalejate vahel, kuidas ja kuhu täpsemalt edasi liikuda ning kuidas rohkem vajalikku infot saada.

2018. a sai õpe juba palju praktilisema järje, mil evakuatsiooniõppus toimus suurõppuse Siil raames. Üheks päevaks muutus peakorraldaja Gertrud Väravase

eestvedamisel Tallinna Nõmme gümnaasium evakuatsioonibaasiks. Õppusel osales kokku 80 inimest ning seetõttu võib julgelt väita, et sündmus osutus ääretult populaarseks. Evakuatsiooniõppus võitis Tallinna ringkonnas kahel aastal järjest "Aasta parima ürituse" tiitli.

Kaitseliidu kooli kursustel käis 2017. a 9 ning 2018. aastal 7 liiget. Neist üks liige läbis ka NAK kursuse. Väga tore on, et KL kooli kursuste kohta tuleb meie liikmetelt alati vaid positiivset tagasisidet. Kursuslased tõdevad küll tihti, et oli väga raske, ent kui kursus lõpuks tehtud saab, jääb reeglina kõlama: "Iga kell teeks uuesti!"

2018. a toimus ringkonnas ka neli veeohutuse koolitust instruktor Maret Valneri algatusel. Koolituspäevad, mis olid täis põnevat teooriat ning ka veidike praktikat Nõmme ujulas, osutusid väga populaarseteks ning osalejaid tikutulega otsima ei pidanud. Koolituse läbiviijaks oli MTÜ Eesti Vetelpääste Seltsi instruktor Gert Teder, tänu kellele hakkas nii mõnigi osaleja veeohutuse teemast rohkem huvituma. Loodetavasti sirgub veeohutuse instruktoreid edaspidi ka meie endi ridadest.

Siili rännakuks valmistudes. Pilt: Marit Antik

Pärast Siili lahingut. Pilt: Marit Antik

Iga naiskodukaitsja vajab head orienteerumisoskust, olgu siis metsas marju korjates, linnadžunglis ekseldes või üksusega metsas toimetades. Seeläbi on ka orienteerumisõpped siiani olnud väga populaarsed. Ja seda mitte ainult uute liikmete, vaid ka vanemate olijate seas. 2017. a sügisel korraldasid Akadeemiline ja Põhja jaoskond päevase orienteerumisõppe, mis andis korraliku teoreetilise ning praktilise baasi ning 2018. a suvel toimus julgematele juba öö-orienteerumine Akadeemilise ja Nõmme jaoskonna eestvedamisel.

Mitmed meie naised on endale leidnud väljundi KL üksuste liikmetena. Tallinna ringkonna suure liikmeskonna kohta kuulub KL üksustesse suhteliselt vähe naisi - täpsemalt 36, mis on vaid 12% meie liikmeskonnast. Kõik nad aga osalevad igapäevast üksuste tegevuses,

väiksematel ja suurematel õppustel nagu laskeharjutused, lahinglaskmised, Kaitseväge suurõppused Siil ja Kevadtorm, Tallinna maleva õppused Toompea lukku, Hunt, Põhjakonn ning Kodurahu. Samuti osalevad järjepidevalt suurõppustel ka need naised, kes ei kuulu kindlasse KL üksusesse. Nii ühed kui teised täidavad kõiki ülesanded – nad on sõdurid, jaoülemad, meeskonnaülemad, meedikud, toitlustajad, staabiassistendid, CIMIC ja MOVCON võrdselt kaitseliitlastega. Näiteks Kevadtormil 2017 osales 34 ja Siilil 2018 197 ringkonna liiget. Malev andis meile ainult positiivset tagasisidet ning tunnustas kõiki asjaosalisi, eriti hinnatud on meie staabiassistendid, kellest paljud said 2018. a jaanipäeva paiku Tallinna maleva tunnustused silmapaistva teenistusülesannete täitmise eest Siilil.

Tallinna ringkonna noortejuhtide gruppi kuulus 2017. a 15 ja 2018. a 10 liiget. See on ideaalne koostöö kahe organisatsiooni vahel. Oma toetust on nii palju kui võimalik üles näidanud ka toitlustajad: 2017. a toitlustati Salupere retke ning augustis toimunud lastelaagrit. Lisaks on ringkonnas palju aktiivseid naisi, kes lõövad kaasa KT ja NK tegevuses, kuid otseselt noortejuhtide gruppi ei kuulu. Loodetavasti saab ka noortejuhtide grupp endale lähiaastatel asjalikku lisajõudu.

Mõlemal aastal tegime tihedat koostööd ka Politsei- ja Piirivalveametiga, kes on meie hea koostööpartner. 2017. a toitlustasime PPA kutsemeisterlikkuse võistluse starti ning 2018. a PPA suvepäevi.

On loomulik, et vabatahtliku organisatsiooni liikmed on tegusad mitmel rindel ning süda ihkab pidevalt teha heategusid. Nii korraldab näiteks Lääne jaoskond igal aastal jaoskonna üritusena Kaitseväge kalmistu koristamist ning juba pikemat aega on Tallinna ringkonnal kombeks laste jõulupeo raames toimuvast heategevusmüügist saadav tulu annetada mõnele heategevusorganisatsioonile. 2017. ja 2018. a oli selleks heategevusfond "Märka ja Aita". Lisaks panime sel aastal oma õla alla esimest korda Eestis toimunud Roosa Lindi jooksule, kus käisime rajal olijatele teed jagamas.

Tallinna ringkonna iga-aastane põhipingutus on alati olnud vabariigi aastapäev, kus teeme koostööd Kaitseväega ja aitame neil tagada pidupäeva puhul tee ja sõdurisupi jagamist paraadi külastajatele. Kuid mitte ainult. Mõlemal aastal olid meie naised marssimas nii laigulises kui pidulikuses vormis Kaitsejõudude paradil. See on väga suur au – esindada Naiskodukaitset nii mitmekülgsest. 2018. a oli üksuse juhiks tollane ringkonna esinaine Berit Cavegn.

2017. a tähistasime meie organisatsiooni olulist sünnipäeva. NKK 90. aastapäevale pühendatud üle-eestiline fotonäitus sai avapaugu Riigikogus, kus kõne pidas ka riigikogu esimees Heiki Nestor. Lisaks eksponeerisime oma näitust veel Rahvarindemuuseumis (avamisel kõneles meie ringkonna tuntuim ajaloolane Merike Jürjo), Nordea kontserdimajas, Okupatsioonide muuseumis, Sisekaitseakadeemias, Verekeskuses, Laidoneri sõjamuuseumis, Nõmme gümnaasiumis ning rändnäituse lõpetasime Tallinna ringkonna 90. aastapäeval Nõmme kultuurikeskuses.

Väga toredateks sportlikeks traditsioonideks Tallinna ringkonnas on jätkuvalt Jane Bond (2017-2018 peakorraldaja Kärt Praks) ning Xena reid (2018 peakorraldaja Kärt Praks). Mõlemad võistlused on endise spordigrupi juhi Maris Soonseina poolt algatatud väärt üritused, et tõsta liikmete huvi (laske)spordi ja militaarvõistluste vastu.

Huvi on ka tekkinud – peale on kasvamas uusi huvilisi, kes soovivad esindada

laskevõistlustel nii ringkonda kui ka kogu organisatsiooni. Uus tõusev täht staažikamate laskurite kõrval on Marit Viiding, esindades organisatsiooni kahel viimasel aastal nii Tallinna maleva meistrivõistlustel kui ka Kaitseliidu meistrivõistlustel laskmises, nii Harju meistrivõistlustel kui ka Eesti meistrivõistlustel õhkrelvadest laskmisel, sinna sekka ka Audentes Cup 2018 ning lõpetades loomulikult meie enda Jane Bondiga (uute arvestuses 2017-2018 vastavalt I ja II koht).

Xena reidi kõnnietapp - kõigile sobiv. Pilt: Marit Viiding

NKK 90. aastapäevale pühendatud näituse avamine Verekeskuses. Pilt: Urve Pals

Traditsioone austades korraldatakse igal aastal jüripäeva paiku NKK mälestuspäev, mida on juba mitmendat aastat eest vedanud Toompea jaoskond. 2017. a korraldas mälestuspäeva Muusika jaoskond, siis istutati hukatud organisatsioonikaaslaste mälestuseks Plangu territooriumile õunapuu. 2018. a tutvuti Toompea ja Põhja jaoskonna eestvedamisel koos Ajaloomuuseumis Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks avatud näitusega "Minu vaba riik", mis avab meie riigi ajaloo temale omases nii keerulises ja huvipakkavas võtmes.

EV 100 Kaitsejõudude paraadil tuuli trotsides. Pilt: Kerstin Martmaa

Meile ei ole võõrad ka puhkus ning motivatsiooniüritused. Nii on juba mitmendat aastat järjest korraldatud kultuurigrupi poolt ringkonna suvepäevi Võsul asuvas NKK õppe- ja puhkekeskuses. Seal saab ringkonnakaaslastega tuttavamaks, nautida suve, teha sporti, aidata kaasa Võsu maja korrashoiule ning tutvuda kohaliku elu ja kultuuriga.

Traditsioonina valib ringkond igal aastal ka ringkonna aasta naiskodukaitsja, kelleks 2017. a oli Anneli Looken ning 2018. a Vive Pandis.

Just sellise tõise, õpihimulise ning suure tegutsemistahtega ringkonnana võib meid kirjeldada. Siin hinnatakse traditsioone ning õpitakse iga päev juurde midagi uut. Alati tuntakse rõõmu elust ning nauditakse ka suve Võsul.

TARTU RINGKOND

Aimi Tedresalu

2018. a oli kogu NKKle kahtlemata tähtis ja oluline kui Siili aasta. Tartu ringkonna 242 tegevliikmest osales suurõppusel Siil 189, mis teeb kokku 78%. Siili raames toimunud evakuaatsioonilaagrisse toimetas 40-liikmeline naiskond üle 100 inimese, nendest 84 last. Evakuaatsioonilaagrit ning Politsei- ja Piirivalveametiga (PPA) koostöös moodustatud Lõuna Maakaitseringkonna ühendstaapi käisid vaatlemas nii USA vägede tsiviil-militaarkoostöö meeskond kui ka NATO vaatlejad. Nende positiivne tagasiside ning organisatsiooni teadvustamine PPA-le arvestatava koostööpartnerina on kahtlemata väärt saavutused. Ringkonna esinase Triin Seppeti eestvedamisel komplekteeriti enne suurõppust usinasti Tartu malevas staabitoetusrühma, mille staabi- ja sidejaos, personaligrupis, CIMIC/teavitusmeeskonnas ja meditsiinijaos leidsid erialast rakendust mitmed meie ringkonna liikmed. Meie naiste tegevust formeerijatena hinnatakse kodumalevas üha enam. Koostöös malevaga on korraldatud infotunde rakendusvõimaluste kohta ja töötame aktiivselt eesmärgi nimel, et iga soovija leiaks enda vajadustele, soovidele ja võimetele sobiva koha ja rakenduse. Selle nimel teevad tublit tööd ka formeerimisgrupp (juht Triin Kübarsepp), side- ja staabigrupp (juht Tiina Jaksman) ja toitlustusgrupp (juht Maret Meriste).

Jätkuvalt on meil hea koostöö nii kodumaleva kaitseliitlaste kui ka kodutütarde ja noorkotkastega. Nii mitmedki naiskodukaitsjad osalevad noortelaagrites instruktoritena või tegutsevad kodutütarde rühmajuhtidena. Noortejuhtide grupi eesotsas on noor juht Birgit Ristisaar. 2017. a aprillis loodi naiskodukaitsjate Dagmary Kuslapi ja Krista Soosaare eestvedamisel Elva kodutütarde rühm Sinililled. Kodutütred osalevad nii ülemalevalistel üritustel (maakaitsepäev, pidulikud sündmused), Merilin Saksingu juhitava avalike suhete grupi alases

Sinilillekampaania 2017. Üks organisatsioon: NKK, KT, KL, NK. Pilt: Monika Ristisaar

Sinilille loomine. Pilt: Monika Ristisaar

tegevuses (külalisõhtud, Anname au kampaania), kultuurigrupi üritustel (heategevusliku loterii meisterdusõhtud) ja sõjalis-sportliku iseloomuga tegevustes (ellujäämisõpe, spordivõistlused). Noorkotkad on rõõmuga nõus ürituste korraldamisel appi tulema ja sportlikes tegevustes oma meeskonna välja panema. Mõningaid üritusi (sõdurioskuste BVÕ, laagrirutiinid, laskepäevad) ei kujutaks aga ilma meie kaitseliitlastest sõpradeta enam ettegi.

Eriti just Tartu linna välistel jaoskondadel (Elva, Põhja-Tartumaa ja Lõuna-Tartumaa) on tihe koostöö ka kohalike omavalitsustega. Traditsiooniks on saanud kaas- korraldajana osalemine kohalikel jüriöö jooksudel, lastekaitsepäevadel ja kohvikutepäevadel. 2018. a lõpus viis Kadi Kuusmanni juhitud kultuurigrupp koostöös Tartu linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonnaga läbi heategevusprojekti “Sinu vana võib olla kellegi uus!”, mille käigus koguti vajalikke tarbeesemeid Tartu Laste Turvakodule, MTÜ Naiste Tugi- ja Teabekeskusele ja MTÜ-le Iseseisev Elu. Iga-aastane suurim heategevusprojekt on endiselt maakaitsepäeva loterii. Loterii tulu läks 2017. a Kõrvküla Põhikooli Miina Härma aegse klaveri restaureerimiseks ja 2018. a Nõo valla noortekeskusele maakondliku noortepäeva korraldamiseks. Edukalt oleme osalenud ka Anname au kampaanias, mille raames oleme korraldanud erinevaid üritusi (Sinilillejooks, perepäev Lõunakeskuses, osalemine Supi-

Ohutushoiumaja Supilinna päevadel. Pilt: Monika Ristisaar

linna päevadel) ja väga paljud meie ringkonna liikmed koguvad sinilillesaadikutena annetusi oma töökohtades.

Olulist tähelepanu pööratakse meie ringkonnas ka juhtide ja instruktorite kogukonnale. Tartu ringkonnas tegutses 2017-2018 (ja tegutseb ka edaspidi) 58 vabatahtlikku juhti ja lisaks vabatahtlikud ametikandjad (osalus-

Laagrirutiinid. Noortejuht Birgit Ristisaar. Pilt: Piret Valge

Koormusmatk 2018. Pilt: Märt Reedi

Siil 2018. Pilt: Monika Ristisaar

andmebaasi haldur, laskeväljaõppe koordinaator, laohaldurid, raamatukogu haldur, ftohaldur, mentorluse koordinaator). Kaks korda aastas toimuvad infotunnid, kus ringkonna juhatus kohtub jaoskondade ja erialagruppide juhtidega. Lisaks on meil sisse viidud ametisse asunud juhtide õpe ning juba tegutsevatele juhtidele korraldame koolitusi erinevate oskuste lihvimiseks. Samuti kohtuvad kõik juhid planeerimisseminaril ja juhtide aastalõpu seminaril. 2018. a toimus esmakordselt ka ringkonna vabatahtlike instruktorite õppepäev, mille käigus arutleti NKK baasväljaõppe sujuvama läbiviimise üle ja täiendati end täiskasvanute koolitamise valdkonnas.

Rõõmuga võime tõdeda, et enamiku baasväljaõppest saame läbi viia oma ringkonna instruktoritega. Värskest loodud ohutushoiu kursuse ülema Piret Valge eestvedamisel edukalt käima läinud. Kui 2017. a novembris toimunud n-õ pilootkursuse viis läbi vaid viis tublit instruktorit, siis 2018. a

kevadel ja sügisel toimunud kursustel oli meid klassi ees juba vastavalt 8 ja 9. Ohutushoiu kursuse on läbinud juba 52 Tartu ringkonna tegevliiget. Oleme igati püüelnud selle poole, et valdkonda ka laiemale elanikkonnale tutvustada. 2018. a Sinilillejooksul ja Supilinna päevadel olime väljas suure ohutushoiu maja ja elanikkonna kriisivarude näidistega. Siili ajal toimunud evakuaatsioonilaagris valmistasid osavad käed väikesed ohutushoiu majakesed, millega on nii kodutütred kui ka naiskodukaitsjad käinud lasteaedades ja koolides teemat tutvustamas.

Ürituste osas oleme püüelnud selle poole, et pigem teeme vähem, kuid kvaliteetselt ja rõõmuga. Iga-aastaseks traditsiooniks on kujunenud baasväljaõppe

Esmaabi erialavõistlus. Haavatud noorkotkas. Pilt: Monika Ristisaar

teadmisi rakendada võimaldav NKK proov ja akadeemiliste organisatsioonidega koostöö arendamise rännakuõpe Manöövrid. Tamme jaoskond seisab jätkuvalt hea selle eest, et kaks korda aastas (jaoskonna poolaasta sünnipäeval ja sünnipäeval) kõik orienteeruma tuua. Samuti on Tamme jaoskonna eestvedamisel juba kolm aastat toimunud öö-orienteerumine, mis 2018. a valiti liikmete poolt ka ringkonna aasta ürituseks. Laskeväljaõppekoordinatori Signe Viggori eestvedamisel toimuvad regulaarselt laskepäevad ja -harjutused nii väli- kui ka sisetiirus. Pireti Kolgi juhitud meditsiinigrupp viib kaks korda aastas läbi situatsioonõpet ja kultuurigrupi eestvedamisel toimuvad meisterdamispäevad. 2018. a korraldas Tartu ringkond üle-eestilise esmaabi erialavõistluse, mille uuendusliku sisuga kontrollpunktid pälvisid osalejatel positiivse tagasiside.

Naiskodukaitsjad osalevad aktiivselt Tartu maleva sporditegevuses ja esindavad malevat erinevatel jõustruktuuride võistlustel. Parimaid tulemusi naiste arvestuses ja oma vanuseklassis on saavutatud nii jooksuvõistlustel (Eleri Hirv), kergejõustikus (Kärt Viltrop), sangpommi meistrivõistlustel (Tiiu Tõrra) kui ka suundorienteerumises (Triin Jaaniste, Kadri Limberg, Tiiu Tõrra, Maret Vaher, Kersti Vahi, Merike Vanjuk). Kaitseliidu meistrivõistlustel sõjalises kolmivõistluse saavutas 2018. a juba 11. korda üldvõidu Tartu maleva võistkond, mille koosseisu kuulusid ka naiskodukaitsjad. 2018. a koormusmatkal saavutas üks Tartu ringkonna võistkondadest kolmanda koha.

Traditsiooniliseks on juba kujunenud 2016. aastast Lõuna-Tartumaa jaoskonna korraldatav aasta alguse kepikõnd/matk, mis toimub Lääniste küla ümbruses jaanuari esimestel päevadel, olgu ilm, milline tahes. Jaoskond on kõndima kutsumud kogu ringkonna liikmeid ja rõõmu teeb, et igal aastal on osalejaid järjest rohkem olnud.

Ringkonna spordigrupi tegevust juhib Kerli Prants, KL Tartu maleva vabatahtlik spordipealik on samuti meie liige Helen Saal.

Tartus tähistasime NKK 90. aastapäeva suurejoonelise kolmiküritusega. Kõi-

gile avatud konverentsil “Naised Eesti ühiskonnas 21. sajandil” võtsid sõna Airi Tooming, Marina Kaljurand, Ene Ergma ja Ilmar Raag. Järgnes pidulik aktus ja meeleeolukas peoõhtu.

Aastapäeva puhul rändas maakonna raamatukogudes, küla- ja noortekeskustes ringkonda tutvustav fotonäitus, mille oli koostanud meie avalike suhete grupp. Näituse vastu oli nii suur huvi, et kõikide tahtjate jaoks ei jätkunud 2017. a aega ja nii sai ringkonna instruktor Leane Morits seda ka 2018. a alguses mitmesse kohta üles riputada.

2018. a veebruaris pärast põhjalikku uurimistööd ja konsultatsioone meie ajaloolastega otsustas Tartu jaoskond oma üldkoosolekul, et nad on sõjaeelse Tartu ringkonna I jaoskonna õigusjärglased, asutamiskuupäevaga 7. mai 1925.

Tiitlid parimatele

Traditsiooniliselt jagatakse meie ringkonnas iga aasta lõpus kõige-kõigemate tiitleid, mille esitamisel saavad kaasa rääkida kõik ringkonna liikmed. Viimasel kahel aastal on selle tiitliga tunnustatud järgmisi tublisid tegijaid:

2017

Aasta tõusev täht - Regina Kullamaa

Aasta toetaja - laskeinstruktor Lauri Vesnenko

Aasta üritus - NKK 90. aastapäeva tähistamise kolmiküritus (vastutav korraldaja Tartu jaoskond)

2018

Aasta tõusev täht - Laura Jõgisoo

Aasta toetaja - Hanno Vissel

Aasta üritus - ööorienditeerumine (vastutav korraldaja Tiina Kartau)

Aasta naiskodukaitsja kandidaadiks üle-eestilisele konkursile esitasime 2017. a alati täpse, kohusetundliku ja eelkõige pühendunud toitlustajana tuntud Liina Pärnamäe ning 2018. a mitmekülgse erialategutseja ja juhina hinnatud ringkonna esinaine Triin Seppet, kes pälvis ka üle-eestilise aasta naiskodukaitsja tiitli.

In memoriam

Heino Noor

24. aprill 1922 – 5. veebruar 2018

Tartu ringkonna auliige Heino Noor sündis 24. aprillil 1922. a Haapsalus. Tema vanemad Karl ja Salme olid tutvunud Vabadussõjas. Pärast sõda sai isast Haapsalu politseikomissar ja emast väga aktiivne naiskodukaitsja, Haapsalu jaoskonna esinaine ning ligi 960-liikmelise Lääne ringkonna juhatuse liige ja üks toitlustusjuhtidest.

Ka Heino ise oli organisatsiooni liige – merenoorkotkas. Poisina õpitud morskoodi edastamise oskus oli tal alles ka kõrges vanaduses ning tihtipeale demonstreeris ta oma külalistele, kuidas õigesti mõnd sõna morses edasi anda.

1940. a Haapsalu Gümnaasiumi cum laude lõpetamise järel oli Heinol soov õppida õigusteadust. Riigikord oli aga juba muutunud ning ülikoolist vastati, et seoses sotsiaalse päritoluga teda vastu ei võeta. Heinost sai eesti keele ja ajaloo õpetaja Emmaste algkoolis Hiiumaal, kus ta viibis ka siis, kui 14. juunil 1941 vangistati Haapsalus tema vanemad. Salme Noor hukati Sverdlovski vanglas

24. aprillil 1942, oma poja sünnipäeval. Karl Noor oli maha lastud juba kuu aega varem. 24. aprill jäi Heino elus igavesti kurvaks päevaks, ta ei tähistanud kunagi oma sünnipäeva.

Vangistusest ei pääsenud ka Heino. 1944. aastal, kui ta pärast mitmeid rinde-seiklusi oli jõudnud Uuralitesse Nevjanski Eesti lastekodusse õpetajaks, ta arreteeriti ning määrati "nõukogudevastase tegevuse" eest karistuseks kaheksa aastat sunnitööd ja viis aastat asumist. Siberist tagasi jõudes ei antud talle luba elada Haapsalus, nii sai temast 1952. a tartlane, aga Haapsalu patrioodiks jäi ta elu lõpuni (valiti Haapsalu aukodanikuks 2007).

Vangla-aastatel oli Heino olnud arsti assistent. Nii üritas ta taas 1952. a astuda Tartu Ülikooli, seekord arstiteaduskonda. Ja taaskord jäid ülikooli ukсед talle poliitilistel põhjustel suletuks. Heino läks õppima korraka Tartu ja Tallinna Meditsiinikooli ning lõpuks, kui olud muutusid, 1955. a, võeti ta ka ülikooli vastu. Selle ta lõpetas cum laude 1961. a, 39-aastasena. Oma esimese tööna asus ta Tartu linna polikliinikus rajama kutsehaiguste kabinetti. Hiljem jõudis ta kitsama eriala, kliinilise toksikoloogia juurde, keskendudes suitsiidile ning tegeledes ka selle motiivide ja ärahoidmise teadusliku uurimisega (üle 30 teadustrükise), mistõttu peetaksegi Heino Noort selle ala rajajaks ja grand old man'iks Eestis. Tema tegevus sellel alal oli äärmiselt silmapaistev ning 1978. a omistati talle ENSV teenelise arsti aunimetus.

1989. a sai ta toonasest ENSV prokuratuurist teate oma ema mahalaskmise kohta koos märkusega "kuna kuriteokooşses puudub, on Salme Noor rehabiliteeritud ja tekitatud kahju kuulub hüvitamisele". Heino ei soovinud hüvitist vastu võtta, aga saades teada, et sel juhul kantakse see NSV Liidu riigituludesse teatas ta siiski oma pangakonto numbri. Samas sündis ka otsus jäädvustada selle summa abil oma ema mälestus ning meenus kodukirik Haapsalus. 1992. a emadepäeval pühitsetigi Hille Palmi voolitud toomingast emaalitari kuju Haapsalu Toomkirikus, mida seal ka täna näha võib.

Samal ajal tekkis Heinol mõte rajada ka Tartusse sovetliku terrori ohvrite mälestusmärk. Endel Taniloo raiutud mustast graniidist tahukas asub Raadi surnuaial, Heino enda hauaplatsil ja pühitseti 22. novembril 1998. See on ka üks kohtadest, kuhu Tartu naiskodukaitsjad mälestuspäeval lilli ja küünlaid asetavad.

NKK mälestuspäev ongi Heino algatus, 1997. a tegi ta organisatsiooni juhtidele ettepaneku mälestada 24. aprillile lähimal pühapäeval kõiki repressseeritud naiskodukaitsjaid. See traditsioon on kestnud tänaseni.

Heino elust ja mõtetest saab lugeda Ago Pärtel poja koostatud raamatust "Heino Noor. Elamise pikad varjud. Arsti ja poliitvangi mälestused".

Leane Morits

VALGA RINGKOND

Sigrit Säinas, Margit Kolju, Riina Rääk, Asta Tsirp, Jaanika Niklus

Valga ringkonna juhid ja vabatahtlikud instruktorid töötavad jätkuvalt selle nimel, et võimalikult palju meie liikmeid läbiks baasväljaõppe. 2018. a on baasväljaõppe mooduleid üksikult läbitud pea kõikides moodulite lõikes umbes 80 liikme kanti, aga kõiki mooduleid oluliselt vähem (kokku vaid 61 liikmel). 2018. a viisime ise- seisvalt läbi esimest korda ka meie ringkonnas ohutushoiu mooduli. Kõik, kes moodulil osalesid, said väga positiivse kogemuse ning nii mõnigi osaleja on avaldanud soovi pühendada end ohutushoiu õpetamisele.

Ringkonna erialagruppidest kõige tegusam oli toitlustusgrupp, mida juhib Ülle Säinas. Formeerimisgrupp tegutseb koos malevaga ja eraldi grupijuhti ei ole. Hoo on sisse saanud spordigrupp, mille pulsil hoiab näppu Tiina Lall; noortejuhtide grupp, mille eesotsas on Jaanika Niklus ja avalike suhete grupp Sigrit Säinase eestvedamisel, samuti meditsiinigrupp, mille juhiks on Piret Tiit. Kiirema suhtluse ja info vahetamiseks on jaoskonnad ja osaliselt ka erialagrupid kolinud sotsiaalmeediasse (Facebook).

Toitlustamine Valga raudteejaamas 2017. aasta mais lätlaste korraldatud sünnimisel Läti 100 raames. Pilt: Riina Rääk

NKK tutvustamise eesmärgil osalesime ringkonna piires enamustel messidel ja laatadel, jagades infot Valga ringkonna kohta ning rääkides meie tegemistest organisatsioonis.

Jätkunud on ka traditsioonilised üritused nagu naistepäevale pühendatud laskevõistlus ja emadepäeva tähistamine koos kodutütardega. Meile oluliseks traditsiooniks on ringkonna spordipäev, mis 2017. a toimus Linna külas. Võistlusjooonele olid üles rivistatud kolme jaoskonna esindused, kes nii jõu kui nõuga lahendasid neile antud ülesandeid. Parima tulemuse saavutas Valga jaoskond. 2018. a koguneti sportimiseks Otepäele, kus heisati traditsiooniline spordipäeva lipp aastast 1995. Sellel kajastatakse traditsiooniliselt kõigi spordipäeval osalenute nimed. Ene Prants, Otepää jaoskonna tegevliige meenutab: “Võistlus algas orienteeru-

Valga ringkonna naiskodukaitsjad ja kodutütared tähistavad koos külarahvaga 2017. aasta emadepäeva. Pilt: Sigrít Săinas

misega. Iga võistkond võttis ühest karbist võistkonnale mõeldud kaardi, kus oli pilt ja pildil oli kujutatud asukoht, mille pidi lähiümbrusest üles leidma. Kui olid õiges kohas, leidsid sealt küsimuse või ülesande, mille peale pidid liikuma alguspunkti tagasi ja selle koos meeskonnaga sooritama. Ülesanneteks oli kolmekesi ühis- tel suuskadel suusatamine, “soo ületamine” väikestel plaatidel, küsimustele vas- tamine ja nõõrist maakaarti joonistamine.“

Ringkonna õppepäev 2017 aasta kevadel. Pilt: Sigrít Săinas

2017. a sai Valga maakonna aasta ema Valga ringkonna naiskodukaitsjate poolt kingituseks heegeldatud õlarätiku. Seoses regionaalpoliitikast tulenenud ümberkorraldusega ei korraldatud 2018. a enam ühtset maakonna aasta ema konkurssi ja rätik jäi andmata.

Tahes-tahmata on toitlustamine üks meid iseloomustav tegevus ja muidugi ainuke, mis toidab. Huvitavaks toitlustamiseks oli 2017. a lätlaste korraldatud Läti 100 raames toimunud sündmus Valga raudteejaamas. 2018. a aitasime toitlustada talvist maakonna tantsupidu, mis toimus Tehvandi hüppemäe nõlval.

Oma liikmete hinge- ja mõttemaailma eest tuleb ikka aeg-ajalt hoolt kanda. Ringkonna siseselt korraldame koolitusi ja õppepäevi: juhtide motivatsioonikoo- litus, meeskonnakoolitus ning adminis-

tratiivõpe vabatahtlikele juhtidele, kus lisaks arutlesime meile tähtsate teemade üle.

Kodukohvikute päeval Valgas avas mõlemal aastal taas oma katlakaane Kotka-kohvik, kus päev kujunes tegusaks ja rahvarohkeks. Juurde saime uusi tuttavaid ja näha ka vanu sõpru. Iga kord saab juurde häid kogemusi ning ideid, kuidas järgmine kord midagi kohviku juures muuta või paremaks teha.

Traditsiooniks on saanud ka Tõrva jaoskonna korraldatav vastlapäev, mis toimus 2018. a aktiivsemas võtmes - matkates. Asta Tsirp meenutab: „Matk toimus Tõrvas koos linnarahvaga. Ilm sel päeval oli väga külm ja tuuline, olime sunnitud marsruuti lühendama. Helmes said matkajad kaardid ja siirdusid kontrollpunkte otsima. Igas punktis tuli lahendada ülesanne. Raja läbimine osutus parajaks katsumuseks. Lapsed nautisid hiljem mäel kelgusõitu. Ühiselt grilliti vorste, joodi kuuma teed ja söödi vastlakukleid.“

2018. a tähistasid jaoskonnad oma sünnipäevi tavapärasest teistmoodi. Tõlliste jaoskond korraldas rabamatka Meenikunno rabasse. Tõrva jaoskonna sünnipäeval oli võimalik nautida kohaliku teatritrupi etendust, mis põhines „Õnne 13“ ainetel, kuid tõi välja vägagi üllatuslikke momente Siiri ja Viivi, Üllari ja tema veetleva kaasa, Marco ning teiste mõtlemapanevate isiksuste poolt. Valga jaoskond viis läbi koolituse toitumisnõustajaga, kes rääkis toitumise alustest. Koolituse lõpuks sai ühiselt süüa koolitavate poolt tehtud suupisteid. Otepää jaoskond matkas aga Sangaste lossi dendropargis, kus üks jaoskonna liige, Tuuli, jagas oma teadmisi puudest, põõsastest, taimedest ning tutvustas ka krahv Bergi elulugu ja tegemisi rukki aretamisel. Pärast matka vesteldi kohvilauas tuleva aasta plaanidest.

Igal aastal 4. juunil tähistatakse Eesti sini-must-valge rahvuslipu õnnistamise aastapäeva. Rahvuslipu häll, Otepää, tähistab lipu sünnipäeva kontsert-jumalateenistuse ja rongkäiguga, kus osalevad ka meie naiskodukaitsjad.

Uudseks sündmuseks ringkonnas oli 2018. a Tõrva naiskodukaitsjate algatus aidata Coopil paljulapselised kooli saata. „Igal aastal on paljud firmad aidanud paljulapselisi peresid, et ka nende esimene koolipäev oleks meeldejääv. Selver viib seda kampaaniat juba aastaid edukalt läbi. Sel aastal löid käed kokku ka Coop ja Tõrva naiskodukaitsjad. Läksime Coop'ile appi teavitustööd tegema ja kogusime üllatuslikult palju annetusi paljulapselistele peredele. Annetati kustummist kuni lausa koolikottideni. Eriline rõõm oli seda kampaaniat teha, kuna teadsime, et meie piirkonnas annetatud koolitarbed läksid meie enda maakonna abivajajatele lastele. See oli väga meeldejääv ja vahva päev, mis näitas veelgi, et inimeste headus ei ole kusagile kadunud ja koos suudame veelgi enam ära teha.“ muljetas Margit Kolju, Tõrva jaoskonna esinaine.

2018. a osalesime ka ennetusüritusel „Helkuriga sõbraks“, mida korraldas Politsei- ja Piirivalveamet koos Maanteeameti ja abipolitseinikega kõikjal üle Eesti. Valga linnas olid abiks ka Läti Valka piirkonna politseinikud ja nende vabatahtlikud noored. Saime anda oma panuse piirkonna elanike nähtavaks tegemisel. Sündmuse käigus jagasime helkureid ning valmis sai ka Läti-Eesti piiri äärde helkuripuu. Valga jaoskonna tegevliige Riina Rääk: „Jagasime end mitmeks rühmaks ja läksime kõik eri suunda tänavatele helkureid jagama. Kui kohtasime inimest, kellel helkur puudus, sai selle meie käest. Oli ka tublisid, kellel oli juba õiges kohas helkur rippumas. Pisikesed lapsed, kellel oli helkur olemas, said tubliduse eest

Eesti lipu päeva tähistamine Otepääl 04.06.2017. Pilt: Monika Otrokova

šokolaadimedali. Jagamine kestis tunnike, mille jooksul kinkisime kõigi gruppidega kokku üle saja helkuri. Kokkuvõtteks oli lahe ettevõtmine ja edu politseile, kes sellise kampaania algatas.”

2018 oli eriline aasta - oma sajandat tähtpäeva tähistas nii Eesti Vabariik, Kaitseliit kui ka Kaitseliidu Valgamaa malev. Tähtsate sündmuste raames toimus erinevaid tegemisi, üheks viimaseks oli 18. novembril, maleva aastapäeva puhul pidulik jalutuskäik Valga linnas, mille õnnestumisse ka meie naiskodukaitsjad oma panuse andsid.

Valga ringkonna 2017. a naiskodukaitsja oli otsusekindel ja julge Riina Rääk ning 2018. a aasta naiskodukaitsja, kes valiti ühtlasi ka Valgamaa Kodutütarde ja Noorte Kotkaste aasta noort juhiks, oli särtsakas ja tegutseja Margit Kolju.

2017/2018 üle-eestilised tegevused

2017. a osalesime välikoka, toiduhügieeni, toitlustuse instruktori ja staabiassistendi kursusel, lisaks täiendati end revisjonikomisjoni liikme, ringkonna esinaiste, AVS juhtide ja ohutushoiu instruktorete õppepäeval. Jätkuvalt aga puudub ringkonnas tegutsev mentor.

2018. a väljaõppe osas ei ole samuti meie osalemine eriti suurenenud. Kaks liiget lõpetas administreerimise kursuse ning käidi ka Kaitseliidu Koolis JUP (juhtimine praktikas) 1 ja 2 kursustel. Sel aastal lõpetas kaks meie liiget instruktori kursuse. Loodame, et saame tegutseva ohutushoiu ja organisatsiooniõpetuse instruktori ning tulevikus ka esmaabi instruktori. Suur rõõm on tõdeda, et 2018. a mentorite kursusel osales kolm meie ringkonna liiget. „Läänemaal toimus juba kuues mentorite kursus, kus kahte päeva jagus nii teooriat kui praktikat. Sai palju praktilisi näiteid, kuidas toime tulla keeruliste olukordade lahendamisega ja kuidas ise jääda rahulikuks. Tõdesime, et mentoril on NKKs väga oluline ja vastutusrikas roll.

Mõtestasime lahti mõisted nagu sõbramentor ja ametlik mentor ning kus kohas need toimivad ja kus mitte. Murdsime ka müüdi teemal paberimajandus. Mentorit ei tasu karta, vaid tema poole peaks olema võimalik pöörduda oma muredega. Tuleb teavitada meid endid, et selline isik nagu mentor on üldse olemas, eriti just uutele liikmetele. Samas ei tohi unustada ka neid, kes on juba aastaid meie organisatsiooni liikmed, kuid on mingitel põhjustel eemale jäänud. Ka siin võiks abi olla mentorist. Tuleb aga teha veel palju tööd, et ka meie ringkonnas oleks mentorid olemas, kes on valmis kandma seda vastutusrikast rolli," võttis Valga jaoskonna tegevliige Janika Kurvits kursuse sõnades kokku.

Üheks oluliseks 2017. a sündmuseks oli üle maakonna ringi rännanud NKK 90. aastapäevale pühendatud näitus tutvustamaks Valga ringkonna tegemisi ennesõjaaegsest tegevusest kuni tänapäevani.

2017. a kevadel oli meie ringkonna korraldada NKK laskevõistlus. Esmakordselt võistlesid naised lahingrelvadest. Viia Kaldam saavutas püstolis individuaalselt III koha. Võistkonnas olid veel Oksana Leesik, Tiina Purga ja Olesja Kaart ning lisaks Geiri Sperling, Lisette Tohus ja Dea Margus. Korraldajate meelest saime korraldamisega hakkama, kuigi jah - sellesse päeva mahtus nii talv, kevad kui sügis ehk sadas nii lund, paistis päike kui tuli ka tuult ja vihma. 2018. a laskevõistlusel osalesid Janne Salumäe, Annika Pang, Oksana Leesik ja Tiina Purga.

2017. a side ja staabi erialavõistlusel osaleti koosseisus Lisette Tohus, Geiri Sperling, Merylyn Kahr ja Annika Pang.

Otepää jaoskonna võistkond Valga ringkonna spordipäeval 2018 aasta septembris.

2017. a saavutasid meie naised Jane Pang, Merylyn Kahr ja Lisette Tohus ja Geiri Sperling koormusmatkal 3. koha. 2018. a olid võistkonnas Annika Pang, Jane Pang, Kadrian Possul ja Katrin Karus.

2018. a esmaabi erialavõistluse võistkonda kuulusid Kristina Svirskaja, Tiina Lall,

Katrin Karus ja kodutütar Laura-Liis Loos ning esindaja Janeli Nielson. Oleme mõlemal aastal osalenud kõikidel üle-eestilistel võistlustel.

Riina Rääki meenutus välikoka erialavõistluse kohta: “Pärnumaal, Jõulumäel, välikokKade võistlus algas hommikul kell 9 kogunemisega. Osalejaid sel korral 12 ringkonda. Koos minuga oli võistkonnas Asta Sirp, Mahta Palumets ja Merikan Jaska. Loositi välja võistluse järjekorra numbrid, meie Valga tiim sai loosinumbriks nr 3, mis oli olnud ka eelmisel korral võistluse numbriks. Võistluspäev oli jagatud kaheks. Hommikul pidime käima seitsmes erinevas punktis ja moosi koostist määrama, koduseid küpsetisi maitsma ja hindama, pimesilmi määrama, mis toiduainega on tegu, fotolt aru saama, mis hallitusega on tegu, mängima Aliast, kus olid sõnadeks kõõgiga seotud terminid, kustutama tuletetega tuld ja silma järgi kaaluma ette antud koguse toiduaineid. Peale lõunat valmistasime kätte antud toiduainetest söögi, milleks oli riisiroog lihaga ja seda pidi koguselt olema 12 liitrit. Hinnati hügieeni ja koguse täpsust. Meie tiim töötas väga tublisti, suheldi omavahel, arutati asja ja töökäigud läbi. Ülesannetega saime väga hästi hakkama. Koguse mõõtmisel saime kõige rohkem punkte. Toiduvalmistamine sujus ka nii nagu vaja, söök oli maitsev. Söök oli vaja lõpuks panna termosesse ja köök korda teha. Seejärel toimus ühine söömine. Üle jäi veel lõpptulemuse ootamine. Punktiarvestuses saime 10. koha. Ise olime väga rahul, ilm oli hea ja kõik toimus.”

2018. a korraldati ja viidi läbi esmakordselt uus kursus „Toitlustamine lahingtingimustes“. Meie rõõmuks toimus see suvel kodumaakonnas Metsniku lasketiiru ümbruses. Kursusel osales ka kaks meie tegevliiget, Asta Tsirp ja Ülle Säinas. „Töötasime kahes grupis: üks rühm valmistas toitu, teine patrullis. Pärast rollid vahetusid. Kuna tegemist oli lahingtingimustega, siis harjutasime ka seda, kui kiiresti suudame kõõgi kokku panna ja autosse pakkida. Päevad täis töid ja enda proovile panemist. Oleme jälle kogemuste võrra rikkamad,“ meenutab Asta Tsirp, Tõrva jaoskonna tegevliige.

2017. a oli paraadil tuletöojaks noortejuht ja naiskodukaitsja Sigrit Säinas. 2018. a oli võimalik naistel paraadil marssida laigulises vormis ja tuletöojaks oli ringkonna aasta naiskodukaitsja Riina Rääk.

Ka Valga ringkonna naised panustavad “Anname au!” sinilille kampaaniasse sinilillede ja käepaelte müügiga. Valgustamaks ja suurendamaks inimeste teadlikkust “Anname au!” kampaaniast, külastasid 2018. a kohalikku raadiot Valga piirkonna eestvedajad Maarja Mägi ja Janika Kurvits, studios tehti juttu, mis kampaaniaga on tegu ning mille tarbeks raha kogutakse.

Margit Kolju kirjeldas 2018. a “Anname au!” kampaaniat Tõrva piirkonnas järgmiselt: “15. aprillil toimus Tõrva Kirikkammersaalis Tõrva jaoskonna poolt korraldatud “Anname au!” kampaania raames kontsertetendus. Sellises formaadis üritus toimus esmakordselt, kuid loodame sellest teha traditsioonilise ürituse. Kontserdil astusid üles kohalikud tublid ja hakkajad noored, kes on oma tegevusega juba eelnevalt kõigile silma on hakanud. Laval sai näha nii iluvõimlejad, etlejaid, muusikuid kui ka näitlejaid ning tantsijaid. Kõik esinejad aitasid rõõmuga koguda annetusi sõjaveteranide jaoks. Kontsert oli tasuta, kuid kõik, kes soovisid, said soetada endale kas sinilille, autokleepsud või käepaelad. Sellega saime veelgi tõsta inimeste teadlikkust “Anname au!” kampaaniast ja loodame igal järgneval aastal järjest rohkem sinililli müüa.”

Suurim väljakutse 2018. a oli õppus Siil, kuna üheks eesmärgiks oli kaasata tege-

vusse võimalikult palju naiskodukaitsjaid. Meie ringkonnast osales 78 naist, kes oli toitlustajad, formeerijad; Otepääl ja Valgas oli avalik evakuaatsioonipunkt, kus tutvustati külastajatele kahe päeva jooksul ohutushoiu ja turvalisuse põhimõtteid ning viidi läbi töötubasid. Esmakordselt oli katsetusel OSINT, milles osales üks tegevliige.

Tegevused maleva ülesannete täitmisel

Peamiselt oleme Valgamaa maleva ülesannete täitmisel abiks ja arvestatavaks jõuks formeerimisel, kus maleva kahe formeerimismeeskonna juhtideks ja poolteks meeskondade liikmeteks on meie ringkonna naised. Lisaks veel staabitöö, meditsiini ja toitlustuse tagamisel. Sõjaaja struktuuris on ühe kompanii kõõgimeeskond mehitatud naistega. Toetame malevat oma võimaluste piires nõu ja jõuga.

Naiste panus maleva esindamisel spordis Kaitseliidu või Kaitseväe meistrivõistlustel on olnud suurepärase. Ja loomulikult kõik nad andsid oma panuse 2017. a malevate vahelise spordivõistluste üldarvestuse kolmandasse kohta ja 2018. a üldvõitu.

Ühisüritusena on iga-aastane Maakaitsepäev, mis on maakonnas roteeruv üritus ning igal aastal on korraldajaks erinev KL kompanii ja NKK jaoskonna korraldus-toimikond.

Kui ringkonna korraldada on aga mõni NKK üle-eestiline üritus, siis kaasame sinna appi maleva mehi. Nii toetame ja aitame ka maleval korraldada Kaitseliidu-üleseid sündmusi. Ühised ettevõtmised liidavad naiskodukaitsjaid ja kaitseliitlasi ühtseks pereks.

Meie naiskodukaitsjaid leiab igast Valgamaa Kodutütarde ja Noorte Kotkaste laagritest või muudelt sündmustelt. Valga ringkonnas on paljusid tublisid tegevliikmeid, kes veavad aktiivselt mõnda noorte tegutsevat rühma, lisaks on meie tegevliikmed abis noorte üritustel tegevuspunkte läbi viies või toitlustamas. Samuti on noorteorganisatsiooni liikmed oodatud NKK BVÕ moodulitele, kus nad saavad häid teadmisi tublidelt instruktoritelt. Nii on vanematel kodutütardel üleminekul Naiskodukaitsesse lihtsam sisse elada.

Valga ringkonna naiskodukaitsjad sõdurioskuste baaskursusel 2017. a septembris. Pilt: Olesja Kaart

VIRU RINGKOND

Kristel Kitsing, Maarika Kuulmaa, Evely Press, Aili Ehamaa, Kairi Laubholts, Marju Kees

10. novembril 2017 tähistati pidulikult NKK Viru ringkonna taasloomise 20. aastapäeva. Selle paarikümne aastaga on naiskodukaitsjate tegevus Virumaal aina rohkem leidnud kajastust, võtame aktiivselt osa maakonnas toimuvatest suurüritustest, oleme saanud organisatsiooni siseselt tugevamaks ja iga naine, kes meiega viimasel ajal on liitunud, on andnud endast maksimumi, et näidata kui tähtis osakaal on NKK-l riigi turvalisuses. Riigi turvalisus ei sünni staapides, vaid küladest, alevites ja linnades – seal, kus elavad ja tegutsevad meie vabatahtlikud liikmed. 2018. a seisuga on Viru ringkonnas kuus jaoskonda: Rakvere, Viru-Nigula, Tapa, Simuna, Väike-Maarja ja Kadrina jaoskond.

2017. a suurimaks kordaminekuks võib lugeda Võidupüha paraadi Rakveres. Kuna olime seekord ise võõrustajad, siis paraadist osavõtjaid oli meie ringkonnast lausa 23 naist, lisaks veel köögitoimkond ja avalike suhete telk. Paraadi võib lugeda igati kordaläinuks. Maarika Kuulmaa, kes tänaseks on uus avalike suhete grupi juht, on pidanud just seda paraadi lõplikuks tõukeks, et astuda NKKsse: „Kuigi mõtted olid realselt olemas juba pikemat aega, siis pärani silmi vaadates ja nautides, kuidas naised nii ühtse reana marssisid, teadsin, et just see on koht, kuhu ma pean kuuluma“.

Väike-Maarja naised võidupüha paraadil Rakveres 2017. a. Pilt: ringkonna fotokogu

2017. a tähistati NKK 90. aastapäeva. Sel puhul ringles maakonnas meie ringkonna tegevust kajastav fotonäitus. Samuti väärrib ära märkimist Väike-Maarja jaoskonna asutaja ja esinaise Elsa Kotli mälestusnäitus. Elsa Kotli astus NKK liikmeks 13.12.1925, ta oli jaoskonna asutajaliige ja valiti selle esimeseks esinaiseks. Väike-Maarja jaoskonda juhtis ta kuni 1927. aastani. Elsa Kotli eluloost pajatavate piltide koopiad annetas Väike-Maarja jaoskonnale näituse jaoks tema lapselaps

Anu Kotli. Näituse panid kokku Väike-Maarja naiskodukaitsjad, saksakeelse materjali tõlkimisel oli abiks ka NKK ajalookomisjoni liige Virge Prank-Vijard.

Elsa Kotli näituse avamine. Pilt: jaoskonna fotokogu

2018. a oli Viru ringkonnale muutuste aasta. Aasta alguses võttis ringkonna juhtimise üle pikaajaline tegevliige Lea Matusorg. Lea on öelnud, et NKKga liitumine oli üks õigemaid otsuseid tema elus. Talle on pakkunud organisatsioonis olemine nii palju avastamisrõõmu omaenese võimetest, iseenda ületamist koormusmatkadel, toredate kaaslaste leidmist. Mais 2018 liitus meiega verivärske Viru ringkonna instruktor Aili Ehamaa. Aili on üdini Virumaa naine. Varasem kokkupuude NKKga Ailil puudus ning juhuseks oli see, mis ta meie juurde tõi. Kuigi Aili on alles uus liige, on ta leidnud endale palju mõttekaaslast, on avastanud palju uut ja huvitavat ning see on alles algus.

Uued inimesed on endaga kaasa toonud uusi mõtteid, mis on ringkonna arengule väga positiivse toetuse andnud. Nii Lea kui ka Aili on endale tähtsustanud, kui oluline on kogu organisatsioonis meeskonnatöö ning vähem kui poole aastaga on mõlemad suutnud enda ümber koondada kõik Viru ringkonna aktiivsed tegevliikmed.

Üks olulisemaid ülesandeid on olnud nn. passiivsete liikmetega tegelemine, et kõik liikmed leiaksid endale sobilikud tegevusalad, erialagrupid ja motivatsiooni aktiivselt üritustest osa võtta. Enamuses liikmetega on võetud ühendust, uuritud nende meelistegevuste kohta ning neid teadmisi on kasutatud ära erinevatel suurematel üritustel.

Uue esinase ja instruktoriga tulekuga on hoo sisse saanud ka erialagruppide uuendamine ja grupikoosolekute pidamine. 2018. a toimusid meditsiini, kultuuri, noortejuhtide ning side ja staabi erialagruppide koosolekud, gruppidesse kuulub 168-st liikmest 88. 23. septembril 2018 toimus Viru ringkonna ajaloo esimene erialagruppe tutvustav koosolek. Osavõttu oleks oodanud küll rohkem, aga ilmselgelt sai kohal käinu pildi selgemaks. 2018. a lõpuks võis öelda, et kõik erialagrupid on

saanud positiivse laengu ning enamus grupid on saanud uued juhid ja töö käib suure energiaga.

17. novembril 2018 peeti väärikalt KL Viru maleva sajandat juubelit, mis toimus Haljala rahvamajas. Aktusel autasustati tublimaid medalite ja meenetega, meenutati ajalugu ja räägiti tulevikust. Sõna võttis ka ringkonna esinaine Lea Matusorg. Ergutuste saajad oli 2018. a palju. NKK keskjuhatuse tänukirja pälvis Silvi Kalamees. Viru ringkonna esinaise tänukiri anti tublidele liikmetele: Anneli Leht, Anneli Mikiver, Eha Keskküla, Evely Press, Kairi Laubholts, Krislyn Kitsing, Leie Nõmmiste, Leili Aleksejev, Polina Kuusik, Silvi Aasumets ja Maarika Kuulmaa. Ringkonna esinaise tänukirja koos meenega said Toomas Elias, Eha Valdna ja Piret Rehe. KL ülema tänukirja sai Ene Ehrenpreis ja KL Viru maleva pealiku hinnalise kingituse Pärja Õun.

Sõduriõpe 2017. aastal Rutjal. Pilt: Evely Press

Meil on alati olnud väga hea koostöö kodutütardega ja noorkotkastega. Just kodutütarde ridadest ootame me täiendust enda hulka. 2017.-2018. aastal on KT Viru ringkonnas aktiivseid rühmi 9 ja liikmeid pisut üle 190. Juba alates 2010. aastast on ringkonna vanemaks NKK liige Ellen Sepp ja noorteinstruktor, samuti naiskodukaitsja Aive Ott on oma ametipostil juba alates 2001. aastast. Kodutütred teevad koostööd valdadega, me aitame koos lastekodulapsi, korraldades neile meeldejäävaid laagreid. Kodutütred on traditsioonilised osalejad maakaitsepäeval. Alati marsivad nad pidulikus vormis oma lipu järel ning hiljem tutvustavad koos naiskodukaitsjatega oma tegemisi infolaua taga.

Kodutütarde üle-eestilise aastapäeva aktusel anti esmakordsel välja „Aasta Pärl“ auhinnad. Viru ringkonnast sai auhinna naiskodukaitsja Leili Aleksejev, kes on juba 17 aastat olnud KT Põlula Piigade rühmavanem. Kõik teavad, et just tema peale võib alati kindel olla.

26. mail 2018 toimus Rakvere Põhjakeskuses traditsiooniline ohutuse teemaline perepäev. Kõige rohkem elevust tekitasid loomulikult pääste- ja politseikoerad, pakuti imemaitsvat sõdurisuppi ja mängis PPA puhkpilliorkester. NKK Rakvere jaoskonda esindasid Kaja Tammeoks ja Maarika Kuulmaa. Tutvustasime küllastajatele mobiilirakendust „Ole valmis“. Kaja näitas meie telgi küllastajatele, milline peaks olema metsas kaasas olev elementaarne varustus. Lisaks oli meil kaasas kast koduste toiduvaredega kriisilukorraks. Ohutuslaseid teadmisi pole kunagi liiga palju ja tore on tõdeda, et saime anda omapoolse panuse.

Väljaõpe

2017. a osaleti Viru ringkonnast üle-eestilisel väljaõppel, sh Kaitseliidu Kooli kursused, 24 korral. 2018. a oli osalusarv 43. 2017. a toimusid ringkonnas baasväljaõppe moodulid (organisatsiooniõpetus, esmaabi, toitlustamine, sõdurioskused, ohutushoid). Kõige enam positiivset tagasisidet ja huvi pakkus ohutushoid. 2017-2018 on ohutushoiu kursuse läbinud 19 Viru ringkonna naiskodukaitsjat. 2017. a ohutushoiu kursuse peakorraldaja oli tollane ringkonna instruktor Maire Laht ja kursuse koordinaator Taive Saar, lisaks oli kursusel veel kaheksa instruktorit.

Baasväljaõppe organisatsiooniõpetuse moodulist sõltub meie liikmete organisatsioonipädevus ja sealt edasi juba kogu organisatsiooni tugevus. 2018. a augusti lõpus meie ridadesse astunud Reet Saari sõnas, et teadis mõningaid asju juba enne mooduli läbimist, aga selle läbimine andis oluliselt rohkem infot kui ta esialgu arvas.

2018. a kevadise suurõppuse Siil raames toimusid üle kogu Eesti evakueerimisõppused. Viru ringkonna õppus toimus 4.-5. mail ja kandis nime Kiil, evakueerimislaager seati üles Väike-Maarjas. Õppuse Kiil eesmärgiks oli saada kiiresti tööle evakueerimisstaap ning evakueerimislaager, kuhu näiliselt ohus olevad inimesed transportida. Samuti oli eesmärgiks õpetada evakueerimisel osalejatele kriisilu-

Esmaabivõistluse võidukas meeskond 2018. Vasakult: Pärja Õun, Krislyn Kitsing, Anneli Mikiver, Piret Rehe. Pilt: Kristel Kitsing

korras tegutsemist ja toetada igapäevaturvalisust tagavat tegevust. Kahe päeva jooksul mängiti läbi eluliselt olulised situatsioonid. Evakuatsioonimeeskonna ülem Evely Press ütles, et õppus õnnestus. Kokku oli õppusega seotud üle 120 inimese kogu maakonnast. "Tõelises hädaolukorras saab naiskodukaitsjate peale loota ning reaalse ohu puhul saab evakuatsioonilaager maakonnas üles loodetavasti mõne tunniga," kiitis Press õppusel osalenud liikmeid. Õppuse viis läbi ringkonna evakueerimisgrupp, mis koosneb tosinast liikmest.

Baasväljaõppe esmaabi mooduli eesmärgiks on anda osalejatele teadmisi ja praktilisi oskusi, mis loovad eeldused abivajaja elu päästmiseks, esmaabi andmiseks ja edasise abi kutsumiseks. Maarika Kuulmaa, kes läbis esmaabi mooduli alles hiljuti, on kogu õppe kohta jaganud vaid kiitvaid sõnu: „Viru instruktorid viisid õppuse läbi väga huvitavalt. Tekkis enesekindlus, et ma suudan anda abi, kui seda peaks keegi vajama.“

Augustis 2018 toimus Alutaguse ja Viru ringkonna ühine meditsiini eriala täiendõppus, kus harjutati tegutsemist masskannatanutega õnnetusjuhtumi korral.

Meditsiinigrupi juht Sigrít Glúck: „Minu käest on sageli küsitud, miks ma liitusin NKKga. Olen alati soovinud aidata inimesi. Arvan, et just need kaks sõna „teiste aitamine“ defineerivad mind kui isikut. Minu rõõmuks avanes mul võimalus hakata meditsiini erialagrupi juhiks, otsus, mis toob kaasa uusi väljakutseid. Tean, et saan hakkama, kuna mu seljatagust kaitsevad toredad ja võimsad naised.“

Juunis 2018 toimus Tartumaal esmaabi erialavõistlus, mille võitis Viru ringkond. Võistkonda kuulusid Pärja Õun, Piret Rehe, Anneli Mikiver ja kodutütar Krislyn Kitting. Edu võtmeks hindasid võitjad eeskätt pikaajalist koostööd koormusmatkadel ja esmaabi varasematel võistlustel. Tallinna kiirabis parameedikuna töötava ja Tallinna Tervishoiukõrgkoolis õeks õppiva Pärja Õuna sõnul oli võistlus korralduse poole pealt eriline, sest esmakordselt oli tiimi kaasatud ka kodutütar ning lubatud osaleda parameedikutel. „Hindan kõrgelt seda otsust, sest see võimaldab meeskonnas üksteiselt võistluse käigus midagi juurde õppida ja samas kodutütred juba varakult NKK tegemistesse kaasata,“ selgitas Pärja.

Oma esimesest baasväljaõppe moodulist, milleks oli just sõdurioskuste õpe, on kirjutanud oma blogis Maarika Kuulmaa: „Möödunud nädalavahetusel need Rutjal toimusid ja nüüd istudes pehmel diivanil olen ma väga endaga rahul, et see läbitud sai. Tegelikult läheks ma veel, elamus ja emotsioonid olid kõike seda väärt. Kogu õpe on jagatud erinevateks etappideks, mis kõik täiendavad üksteist ning annavad küll üsnagi pinnapealse teadmise ja oskuse, aga piisava, et tekitada minus huvi asjaga põhjalikumalt tegeleda. Ütleme nii, et ma pole väga telgis ööbija. Veel vähem tahtsin ma seda teha sügisel pisikeste miinuskradidega. Naiskodukaitses me lihtsalt teeme selle ära, hädaldamata. Metsas saime instruktaazi ahju kütmise ja ohutuse kohta telgis, samuti kuidas kasutada priimust ja katelokki. Üks olulisemaid sõduriõppe osi on aga relvad ja laskmisaendid. Põhiline, mida meile koguaeg toonitati, oli ohutus. Kontrolli ja veelkord kontrolli! Järgmiseks teemaks oli kaardiõpe, ehk siis kuidas lugeda kaarti, tingmärkide tundmine, asukoha määramine. Kogu meie tegevus on hariv ja seltskond, kes sellest kõigest aktiivselt osa võtab, on tunnustust väärt naised!“

Sport

2018. a võrkpalli meistriteks KLS tuli Viru malev. Võistkonna koosseisu kuulusid kaks Viru-Nigula jaoskonna naist: Evely Press ja Kairi Laubholts.

Seda võib küll öelda, et Virumaa naiskodukaitsjad on vastupidavad, sportlikud ja

täpsed. Koormusmatkale startis 2018. a Viru ringkonnast kaks võistkonda. Ühe võistkonna liikmeteks olid Liina Lepik, Pärja Õun, Liis Ambos ja Reeli Hakman. Teises võistkonnas panid ennast proovile Eha Valdna, Anneli Mikiver, Leie Nõmmiste ja Piret Rehe. Viru I naiskond saavutas koormusmatkal tubli 5. koha!

Rutja lasketiirus toimuvad Viru maleva meistrivõistlusted ja rühmade karika-võistlused laskmises. 2017. a sai Eha Valdna, kes on Väike-Maarja jaoskonna liige, erinevates harjutustes 2. ja 3. koha. 2018. a sai ta kahes harjutuses kolmanda koha ja 10 lasku lamades käelt 300 m distantsilt koguni esimese koha.

Erna matkast, mis toimus augustis 2018, võttis osa ka Viru ringkonna võistkond. Naiskonnas olid Meelika Villers, Pärja Õun, Heli Kikerpill ja Liis Ambos ning nad saavutasid matka skautlikul rajal esimese koha.

Laskevõistlustelt medalitega naasnud Eha Valdna. Pilt: Kristel Kitsing

Väike-Maarja jaoskond

2014. a taasasutatud Väike-Maarja jaoskonna esinaine Anneli Mikiveri sõnad olid toona „Me hakkame suuri tegusid tegema!“ Sõnu pole söödud - pole mitte ühtegi suurüritust, võistlust või üleriiklikku pidupäeva, kust jaoskonna naised puuduks.

2018. a Viru ringkonna aastapäevapeol anti üle ringkonna naiskodukaitsja tiitel, mis läks Anneli Mikiverile. Anneli on seotud riigikaitsega pea kümme aastat, neist poole tegutsenud Viru ringkonnas vabatahtliku juhina. Ta on olnud ringkonna suurima jaoskonna – Rakvere jaoskonna aseesinaine ning tema eestvedamisel taasasutati Väike-Maarja jaoskond, ajalooliselt üks esimesi Viru ringkonnas. Anneli tööd vabatahtlikuna on tunnustatud ka maakondlikul ja riiklikul tasandil. 2016. a pälvis ta Lääne-Virumaa kodanikuühenduste antava Sädeinimese tiitli, 2017. a tunnustas siseminister teda kodanikupäeva aumärgiga.

Pisut enne Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva meisterdasid jaoskonna naised 100 Eesti lipuvärvides liblikamärki, et nendega tänada kohalikke koostööpartnereid panuse eest ja kutsuda üles väarikalt tähistama kodumaa sünnipäeva.

Väike-Maarja jaoskond ja Väike-Maarja vallavalitsus annavad Aasta Ema aunimetuse välja korra aastas emadepäeva paiku. 2017. a pälvis selle tiitli Kärü külas elav kolme lapse ema Riina Rajaste, kelle igapäevatöö Simuna valla avahoolidajana on eakate eest hoolitsemine. 2018. a pälvis Aasta Ema aunimetuse Simunas elav nelja lapse ema Leie Nõmmiste. Leie on ka ühiskondlikult aktiivne, osaledes Simuna Naisteklubi, NKK Väike-Maarja jaoskonna ja MTÜ Kotli Maja tegemistes.

Väike-Maarja naistel on pikaajaline koostöö Porkuni lastega. Kõik lastekaitsepäeva eelsed päevad on möödunud Porkuni Koolis, et ühes erivajadus-

tega lastega täita vahvaid ja neile jõukohaseid ülesandeid ning rõõmustada õnnestumissära üle nende silmis.

Septembris toimub traditsiooniliselt Väike-Maarjas naiskodukaitsjate eestvedamisel Sügismatk, 2018. a juba viiendat korda. Rännakul panevad sõpruskonnad proovile oma teadmised, lahendades viiekilomeetrisel matkarajal NKK tegevust tutvustavaid ülesandeid. Meeskondadel tuli raja erinevates kontrollpunktides kokku panna kodune esmaabipaun ja koostada pere nädala ostunimekiri hädaolukorraks. Lisaks pandi proovile sõpruskondade osavus kinnisilmi orienteerumisel ja täpsus õhupüssist laskmises. Finišis ootasid võistlejaid Sirje Tiimuse valmistatud maitvad pannkoogid ja aurav tee. Sirje toidud on alati tehtud suure südamega, ka meie evakuaatsiooniõppuse meeskond toimis just Sirje keedetud hommikupudru ja imemaitsva maasikamoosi toel.

2018. a Rakvere linnapäevade raames lõi oma ukсед valla Militaarkohvik, kus elava muusika saatel sai samuti maitsta just Väike-Maarja naiste poolt hoole ja armastusega valmistatud sõdurisuppi. Kiidusõnad levisid kaugele.

Isadepäeva fotojaht „Paps ja laps“ sai alguse 2017. a, koostöös Väike-Maarja vallavalitsusega oodatakse meeleolukaid fotosid papside ja laste ühistegemistest, et rõhutada isadepäeva eel isa rolli ning väärtustada isade ja laste veedetud ühist aega.

Kadrina jaoskond

Kadrina jaoskonnal on saanud kombeks valmistada üheskoos hoidiseid. Hoidiste idee tuli Ellu Mummilt, kes omakorda sai idee sellest, et esimese Eesti Vabariigi ajal oli selline tegevus NKKs täiesti tavaline organisatsiooni töö osa. 2017. a koostöös Kadrina vallaga jagati tehtu heategevuslikult paljulapselistele peredele. Ei osanud naised isegi arvata, et väiksest mõttest saab tihe tööpäev, mille tulemusena valmis üle saja purgi hoidiseid. Hoidistamisest on tänaseks saanud Kadrina jaoskonnas traditsioon, eelmisel aastal võttis lõbusa ja tööka päeva kokku Ehte Mumm sedasi:

ÜHISMOOSIKEETMISTALGU

*Ju mullu sügisel sai tehtud algust
Naiskodukaitsel nägi valgust
Suur ühismoosikeetmistalgu
Nüüdki indu oli rahval
Ei keegi istund sohval
Moose lausa liinilt tuli vahvalt
Suvel selle tarbeks iga mumm
Tegi rõõmsalt mõni samm
Et saaks korvi ilus mamm
Õunu toodi punapõsiseid
Küdooniaid hapult tõsiseid
Suhkrut sekka - nüüd on mesised
Kõrvitsatel tantsis nuga
Pottidesse ühineda saivad luba
Maasik-vaarik-mustik-murakaga
Purki sai ka lihtne moos
Suhkur-õun seal pajas koos*

*Pannikoogile see paras noos
Ega ainult maiustama pea!
Kokku segatud sai salat hea
Võta kõrvale, kui praed Sa sea!
Kogu tehtud välja ütlemata ei tõtta
Tasub laadalkäik Sul ette võtta
Näed siis kõik, mis pandi patta!
Kui nüüd laadal naiskodukaitsjat näed
Lööme Suga rõõmsalt käed
Et Sa ostad koju moosimäed
Nii Sa tuled meile appi
Jõulupeoks on kenalt pappi
Meie kleidid ei jää kappi
Tuled Sinagi ehk meie peole
Saame lisa meie jaole
Tubli naine andku näole!*

Simuna jaoskond

Pakri. Kuni pole käinud ja näinud – vaid sõna, ei midagi erilist.

Inna Läll

Selleks ajaks, kui meie reis Pakrile kätte jõudis, oli asjaajaja Aive ka suve kohale tellinud. Soe ja mõnus – isegi lainetest paati pritsiv vesi tundus päris parajalt värskendav, ei midagi hullu.

Tutvus saartega algas sadamast, kus vees kilkasid pruunikspõlenud lapsed ja kohalik koer. Reisiseltskonnale oli vastu tulnud veoauto, pehmed diivanid turistide jaoks kasti kinnitatud. Autojuht-paadijuht-loomakasvatataja-kohalik tööandja ühes isikus pakkus meile välja safari, et saaksime võimalikult parema ülevaate Pakri inimeste ja loomade elust praegusel ajal ning ka üht-teist varasema elu-olu kohta. Kui mandril inimesed nurisevad teeremondi kvaliteedi üle, siis Pakri rahval ei tundunud seda muret olema. Tee-ehitus pole siia veel lihtsalt jõudnud. Saarel liikumiseks peab ikka vastupidav ja tugev auto olema. Sama võib öelda sõitjate istumisorgani kohta.

Ring algas külast, kus on olemas koolituba, saun ja rahvamaja ehk kõik eluks vajalik.

Jätkasime loomade elu vaatlemisega. Saarte kõige suurem ja tähtsam loom on veis, keda ka palju näha sai. Lehmad elavad ühel saarel ja pullid teisel, vahel on aiad ja värvavaga sild, et kogemata loomad omavahel pulli tegema ei hakkaks. Rahulikult mäletsevad loomad uurisid meie reisimasinat eemalt, olid nõus ka viisakalt poseerima. Suurte sarvedega pullid nosisid rannaheinamaal rohtu ja sügasid puude vahel turja. Lehmad jahutasid meres jalgu ning toimetasid oma vasikakasvatustasju. Huvitav oli näha nii palju loomi peaaegu vabalt oma elu elamas, tarasid ja traataedu ei kohanud eriti tihti.

Käisime vaatamas ka täiesti vabu linde. Kormoranid on osa saarest endale kahmanud, seal, kus nemad pesitsevad, ükski teine elusolend väga olla ei taha. Puud kuivavad ära, järgi jäävad hõbehallid rootsud, mille otsas tihedalt suured pesad. Tundus, et kui peaks kormorani pesa all olema hetkel, mil sealt s...t alla kukub, sulatab see saapad jalast ära. Ümbrus haises kalarapete ja linnusõnniku järgi. Pole just kõige meeldivam seltskond.

Pakril on kunagi olnud N.Liidu sõjaväeosa. Selle hoonetega on loodus vaikselt oma tööd tegemas, noor mets peidab lagunevad müürid. Saar on olnud kunagi ka lennukite pommitussihhtmärk, lõhkemata pomme pidavat veel seniajani metsa all peidus olema. Kahjuks aeti kunagi punaväe jaoks külad tühjaks, laastati vanad kirikud ja surnuaiad. Riigirootslased on aidanud rannarootslaste kirikut taastada, selle helendav torn on kaugele näha.

Rand on sealkandis iseäralik, sama valge ja kivine kui kirik. Paeplaatidel kõndides saab jalad vette kasta. Lapsed leiavad kohe sobiva hetke meres ujumas käia. Üle mere paistab Paldiski linn, mille haldusalasse tegelikult Pakri saared kuuluvad.

Juba enne kodu poole sõitma hakkamist asun ootama tagasitulekut Suurele ja Väiksele Pakri saarele. Pakril on põnev!

Rakvere jaoskond. Vastlapäev kodutütardega.

Veebruarikuus tähistasid Rakvere jaoskonna naised ja kodutütred koos vastlaid. Eesmärgiks oli korraldada üks tore perepäev koos kelgutamisega, supi söömisega ja muidugi vastlakuklitega. Kogunesime staapi ja sealt läksime kõik koos Vallimäele. Kuna ilmataat oli meie vastu helde, siis lund jagus ja külmakraade eriti palju ei olnud. Ja kohe läks ka kelgutamine lahti. Ei olnud enam vahet, kas olid noor või veel noorem, kas sul oli kelk või sobis ka prügikott, Vallimäe nõlvadel kaikus naeru ja kilkeid. Samal ajal valmis tublide abiliste abil staabis hernesupp. Ja kui kõht hakkas kelgumäel korisema, siis vudisimegi tagasi staapi. Oi kui hästi maitses kuum supp ja vastlakukkel peale lumes mölla-

mist! Kui kõigil said kõhud täis, oli aega ka tubaste tegemiste jaoks. Kes tahtis, see võis nõobist ja nõorist meisterdada endale vurri või vaadata filmi. Päeva lõpus kokkuvõtet tehes olid kõik väga rahul ja nii lepiti kokku ka järgmisel aastal vastlapäeva koos pidada.

Viru-Nigula jaoskond. Õppus „Mina. Sina. Meie.“

Kaks Viru-Nigula jaoskonna liiget, Evely Press ja Kairi Laubholts, otsustasid tähistada jaoskonna sünnipäeva sel korral veidi teistmoodi. Nädal enne sünnipäeva said kõik jaoskonna liikmed võõralt telefoninumbrit SMS-teavituse, mis kutsus erakorralisele õppusele. SMS sisaldas õppuse aega ja kohta, milleks oli Viru-Nigula rahvamaja. Targemad SMS-i saajad „hammustasid“ sõnumisisu läbi, kuid oli ka neid, kes võtsid ühendust ülemaga, et teavitada õppusel osalemisest või mitteosalemisest. Õnneks oli üritus malevaga kooskõlastatud ning mure teadmatuse ees sai kõrgemalt poolt rahustatud.

Kogumiskohta jõudes said liikmed tegeliku õppuse koha koordinaadid. Sihtkoha kindlaks tegemiseks kasutati erinevaid meetodeid, nt Google Maps, auto GPS, maa-amet jne.

Algas matk sihtkohta, mis oli umbes 3 km kaugusel. Et rännak läheks lõbusamalt, jagati osalejatele erinevaid kaunistuselemente ja vahendeid, nt kindad ja prügikott, et teeäärne puhtaks saaks; vihmavari ja toasussid, juhuks kui liiga palavaks või vihmaseks läheb; otsmikulamp ja helkurvest, et ennast nähtavana hoida; muidugi ei puudunud ka Eesti lipp. Nii liiguti läbi asula ning koguti uudishimulikke pilte.

Kohapeal toimus ajurünnak jooksva aasta sündmuste planeerimiseks ning seltskondlik koosviibimine. Uue aasta sünnipäevaks on plaanid juba tehtud, seekord lähme omadega rappa!

Esimese advendi tähistamine Kunda Mere Kodus

Esimese advendi hommikul külastas Viru-Nigula jaoskond AS Hoolekandeteenuseid Kunda Mere Kodus, kus elavad intellektihäirega erivajadustega inimesed. Külastuse eesmärgiks oli tutvustada kohalikele elanikele advendikombeid ning viia läbi käelisi tegevusi. Hommik algas kuusekaunistuste meisterdamisega. Tulemuseks olid kuuse külge riputatavad puidukettad, mille kaunistusel kasutati salvrätitehnikat. Järgmiseks meisterdati üheskoos järjehoidjaid, mida pildiraamatute vahele panna. Kui meisterdamisega valmis saadi, istuti üheskoos laua taha, et juua glögi, süüa piparkooke ning jagada teadmisi advendikommetest. Naistel olid kaasa meisterdatud jõulukaardid, mis kõikidele elanikele laiali jaotati. Elanikud võtsid meid vastu avasüli ning soovisid igaüks näidata oma elamisruume, iga tuba oli sealse elaniku nägu. Naised lahkusid kokkulep- pega, et lähevad kindlasti veel tagasi külla.

Viru-Nigula jaoskonnal on koostöö vallaga, koolidega, lasteaedadega ja maanteeametiga. Koolides oleme käinud tutvustamas organisatsiooni ja näitamas varustust, viinud lapsi realselt metsa grillima; lasteaias näitamas varustust ja rääkinud organisatsioonist, mänginud läbi nii “ohtliku jõe” ületamist, formeerimist, elektrikatkestust, evakueerimist.

Kunda lasteaias oli 22. veebruaril EV 100 pühendatud paraad. Enne paraadi olid naiskodukaitsjad ja kaitseliitlased rühmaruumides, õpetati marssimist ja tervitamist, räägiti vabadusest ja näidati varustust. Paraadil olid rühmad rivistatud oma lippudega, täiskasvanud olid rühmajuhid, üks naiskodukaitsja oli paraadipealik ja tervitamas oli volikogu esimees.

Maanteeametiga toimus kogukonnale suunatud kuldvillakuõhtu - küsimused liiklusest ja liiklusohutusest nii jalakäija, rattajuhi kui autojuhi seisukohalt.

VÕRUMAA RINGKOND

Merlit Alodšin

Võrumaa ringkonnas oli 2017. a alguses 135 tegevliiget, üks auliige ja 8 toetajaliiget. 2017.a liitus ringkonnaga 6 tegevliiget. Kaotasime surma tõttu ühe auliikme, üks tegevliige läks üle Kodutütarde Võrumaa ringkonna auliikmeks ning üks liige KL Tartu malevasse. Organisatsioonist välja astus neli tegevliiget.

2018. a tuli Võrumaa ringkonda üle teistest ringkondadest koguni neli liiget ning üks liige Kodutütarde organisatsioonist. Lisaks neli uut liitujat. Organisatsioonist välja astus 6 tegevliiget ning üks tegevliige läks üle Pärnu ringkonda.

2017.-2018. aastatel lahkusid organisatsioonist peamiselt liikmed, kelle elukoht on muutunud ning nad on juba pikemat aega olnud Võrumaalt eemal. Samuti jookseb välja üldine joon, et need liikmed ei ole kunagi organisatsiooni tegevuses väga aktiivselt osalenud. Pigem ongi liitunud ning osalenud mõnel üritusel ning seejärel jäänud tegevusest eemale. Analüüsi tulemusena oleme selgusele jõudnud, et nende liikmete ootused organisatsioonile olid teistsugused kui see, mis neid NKKs ees ootas.

*Admiral Pitka luureretk 2018.
Pilt: Merlit Aldošin.*

Võrumaa ringkond on mõlemal aastal osalenud mitmetel sõjalis-sportlikel võistlustel. 2017. a osales meie võistkond Utria dessandil, NKK koormusmatkal, Mustal Kotkal ja muudel väiksematel võistlustel. 2018. a saavutati NKK koormusmatkal teine koht ning juhuste kokkulangemisel pääseti ka ühele maailma raskeimale võistlusele, milleks on Admiral Pitka luurevõistlus. See toimus 31.07. – 03.08.2018 Jõgevamaal. Võrumaa ringkonna võistkonda kuulusid Karme Hain ja Kristi Randla ning Ruth Maadla meie ringkonnast, neljanda liikmena osales võistkonnas NKK esinaine Airi Tooming.

Kristi Randla muljeid võistlusest: “Kolm ööpäeva seiklust: võitlust looduse ja iseendaga, hulgaliselt emotsioone, veidi pisaraid ja palju rõõmu. Selle aasta võistlust peetakse üheks raskeimaks, mis senini olnud. Võistlejatel tuli kolme ööpäeva jooksul läbida kohus-

tusliku varustusega üle 130 km, sooritada kontrollpunktides erinevaid ülesanded: laskmine, esmaabi, side, takistusrada, juhtimis- ja luureülesanne. Võrumaa naised olid rajal eeskujuks ka paljudele võistkondadele, sest paistsid silma oma positiivse suhtumise ja erilise sitkusega. Kuigi peale finišeerumist oli veel varuenergiat, ei salga naised, et võistlus oli raske. Naiskond peab oma eduka rännaku trumpideks väga head meeskonnatööd, üksteise usaldamist - toetamist ning ühtset eesmärki – jõuda lõpuni. Ilmataat ei halastanud, kõik need päevad 27-30 kraadi plussis, raja esimene pool oli äärmiselt raske, just tempo osas. Olen meie võistkonna üle

äärmiselt uhke, sest me ei andnud alla ka siis, kui olukord oli juba pisut nutune. Toetasime üksteist ja mida tunnid ja päevad edasi, seda tugevamana ja kindlamana meie tiim end tundis.” Võistlustulle astus 29 võistkonda. Naised saavutasid 17. koha.

Võrumaa ringkond on just 2017.-2018. a hakanud tihedat koostööd tegema malevaga erinevate ürituste toituldamisel. Kui varasematel aastatel toitulustas ringkond peamiselt väljapoole organisatsiooni, siis 2017/2018 on toitulustatud hulganisti ka KL Võrumaa maleva väljaõppeüritusi, samuti on aidatud kuivtoidupakkide pakkimisega. Enim koostööd tehakse MPPa-ga, kellega naised on käinud kaasas toitulustamas isegi Sirgalas.

Kokk/sidemees/staabiassistent kolm ühes õppusel Siil. Pilt: Ruth Maadla erakogu

Võrumaa ringkonnas on laskeväljaõpe olnud heal tasemel ning seda just tänu meie endi professionaalsetele instruktoritele. Oleme väga tänulikud Aivar Kroonmäele, kes meie uutele liikmetele laskmise algtödesid tutvustab. Automaatrelva ja täiskaliibrilise püstoli laskeväljaõppe eest oleme tänulikud meie toetajaliikmetele Tanel Aldošinile ja Tõnu Niilole. Tänu neile on meie naised võitnud mitmetel kohalikel võistlustel häid tulemusi ning ka üle-eestilistel võistlustel pole pidanud häbi tundma. Kurbust oleme tundnud peaaegu terve 2018. a, kuna sellel ajal pole jätkunud piisavalt täiskaliibrilise püstoli moona, et teha piisavalt laskeharjutusi.

Kaitseliidu Koolis on Võrumaa ringkonna liikmed käinud üpris kasinalt. Põhjust otseselt ei oskagi välja tuua, sest tagasiside kursustele seal osalejatelt on ülimalt hea. Oleme arvamusel, et suurimaks põhjuseks on KL Kooli kauge asukoht ning see, et enamasti saab kursusele vaid üks NKK liige, julgem aga oleks ikka kellegagi koos pikk teekond ette võtta. 2017/2018 osalesid kaks liiget Instruktorikursusel, ning neli erinevatel juhtimiskursustel. Võru jaoskonna juhatuse liikme Karne

tagasiside JUP 1 kursusele: “Kaitseliidu kool Alus on väga tasemel nii oma koolituste läbiviijate kui ka koolituste ülesehituse poolest. Kindlasti ei jää Kaitseliidu Kooli kursused alla Eesti parimatele koolitusfirmadele. Minule meeldis väga see, et töö toimus väikestes gruppides ja igale ülesandele järgnes kohene tagasiside iga grupi liikme ja õpetaja poolt.” Ohutushoiu kursuse instruktor Jaanika Sild läbis KL Koolis instruktorikursuse aastal 2017. Tema kommentaar: “Kursusele minnes võib öelda, et läksin sinna eelarvamusega. Tegelikult oli kursus põnev ja sain kasulikke teadmisi, kuidas tundi läbi viia nii, et see ka oma eesmärgi saavutaks. Mulle meeldis, et saime praktiliselt tundi läbi viia ning kogu seda protsessi ka filmi. Hiljem saime koos grupiga tundi analüüsida. Hea äratundmine toimus umbes kuus kuud peale kursust, kui kutsekooli õpetajatele, kus ka mina õpetan, tutvustati uusi õpetamise meetodeid. Minul tekkis kohe nõ ahaa efekt – mina juba tean ja kasutan.”

Võrumaa ringkonna liikmed on maleva formeerimisstruktuurides olnud pikalt, kuid 2017-2018. aastatel on mitmed meie liikmed saanud nõ juhtivateks juhtideks. Nii on formeerimiskeskuse staabis personaliohvitser meie liige ning mitmed punktiülemad samuti Võrumaa ringkonna liikmed. Siil 2018 andis tõe ka rohelistesse üksustesse kuulumisele.

Aasta Naiskodukaitsja 2017 Võrumaa ringkonnas oli Marina Kõva

Marina Kõva alustas oma teed naiskodukaitsjana augustis 2008. Marina on olnud ringkonna juhatuse liige ning praegu on ta Vastseliina jaoskonna esinaine. Ta tegutseb ringkonnas esmaabi instruktorina ning on maleva struktuuris staabiassistendi ametikohal. Marina on oma olemuselt algatusvõimeline, sihikindel ning järjepidev. Tema eestvedamisel on Vastseliina jaoskond olnud kindlal kursil juba aastaid.

Marina Kõva

Aasta Naiskodukaitsja 2018 Võrumaa ringkonnas oli Karme Hain

Karme on Naiskodukaitsja liige alates märtsist 2015. Karme on Võru jaoskonna juhatuse liige. Aktiivne naiskodukaitsja, kelle eestvedamisel treenitakse erinevateks võistlusteks ning kes on alati eestvedajaks erinevatele võistlustele võistkonnana väljaminemiseks. Ta on käinud kahel Utria dessandil, osalenud Admiral Pitka luurevõistlusel. NKK Koormusmatkal on ta saavutanud nii teise kui ka kolmanda koha. Samuti esindab ta nii NKK-d kui ka Võrumaa malevat erinevatel võistlustel (orienteerumine, kergejõustik jms). Karme tegevuseks on ka evakuaatsioonigrupi

Karme Hain. Pilt: Maret Kommer

transpordijao juhtimine. Karme on naine, kelle kohta kehtib ütlus – kes palju teeb, see palju jõuab.

Võrumaa ringkond on traditsiooniliselt alates aastast 2009 korraldanud maakaitsepäeval heategevuslikku loteriid. 2017. a koguti raha Võru Järve koolile ning 2018. a MTÜ-le Hoiame Valgust (2018. a lõpus muutis nime MTÜ Saagu Parem).

Võrumaa ringkond on teinud koostööd Tilisi perekoduga alates 2015. aastast. Esimene koostööprojekt oli Maakaitsepäeva loteriiga perekodu laste väljasõiduks raha kogumine. Seal alates on koostöö eestvedajaks meie poolt olnud ringkonna aseesinaine Meelike Nagel. Meelike meenutab: “Mäletan hästi esimest kohtumist Tilisi Perekodu lastega. Viisime nad loteriiga kogutud raha eest Nõiariki. Lapsed olid väga tõrksad ja endale eriti ligi ei lasknud. Peale pikka päeva hakkas nii mõnigi vaikselt sulama ja lõpuks veetsime päris tore päeva. Terve tagasitee oli mul klomp kurgus ja võitlesin pisaratega. Mõitlesin, et ma pole emotsionaalselt nii tugev, et nende lastega tegeleda ja siis lihtsalt minna. Aeg läks ja iga käidud korraga hakkas kergem. Mingi aeg lohutasin juba neid, kes meiega hiljem liitusid. Täna seks oleme juba kolm aastat lastel külas käinud, erinevaid üritusi ja väljasõite korraldanud. Neile külla minnes on alati neid, kes kallistama jooksevad ja lahkudes järgmiste kohtumiste kohta küsivad. See teeb südame soojaks. Mind inimesena on seal käimine kindlasti tugevamaks teinud, silmaringi avardanud ja nii mõnegi väärtuse paika pannud.”

Pildinäituse avamine Kagukeskuses 02.02.2017. Pilt: Enely Jaani.

Naiskodukaitse juubeliaastale pühendatud fotonäitus rändas ringi igas maakonnas, nii ka Võrumaal. Võib ütelda, et see oli natuke teistmoodi üritus kui muidu. Sobivate kohtade leidmine ja kokkuleppimine oli meie ringkonna esinaise Kaisa Niilo kohustus. Kaisa meenutab: “Tagasi vaadates võib öelda, et kõik läks korda ning kohavalikud olid meie ringkonna jaoks just need kõige õigemad. Välja tahaks tuua kaks kõige erilisemat kohta. Esiteks Võrumaa suurim kaubanduskeskus Kagukeskus andis meile ühe vaba boksi, kus toimus ka näituse avamine. Teiseks

põnevaks kohaks oli Suure Munamäe torn. Pisikesele vahekorruusele fotode paigutamine oli küll omaette kunst ja mõttetööd nõudev, kuid lõpptulemus oli pilkupüüdev. Meile endalegi suureks üllatuseks läks meie näituse jutt ka Võrumaa peale oma rada kõndima ning meiega võttis ühendust Rõuge lasteaiad, kes ise palus meie fotonäituse oma majja. See oligi näituse viimane ning meelde jääv lõpetus. Näitus oli iga kuu erinevas paigas.”

Võrumaa ringkonna laulunaised Võrumaa ringkonna 90.aastapäeval. Pilt: Merlit Aldošin.

2017. a tähistas Võrumaa ringkond oma 90. juubeliaastat ning KL Võrumaa malev paar kuud varem 100. juubeliaastat. Kuna naiste ressursid on rahaliselt piiratud, otsustasid naiskodukaitsjad teha hoopis emotsionaalse kingituse. Naised kogusid oma hõbekõrid ja kabujalakesed kokku ning õppisid kahe kuuga ära kaks laulu ning hooga rahvatantsu. Ning juba septembris 2017 kanti KL Võrumaa maleva aastapäeval ette nii tants kui

ka laul. Tantsuproovides käies lubas juhendaja Silja Oss, et oma aastapäevaks õpime ära line-tantsu etteaste. Nii sai ka tehtud. Ja juba 2. detsembril Võrumaa ringkonna aastapäeval tehti avaesinemine ringkonna line-tantsu grupiga. Edasi läks kõik kuidagi nii kiiresti, et enam ei saanud arugi, kuna meie ühekordsest projektist sai esimene NKK line-tantsu grupp, keda kutsuti erinevate rahvamajade jõulupidudele ja üritustele. Võrumaa ringkonna naised astusid oma laulu ning line-tantsuga üles ka 2018. a suvel Nõiarriigis, kus toimus üle-eestiline NKK juhtide laager.

Hommikuvõimlemine 2018.a juhtide laagris. Pilt: Merlit Aldošin.

*Pärnumaa naiskodukaitsjad 2018. aasta maakaitsepäeval ohutushoidu tutvustamas.
Pilt: Karmen Vesselov*

Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming 2017. aasta Kaitseliidu konverentsil Paines. Pilt: Naiskodukaitse fotokogu

AASTA NAISKODUKAITSJA NOMINENDID 2017-2018

2017

Laine Tops (Alutaguse ringkond)

Tänu oma sportlikule taustale on Laine aktiivne kaasalööja spordiüritustel. Ta on läbinud staabiassistendi kursuse, lisaks on ta formeerija ning aitab uutel liikmetel organisatsiooni sisse elada. Tema ettepanekud jaoskonna juhatuses on kaalutletud ja argumenteeritud. Laine on Kiviõli-Lüganuse kodutütarde rühma juht ning nüüd ka uus Kodutütarde Alutaguse ringkonnavanem.

Veronika Isberg (Harju ringkond)

Veronika on Naiskodukaitse ohutus- hoiu kursuse instruktor ning mentorite koolitaja, lisaks kuulub ta Naiskodukaitse sümboolikakomisjoni ja ringkonna ajalootoimkonda. Suuresti tema initsiatiivil taasloodi Rae jaoskond. Avalike suhete grupi juhina on tema innovaatiline mõtlemine ja tehniline taip elavdanud nii erialagrupi liikmete tegevust kui ka ringkonna üldist väljapaistvust. Veel on ta andnud igal aastal suure panuse „Anname Au!“ kampaania läbiviimisesse.

Riina Kink (Jõgeva ringkond)

Riina on suurepärase suhtlejana kaasanud Naiskodukaitseesse palju uusi, noori ja hakkajaid liikmeid. Ta on võtmeisik Järvemäe jaoskonna loomisel. Lisaks on ta heade oskustega välitoitlustaja, kes on oma oskusi lihvinud erinevatel kursustel ning Kodutütarde ja Noorte Kotkaste laagrites abiks olles. Koos oma võistkonnaga on ta saavutanud Naiskodukaitse välitoitlustusalasel võistlusel nii I kui ka II koha. Riina on kuulunud ringkonna juhatusse ja revisjonikomisjoni ning on vabatahtlik instruktor.

Eve Kivistik (Järva ringkond)

Eve on Järva ringkonnas hinnatud ja teemasid hästi valdav vabatahtlik instruktor, kes annab oma teadmisi edasi nii Naiskodukaitse organisatsiooniõpetuse kui ka esmaabi moodulil. Ta on Järva malevas lõpetanud jaosanitari erialakursuse. Lisaks on Eve formeerija ja meedikuna osalenud erinevatel õppustel ning omab ametikohta Kaitseliidu üksuses. Evel on väga tugevad juhiomadused ning ta on ringkonnas omamoodi teerajajaks.

Reeli Rae (Lääne ringkond)

Reeli on sihikindel, ülimalt arukas ja väga kõrge pingetaluvusega kamraad. Naiskodukaitse koormusmatka rajale on ta startinud seitse korda, kaaslased peavad teda parimaks kaardilugejaks ja rajavalijaks. Reeli on olnud Haapsalu jaoskonna aseesinaine ning nüüd täidab sama rolli Lääne-Nigula jaoskonnas. Reeli on õppinud staabiassistendiks ning täitnud seda rolli erinevatel õppustel ja võistlustel.

Tuulike Mölder (Põlva ringkond)

Aktiivse naiskodukaitsejana tegutses Tuulike esialgu Harju ringkonnas kuni 2004. aastani, mil ta naasis oma kodukanti Põlvamaale. Ta oli Põlva ringkonna Kanepi jaoskonna üks asutajaliikmetest ning selle esinaine. Möödunud aastal taaslavastas ta organisatsiooni juubeliaasta puhul Naiskodukaitse teemalise näidendi „Minu kohus“. Tema eestvedamisel korraldatakse rahvamatku, ta on esmaabi ning organisatsiooniõpetuse instruktor.

Karmen Vesselov (Pärnumaa ringkond)

Karmen on liitunud Naiskodukaitsega väga teadlikult ning ta omab visiooni, mida ta organisatsioonis teha tahab.

Karmen on Pärnumaa ringkonna esinaine, kes juhib läbi isikliku eeskuju, olles tähelepanelik ja püüdes tegevustesse kaasata kõiki liikmeid. Ta huvitub ajaloost ja tegeleb hetkel ka ringkonna ajalooraaamatu koostamisega. Lisaks tegutseb ta avalike suhete erialal, arendab elanikkonna kaitse valdkonda, on välitoitlustaja, staabiassistent ning vabatahtlik instruktor.

Kaja Heinsaar (Rapla ringkond)

Kaja on Kaiu jaoskonna esinaine ja üks jaoskonna asutajatest. Ta oli ka Kaiu noorterühma loomise juures ja sellest ajast peale on ta väga aktiivselt noortega tegelenud. Lisaks on ta Rapla ringkonna juhatuse liige, omab ametikohta Kaitseliidu struktuuris ning annab oma meditsiinialaseid teadmisi edasi vabatahtliku instruktorina.

Mare Kirr (Saaremaa ringkond), pälviv Aasta naiskodukaitsja tiitli

Mare on alates 2015. aasta kevadest ringkonna esinaine, eelnevatel aastatel kuulus ringkonna juhatusse. Ta on kahekümne aasta jooksul panustanud ringkonna arendamisse oma oskusi ja teadmisi, olles baasväljaõppekursuse esmaabikoolitaja Naiskodukaitses Saaremaa ringkonnas ja Kaitseliidu Saaremaa malevas ning on olnud tegev meditsiini erialarühma juhtimises. Ta on Akadeemilise jaoskonna üks loojatest, kus ta oli ise alguses ka aseesinaine.

Elerin Öövel (Sakala ringkond)

Elerin on Karksi jaoskonna aseesinaine, kes süstib sportlikku ja tervislikku vaimu kogu jaoskonna naisesse. Ta hoiab korras dokumentatsiooni ning haldab arhiivi. Ta on uutele liikmetele teerajajaks ning viib läbi arenguvestlusi. Elerin kuulub spordi-, toitlustus-, formeerimis- ja meditsiini erialagrupidesse, olles sanitari erialakursuse lõpetanuna pühendunud eelkõige meditsiinile.

Anneli Looken (Tallinna ringkond)

Anneli on alates 2015. a Sadama jaoskonna aseesinaine ning on nii eelmisele kui ka praegusele esinaisele tõeliselt suureks ja hinnatud abiks. Tema suureks huviks on aga toitlustamine ja pärast välikoka kursuse läbimist on aktiivselt toitlustamisega tegelenud nii Kaitseliidus kui ka Naiskodukaitses. Ta vabatahtlik instruktor toitlustuse baasväljaõppel.

Liina Pärnamäe (Tartu ringkond)

Liina on kaaslaste jaoks kui akadeemiline ema olles akadeemilise jaoskonna liige juba 15 aastat. Ringkonna laohaldurina hoiab ta kohusetundlikult silma peal varadel, jaoskonna revisjonikomisjoni liikmena jälgib jaoskonna juhatuse tegemisi ning lihtliikmena on alati panustanud nii ringkonna kui ka jaoskonna ajaloo uurimisse ning talletamisse. Märkimisväärne Liina pühendumus välitoitlustuse alal. Ta jõuab komplekteerida erinevate õppuste kuivtoidupakke ning leiab võimaluse tagada toitlustamist Naiskodukaitses üritustel.

Riina Rääk (Valgamaa ringkond)

Riina on Valga jaoskonna juhatuse liige. Ta on läbinud välikoka kursuse ja kuulub ringkonna toitlustusgruppi. Riina tunneb alati huvi Naiskodukaitses arengute vastu, andes üritustele põhjalikku tagasisidet. Teda teatakse kui rõõmsameelset uute liikmete värbajat ning inimest, kes soovib alati midagi paremaks muuta.

Seidi Lamus-Tšistotin (Viru ringkond)

Seidi on olnud Tapa jaoskonna juhatuse liige ja on alates 2016. aastast Kadrina jaoskonna esinaine. Tema suureks panuseks on olnud Kadrina jaoskonna ellu kutsumine, uute liikmete värbamine ja nende juhendamine. Lisaks on ta oma südameasjaks võtnud avalike suhete ja teavitustöö edendamise Viru malevas. Ta kutsus 2017.

aastal uuesti kokku Naiskodukaitse Viru ringkonna avalike suhete grupi ning juhib Kaitsealiidu Kirde maakaitseringkonna teavitusmeeskonda.

Marina Kõva (Võrumaa ringkond)

Marina kuulub Vastseliina jaoskonda, olles seal pea kümne tegevusaasta jooksul kandnud mitmeid vastutavaid ameteid alates noortehist lõpetades jaoskonna esinaine rolliga. Sinna vahele on jagunud tal energiat õppida esmaabi instruktoriks, tegutseda ringkonnas mentorina ja olla staabiassistent. Marina jaoks on Naiskodukaitse puhul oluline see, et praktiliste ja teoreetiliste teadmiste kõrval hoitakse ja kasvatatakse naiste seas ka aatelist väärtusi.

Aasta naiskodukaitsja 2017 Mare Kurr Saaremäe ringkonnast. Pilt: Kristjan Prii

2018

Ave PAAVO (Alutaguse ringkond)

Ta on äärmiselt põhjalik ja süsteemne juht, tal on selged eesmärgid ja kindel siht. Tabelid, infokogud ja analüüsivõime on kahtlemata üks osa tema paljudest tugevustest. Ta on võtnud oma südameasjaks organisatsiooni kuvandi loomise, arendades järk-järgult avalike suhete alast tegevust oma ringkonnas. Lisaks on ta vabatahtlik instruktor Ohutushoiu valdkonnas, õpetades naiskodukaitsjad üle terve Eesti. Tema süvenemisvõime ja töötahe võimaldavad läbi närida ka kõige keerulisematest teemadest, nõnda on just tema koolitajaks nendes valdkondades, kus nii mõnigi teine kogenud instruktor häтта jääb. Lisaks kõigele muule panustab ta järjepidevalt Kaitsealiidu maleva tegevusse, nõnda on ta oma koduhoovis korraldanud nii maleva suvepäevi kui laagreid noortele. Lisaks annab ta regulaarselt eesti keele tunde Narva malevkonna kaitsealiitlastele. Ta on ringkonna esinaine ning Naiskodukaitse keskjuhatus liige.

Marje VERBO (Harju ringkond)

Ta on üks erakordselt pühendunud naiskodukaitsja. Värske liikmena läbis ta kõigepealt ise väga lühikese aja jooksul kohustuslikud väljaõppekursused ning asus seejärel kohe instruktorina panustama. Tänapäevaks on temast saanud ohutushoiu valdkonnas tõeline raudvara, või õigupoolest kuldvara. Lisaks koolitamisele organisatsiooni siseselt on ta paljudel kordadel viinud ohutushoiu teemalisi tunde läbi ka väljapoole, näiteks riigikogu kantseleis, päästeametis jne, tutvustades selle kaudu Naiskodukaitse rolli elanikkonnakaitse valdkonna arendamises. Lisaks on ta justkui Naiskodukaitse visiitkaart kümnetel Anname au kampaania üritustel ning lipuvalves paraadidel ja erinevatel tseremooniatel.

Tiina ARRAS (Jõgeva ringkond)

Tema on üks nendest naiskodukaitsjatest, kes ei pelga võtta vastutust ja on vajadusel valmis ka tundmatus kohas vette hüppama. Nõnda oli tema valmis pea ainuisikuliselt võtma enda kanda evakuaatsiooniõppuse planeerimise, ettevalmistamise ja läbiviimise. Ning ta sai selle kõigea töepolest suurepäraselt hakkama. Lisaks on ta ohustushoiu instruktor, tema eriliseks tugevuseks on internetiturvalisuse valdkond. Kaaslaste sõnul on ta erakordne inimene ja väärtuslik kaaslane, ta märkab inimesi enda kõrval ja ümber. Teda peetakse tõeliseks meeskonnamängijaks, kes lisab väärtust igale tegemisele.

Maii ANTONS (Järva ringkond)

Ta on väsimatu noortejuht ja tulihingeline spordiharrastaja. Ta on esindanud Naiskodukaitsset ja Kaitseliitu lugematutel spordivõistlustel. Lisaks on ta suureärane eeskuju ja eestvedaja nakatades spordipisikuga ka teisi naiskodukaitsjaid ja noorteorganisatsioonide liikmeid. Otse loomulikult on tal ka ametikoht Kaitseliidu struktuuris, formeerijana täidab ta juba aastaid kohusetundlikul oma riigikaitselise kohust. Ta on pühendunud vabatahtlik instruktor, koolitades nii oma ringkonnas kui Kaitseliidu Koolis.

Mare LAIDE (Lääne ringkond)

Ta on organisatsiooni liige juba üle 20 aasta ja tõesti, teda tunnevad kõik. Ta on olnud pikaajaline ringkonna esinaine ning kindlasti oma ringkonna hing ja südametunnistus. Ilmselt ei ole Kaitseliidu rolli või ülesannet, mida tema täitnud poleks. Ta on läbinud reservohvitseri kursuse ning tänaseks on tal nooremleitnandi auaste. Ta on juhtinud korduvalt Naiskodukaitses üksustust erinevatel paraadidel, olnud aastaid Kaitseliidu formeerimiskeskuse ülem. Ta teeb ise ja on erakordselt tulemuslik teiste vabatahtlike innustamisel. Tema jaoks on käkitegu täisvarustus selga

pakkida ning põlvini poris ja silmini sopas mitu ööpäeva metsas õppustel või võistlusrajal rassida. Lisaks kõigele muule on ta suurepärase esineja ning tema peetud kõned on meelde jäävad ja südamesse minevad.

Esti TAAL (Põlva ringkond)

Ta on kohusetundlik ja pühendunud naiskodukaitsja. Ta ei pelga võtta vastutust ning on valmis vedama projekte, mis nii mõnegi teise heituma paneks. Suurõppusel Siil kandis ta hoolt selle eest, et naiste kaasatus formeerimisülesande täitmisesse oleks maksimaalne ning tulemus laitmatu. Ta on aastaid panustanud Anname Au kampania läbiviimisesse. Eelmisel aastal toimus just tema eestvedamisel Põlvas veteranide vestlusõhtu väärtustamiseks veteranide rolli meie ühiskonnas. Ta on vabatahtlik instruktor ning juba kolmandat ametiaega ringkonna esinaine. Ta on eeskuju!

Krislin KUUSEOKS (Pärnumaa ringkond)

„Kui ta 2014. aastal lennuki pealt maha astus, saabudes mitmeaastaselt maailma ja iseenda avastamise retkelt, seadis ta kõigepealt sammud Naiskodukaitses Pärnumaa ringkonna staapi, et kirjutada avaldus Naiskodukaitsesse astumiseks.“ – nõnda tuntakse tema liitumise lugu. Kodumaale naastes olid tema edasised sihid küpsenud ning kodumaa kaitse oli tema arusaamist mööda iga endast ja Isamaast hooliva Eesti kodaniku põhikohus. Ta on äärmiselt sihikindel naiskodukaitsja. Ta on läbinud parameedikku ning nooremalohvitseri kursused, mis on teadupoolest vabatahtliku jaoks ajaliselt erakordselt mahukad ning nõuavad suurt pühendumist. Ta on kompaniimeedik kergejalaväekompaniis. Lisaks osaleb ta meeleldi erinevatel sõjalis-sportlikel võistlustel.

Evelyn GOLD (Rapla ringkond)

Ta on erakordselt aktiivne ja pühen-
dunud naiskodukaitsja, ta on jaoskonna
aseesinaine ja ringkonna juhatuse
liige. Ta on kogenud staabiassistent,
praktiseerides erinevatel suurõppustel.
Tema jaoks ei ole miski võimatu või
liiga ebamugav, suurõppusel Siil
täitis ta edukalt staabiassistenti
ülesandeid vaid paar nädalat enne
oma pisipoja sündi. Tema eriliseks
kireks on sõjalis-sportlikud võistlused,
tänaseks päevaks on ta kahekordne
Naiskodukaitse Koormusmatka võitja,
teinud mitu korda läbi Põrgupõhja retke,
lõpetanud Utria dessandi ja Admiral
Pitka luurevõistluse. Mets, põnevus,
eneseületus – see on see, milleks ta
end treenib ja mida armastab!

Evelyn AAVIK (Saaremaa ringkond)

Tema tegevusaladeks on meditsiin
ja avalikud suhted. Ühele täiusli-
kule naiskodukaitsjale kohaselt jõuab
temagi palju, teeb kõike südamest ja
rõõmsal meelel. Avalike suhete grupi
liikmena on ta pea alati väljas erine-
vatel messidel, kus Naiskodukaitsset
tutvustatakse, olgu selleks aiandus-
päevad, ohutuspäevad või „Tuleviku
kompas”. Tema kaudu ilmub kohali-
kus maakonnalehes rohkesti organi-
satsiooni tegevust kajastavaid artikleid.
Lisaks on ta baasväljaõppe organisat-
siooniõpetuse mooduli instruktor.

Kai KANNISTU (Sakala ringkond)

Kaaslased peavad teda suurepäraseks
eestvedajaks, tujuhoidjaks ja tõeliseks
maa soolaks. Ta on oma maakonnas
tuntud kultuuri- ja vaimuelu edendaja
ning rikastanud oma kogemuste
pagasiga omajagu ka Naiskodukaitse
organisatsiooni. Oma südameasjaks
on ta võtnud elanikkonnakaitse vald-
konna arendamise, nõnda praktiseerib
ta ohutushoiu instruktorina ning oli Siili
raames üks evakuatsiooniõppuse kor-
raldamise võtmeisikutest. Märkimis-
väärne on ka tema tegevus avalike

suhete valdkonnas. Ta kirjutab kaasa-
haaravalt ja põnevalt, nii nagu rikka
hingega inimesed seda mõistavad.
Avatud suhtlejana suudab ta organisat-
siooni tegevusest võõrale põnevalt ja
innustunult rääkida.

Vive PANDIS (Tallinna ringkond)

2004. aastal Naiskodukaitsega liitunud
särasilmnine naine on organisatsiooni-
kaaslaste poolt austatud liige. Tema
visiitkaardiks on alatine rõõmus meel
ja heatahtlik suhtumine kõigesse ja kõi-
gisse. Kõige enam tuntakse teda ilm-
selt väsimatu noortejuhina, tema oskus
olla autoriteetseks õpetajaks endast
mitukümmend aastat noorematele rüb-
likutele on imetlusväärne. Ja samas on
ta valmis kohusetundlikult täitma pal-
jusid teisi ülesandeid, isetult, märkama-
tult ja sadu töötunde panustades.

Triin SEPPET (Tartu ringkond)

Kogu oma liikmeks oldud aja vältel on
ta olnud naiskodukaitsja selle kõige
paremas ja vägevamas tähenduses,
kes innustab ja inspireerib kõiki, kel-
lega ta oma Naiskodukaitse teel kokku
puutub. Ta on olnud aastaid vabatahtlik
juht Naiskodukaitses ning samas Kait-
seliidu maleva teavituspealik. Tema
panuseks on olnud maleva kodulehe
arendamine ning malevkondade teavi-
tuspealike kogukonna loomine. Oma
tegevusaastate vältel on ta jõudnud nii
haridusmessidele, avalikele PR-üritus-
tele kui ka ülelinnalistele suurüritustele,
kus ta ikka ja alati huvilistele särasilm-
selt ning köitvalt Naiskodukaitsset tut-
vustab.

Margit KOLJU (Valga ringkond)

Tema liitumine Naiskodukaitsega
on olnud organisatsioonile üks suur
lotovõit. Oma kolme tegevusaasta jook-
sul on ta jõudnud tõesti erakordselt
palju. Ta on jaoskonna aseesinaine
ja ringkonna revisjonikomisjoni liige,
noortejuh, laskeharjutuste korraldaja,
Anname au kampaania läbiviija, kogu-

konnale suunatud heategevusprojek- tide eestvedaja, korraldajateksuse liige, edukas spordivõistlustel osaleja ... ja nõnda edasi. Ta esitab küsimusi ja otsib vastuseid kõigele sellele, mil- lega ta veel kursis ei ole ning mis aitaks edasi viia tema koduringkonda. Kõige selle taustaks, ta on nelja lapse ema ning neist noorim pole veel aastatki vana. Tõepoolest, kes teeb, see jõuab.

Anneli MIKIVER (Viru ringkond)

Ta on suurepärane uue looja ja samas vana väärtustaja. Tema eestvedami- sel taasasutati Väike-Maarja jaoskond, millest on tänaseks saanud tõhus ja hästitoimiv Naiskodukaitses allüksus. Oma eeskuju ja algatusvõimega on ta innustanud organisatsiooniga liituma aina uusi naisi. Ta on aidanud korral- dada mitmeid vabariiklikke üritusi ja lugematuid kohalikke ettevõtmisi. Ta osaleb tõesti kõikjal, kus tema panust vajatakse. Muuhulgas on ta ka Viru maleva lahingkompanii liige. Tema tegusid naiskodukaitsja ja kohaliku elu edendajana on märgatud ka väljas- pool organisatsiooni: talle on omistatud Lääne-Virumaa „sädeinimese“ tiitel ning siseministri poolt kodanikupäeva aumärk.

Karme HAIN (Võrumaa ringkond)

Ta on nutikas, aus ja hooliv kaaslane, tõesti suurepärane naiskodukaitsja ja samas ka erakordselt mitmekülgne. 2018. aastal oli ta oma ringkonnas Siili raames üks evakuatsiooniõppuse kor- raldajatest ning Anname au kampaania eestvedaja. Samas ei pea ta paljuku käia vajadusel toitlustamas või täita mistahes muud ülesannet. Ta on esi- danud Naiskodukaitses ja Kaitseliidu Võrumaa malevat paljudel vabariiklikel spordivõistlustel. Samuti on ta osale- nud lugematul arvul sõjalis-sportlikel võistlustel, olles oma erakordsete isi- kuomaduste tõttu kindlasti oma võist- konna hing ja juht suurte tähtedega. Mõõdunud suvel põrgukuumuses ja

ebainimlikes võistlustingimustes oli just tema see tugevaim lüli, tänu kellele naiste võistkond väärikalt Admiral Pitka luurevõistluse lõpetas.

Aasta naiskodukaitsja 2018 Triin Seppet Tartu ringkonnast. Pilt. Kristjan Prii

NAISKODUKAITSE AUTASUD 2017-2018

Liiliaristi III klass

Sakala

Evelin LAPPALAINEN 21.08.2017

Tartu

Leane MORITS 21.08.2017

Tallinn

Sirle BALDESPORT-MÄRSS 28.08.2018

Liiliaristi IV klass

Alutaguse

Pille PIHELKAS 31.10.2018

Järva

Vivika BARNABAS 21.08.2017

Kirsika ILMJÄRV 21.08.2017

Siiri SITSKA 31.10.2018

Lääne

Reelika SAARD 13.10.2017

Pärnumaa

Maie PITSAL 25.10.2017

Ave RALLMANN 31.10.2018

Saaremaa

Ene VOKK 25.10.2017

Sakala

Ene SÜGAV 25.10.2017

Lembe LAHTMAA 25.10.2017

Tallinn

Berit CAVEGN 25.10.2017

Gertrud VÄRAVAS 22.11.2017

Marje-Anne HENDRIKSON 22.11.2017

Tartu

Eda LEOLA 16.02.2017

Võrumaa

Merlit ALDOŠIN 22.11.2017

Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming annab Evelin Lappalainenile üle Liiliaristi III klassi medali. Pilt: Eesti Kaitsevägi

Liiharisti V klass

Alutaguse

Siiri SEPP 25.10.2017

Harju

Helen ALLAS 31.10.2018

Jõgeva

Triinu KÜÜNAL 25.10.2017

Järva

Sirje KIPS 21.08.2017

Liana KULLASEPP 21.08.2017

Siret NIINEPUU 31.10.2018

Lääne

Aime PUKK 13.10.2017

Marje SINISAAR 13.10.2017

Ege VAGA 13.10.2017

Põlva

Jaanika MIHELSON 4.12.2018

Kristel PEHK 4.12.2018

Pärnumaa

Marje ARUMÄE 31.10.2018

Monika LEOSK 25.10.2017

Jana OTS 25.10.2017

Janeli OTS 31.10.2018

Rapla

Kaie KENSAP-KUKK 21.08.2017

Monika PAULSEN 21.06.2018

Aime TUHKANEN 21.08.2017

Saaremaa

Piret PAOMEES 25.10.2017

Eve TUISK 25.10.2017

Sakala

Jana SOITU 25.10.2017

Tallinn

Krista KIIL 22.11.2017

Tartu

Kadri GREEN 21.08.2017

Reeli HANSEN 16.02.2017

Tiina JAKSMAN 21.08.2017

Kersti KIVIRÜÜT 16.02.2017

Piret KONSIN 16.02.2017

Triin KUKK 15.02.2018

Maret MERISTE 21.08.2017

Kerli PRANTS 28.08.2018

Karin VAHTRE 15.02.2018

Piret VALGE 15.02.2018

Katrin VARUSON 16.02.2017

Anna-Liisa VILTROP 21.08.2017

Valga

Inga KOTKAMÄE 25.10.2017

Ene PRANTS 31.10.2018

Geiri SPERLING 25.10.2017

Viru

Urvi AAL 25.10.2017

Võrumaa

Inga NIIT 22.11.2017

Eleri DRÄBTSINSKI 22.11.2017

*Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming annab Leane Moritsale üle Liiharisti III klassi medali.
Pilt: Eesti Kaitseväge*

Naiskodikaitse esinaine Airi Tooming annab Sirle Baldesport-Märsile üle Liiliaristi III klassi medali. Pilt: Andres Treial

Hõberist

Harju malev

Indrek GRÜNBERG 31.10.2018

Lauri LASIMER 25.09.2017

Järva malev

Raid SAAR 25.10.2017

Jõgeva malev

Raimo LUST 28.02.2018

Taivo TEDER 25.10.2017

Lääne malev

Ülo TUIISK 16.03.2017

Põlva malev

Kaido ARULEPP 21.08.2017

Avo KOSK 21.06.2018

Pärnumaa malev

Peeter MÜÜRSOO 29.05.2018

Jaanus OTS 25.10.2017

Tartu malev

Ain EHARI 21.08.2017

Valgamaa malev

Mati LOOG 31.10.2018

Tõnis ORG 3.05.2017

Viru malev

Eino PORVAL 25.10.2017

Pärnumaal pälvis Hõberisti kaptenleitnant Peeter Mürsoo, kes aitas 25 aasta eest ringkonda taastada. Pilt: Silvia Paluoja

Naiskodukaitse Rapla ringkonna võistkond Pitka 2017 luurevõistlusel Pilt: Martin Andreller.

NAISKODUKAITSE VÕISTLUSTE TULEMUSED 2017-2018

Naiskodukaitse koormusmatk

2017, korraldaja Lääne ringkond

I Rapla I (Reelika Rohuste, Marju Prosin, Triin Tähtla, Evelyn Gold)

II Rapla II (Kersti Ojamets, Kaidi Kauffeldt, Maire-Anu-Liis Oidsalu, Lea Karjane)

III Valga (Geiri Sperling, Merylyn Kahr, Lisette Tohus, Jane Pang)

2018, korraldaja Järva ringkond

I Rapla II (Marju Prosin, Triin Tähtla, Liilia Kesküla, Aivi Tarvis)

II Võrumaa (Karme Hain, Kristi Randla, Sirli Hanni, Laura Vill)

III Tartu II (Kerli Prants, Raili Zuba, Kadri Limberg, Linda Pärn)

Individuaalne arvestus automaadis:

Jekaterina Tihhomirowa (Alutaguse rk)

– 283 punkti

Ave Larionova (Lääne rk) – 280 punkti

Valeria Morozenko (Alutaguse rk)

– 279 punkti

2018, korraldaja Alutaguse ringkond

Võistkondlik arvestus:

Alutaguse rk - 1154 punkti

Läänemaa I rk - 1073 punkti

Rapla rk - 1067 punkti

Naiskodukaitse laskevõistlus

2017, korraldaja Valga ringkond

Võitkondlik arvestus:

Alutaguse rk - 1047 punkti

Lääne rk - 1008 punkti

Rapla rk - 978 punkti

Individuaalne arvestus püstolis:

Veera Rumjantseva (Alutaguse rk)

– 248 punkti

Inga Niit (Võrumaa rk) – 245 punkti

Viia Kaldam (Valga rk) – 244 punkti

Koormusmatka võitjad 2018. Pilt: Kristjan Prii

Individuaalne arvestus püstolis:

Veera Rumjantseva (Alutaguse rk)

– 283 punkti

Kristina Zahharova (Alutaguse rk)

– 280 punkti

Triin Kuusik (Läänemaa I) – 75 punkti

Individuaalne arvestus püstolis:

Valeria Morozenko (Alutaguse rk)

– 296 punkti

Valeria Koljuhina (Alutaguse rk)

– 295 punkti

Marjana-Kristiina Meronen (Rapla rk) - 293 punkti

Erialavõistlused**Side ja staabi erialavõistlus**

2017, korraldaja Rapla ringkond

I koht Võrumaa

II koht Tartu

III koht Tallinn

Esmaabi erialavõistlus

2018, korraldaja Tartu ringkond

I Viru

II Alutaguse

III Võrumaa II

Välitoitlustamise erialavõistlus

2018, korraldaja Pärnumaa ringkond

I Pärnumaa

II Jõgeva

III Tallinn

2018. aasta välitoitlustuse erialavõistluse võitjad. Pilt: Maret Kommer

Esmaabi erialavõistlus. Pilt: Monika Ristisaar

2017. aastal NKK vabariiklikul laskevõistlusel saavutas Viia Kaldam püstolis individuaalselt III koha. Pilt: Sigrit Säinas

NAISKODUKAITSE TULETOOJAD 2018

Võidutule toojad 2018

Alutaguse – Milvi Krekker
Jõgeva – Piret Lääne
Järva – Merje Mihkelsaar
Harju – Kairi Nõukas
Lääne – Kaidi Aints
Hiiumaa – Julia Gurjeva
Põlva – Jaanika Mihkelson
Pärnumaa – Karme Tammist
Rapla – Kaie Kensap-Kukk
Saaremaa – Maida Tilk
Sakala – Vika Zieds
Tallinn – Anneli Looken
Tartu – Triin Seppet
Valga – Riina Rääk
Viru – Ursula Aal
Võru – Inga Niit

Tuletoojad. Pilt: Ardi Hallismaa

Võidutule üleandmine 2018. aastal. Pilt: Ardi Hallismaa

RINGKONDADE JUHATUSED JA REVISJONIKOMISJONID 2017-2018

Alutaguse ringkond

Esinaine: Ave Paavo
Aseesinaine: Pille Pihelgas
Juhatus: Eve Jürgenson, Iive Rohtla, Katrin Hannov (2017), Ingrid Aun (2018)
Revisjonikomisjon: Kristi Goldberg, Moonika Tarassova, Küllike Kullerkupp (2017), Merje Mälton (2018)

Harju ringkond

Esinaine: Jane Suu
Aseesinaine: Järvi Kirs
Juhatus: Kaia-Triin Pääsuke, Veronika Isberg, Lana Toomvap (2017), Liina Riismaa (2018)
Revisjonikomisjon: Kadri Põlm, Evelyn Sagor, Tiina Mäe (2017), Diana Mathisen-Marshall (2018)

Jõgeva ringkond

Esinaine: Maris Allik
Aseesinaine: Triinu Kүүnal
Juhatus 2017: Triin Pärsim, Kairi Sumero, Tiina Arras, asendusliige Merit Viitman
Juhatus 2018: Kätlin Ridal, Kersti Kruus, Tiina Arras, asendusliige Ariana Rooba
Revisjonikomisjon: Merike Olgo, Merle Plovits, Aive Kivioja (2017), Heili Saage (2018), asendusliige Ene Kriel

Järva ringkond

Esinaine: Kirsika Ilmjärv (2017), Kerlin Tealane (2018)
Aseesinaine: Siiri Sitska
Juhatus: Maire Arro (kuni märts 2017), Gerly Leit, Eve Kivistik, Merje Mihkelsaar (2018)
Revisjonikomisjon: Tiia Mettus, Maire Arro (alates märts 2017), Merje Mihkeslaar (2017), Telle Talve (2018)

Lääne ringkond

Esinaine: Mare Laide (2017), Kaja Lotman (2018)
Aseesinaine: Ivika Raudsepp (2017), Tiina Leesik (2018)
Juhatus 2017: Ave Larionova, Tiina Leesik, Kaja Lotman
Juhatus 2018: Küllike Tammeveski, Ivika Raudsepp, Julia Sirkel, asendusliige Katrin Reede
Revisjonikomisjon: Reelika Saard, Vaima Valk, Maire Kruus (2017), Anne Kaasik (2018)

Pärnumaa ringkond

Esinaine: Jana Ots (2017), Karmen Vesselov (2018)
Aseesinaine: Anneli Rabbi
Juhatus 2017: Ingrid Eha, Monika Leosk, asendusliige Iiris Prosa
Juhatus 2018: Eve Retpap, Ingrid Eha, Agnes Tambet, asendusliige Maie Pitsal
Revisjonikomisjon: Anneli Lemmik, Lea Pikker, Liivi Reinhold (2017), Li Soome (2018), Margit Kaur (asendusliige 2017), Ello Jaaniste (asendusliige 2018)

Põlva ringkond

Esinaine: Esti Taal
Aseesinaine: Tuuli Kotov
Juhatus: Ulla Preedon, Tuulike Mölder, Kristel Pehk
Revisjonikomisjon: Jaanika Mihelson, Kristi Johanson, Karmen Kukkk (2017), Aike Meekler (2018)

Rapla ringkond

Esinaine: Kaie Kensap-Kukk (2017), Maret Kollin (2018)
Aseesinaine: Eli Sulkes (2017), Gaida Kuuse (2018)
Juhatus: Annika Tammus, Kaja Heinsaar, Kätlin Kiis, (2017), Evelyn Gold (2018)
Revisjonikomisjon: Triin Tõitoja, Kaja Heinsaar, Meidi Tiimus, Laura Reinsalu (2017), Mari Kann (2018)

Saaremaa ringkond

Esinaine: Mare Kirr
Aseesinaine: Eve Tuisk (2017), Piret Pruul (2018)
Juhatus: Ellen Kask, Reena Ley, Taimi Kiissa
Revisjonikomisjon: Maiu Välbe, Maarja-Liis Milter, Evelyn Aavik (2017), Siivi Kaasik (2018), Maili Rasva

Sakala ringkond

Esinaine: Eda Kivisild (2017), Jane Koitlepp (2018)
Aseesinaine: Egle Reinup (2017), Kai Kannistu (2018)
Juhatus 2017: Tiina Ott, Margit Rei, Aili Mägi
Juhatus 2018: Elerin Öövel, Egle Reinup, Lembe Lahtmaa
Revisjonikomisjon: Lea Murumäe, Krista Lillemäe, Ene Sūgav (2017), Evelin Lappalainen (2018)

Tallinna ringkond

Esinaine: Berit Cavegn (2017), Anneli Looken (2018)

Aseesinaine: Heidi Tormet (2017), Triin Kravets (2018)

Juhatus: Esti Meier, Triin Kravets (2017), Merily Tammeorg (2017), Mari Koks (2018), Sirje Sarapu (2018)

Revisjonikomisjon: Maive Ottas, Helle Jürna, Tiina Kallasmaa (2017), Erle Uus (2018)

Tartu ringkond

Esinaine: Triin Seppet (Viltrop)

Aseesinaine: Tiina Jaksman

Juhatus: Ele Hansen, Pii Kuslap, Merilin Saksing (2017), Annett Kreitsman (2018)

Revisjonikomisjon: Helen Saal, Signe Viggor, Karin Koitla

Valga ringkond

Esinaine: Mari Mõttus

Aseesinaine: Raili Pöder

Juhatus: Inga Kotkamäe, Kersti Margus, Sigrit Säinas (2017), Merje Nielson (2018)

Revisjonikomisjon:

2017: Ülle Säinas, Margit Kolju, Mahta Palumets

2018: Margit Kolju, Tiiu Kannes, Katrin Karus

Viru ringkond

Esinaine: Inna Läll 82017), Lea Matusorg (2018)

Aseesinaine: Liina Lepik

Juhatus: Margit Randveer, Vaike Porval, Tiia Jalakas (2017), Meelika Villers (2018), asendusliige Karmen Kraut (2017), Urvi Aal (2018)

Revisjonikomisjon 2017: Lea Matusorg, Jaanika Heidmets, Ene Ehrenpreis, asendusliige Tiina Samra

Revisjonikomisjon 2018: Tiina Samra, Silvi Kalamees, Ene Ehrenpreis, asendusliige Signe Kivivare

Võrumaa ringkond

Esinaine: Kaisa Niilo (Peedosaar)

Aseesinaine: Meelike Nagel

Juhatus: Enely Jaani, Ruth Maadla, Ludmilla Kordemets

Revisjonikomisjon: Jaanika Sild, Silja Oss, Kristi Vanatalo

NKK 91. aastapäeva tähistamine Põlvamaal. Pilt: Andres Treial

JAOSKONDADE JUHATUSED JA REVISJONIKOMISJONID 2017-2018

Alutaguse ringkond

Avinurme jaoskond

Esinaine: live Rohtla

Aseesinaine: Jana Tiganik

Juhatus: Tiina Raudmäe, Taive Korol, Anna Niinepuu (2017), Silvi Sirelpuu (2018)

Lüganuse jaoskond

Esinaine: Jelena Nesterova

Aseesinaine: Siiri Sepp (2017), Kairit Tops (2018)

Juhatus 2017: Evelin Krekker, Laine Tops, Ave Paavo

Juhatus 2018: Evelin Krekker, Liivi Kingu, Hanna-Liisa Filippov

Narva jaoskond

Esinaine: Pille Pihelgas

Aseesinaine: Mai-Liis Palginõmm

Juhatus: Larissa Peters, Jekaterina Tihhomirova, Irina Vassiljeva

Jõhvi jaoskond

Esinaine: Heli Lebedeva

Aseesinaine: Katrin Hannov

Juhatus: Eha Heilu, Heli Kool, Eve Jürgenson (2017), Merilin Keerme (2018)

Harju ringkond

Harku jaoskond

Esinaine: Moonika Ots

Aseesinaine: Liina Riismaa

Juhatus: Kristi Mets, Jaanika Kindlam, Marje Verbo

Keila jaoskond

Esinaine: Aita Viigi

Aseesinaine: Pille-Riin Moilanen

Juhatus 2017: Kaire Vakar, Karin Koiduste, Kertu Park

Juhatus 2018: Kaire Vakar, Kertu Veske, Diana Sopova

Kose jaoskond

Esinaine: Tähti Marjamäe

Aseesinaine: Liis Viigipuu

Juhatus: Liina Gatski, Kadri Põlm, Külli Jõgeda (2017), Anne-Mari Alver (2018)

Kuusalu jaoskond

Esinaine: Maris Lilleväli (2017), Mariliis Põldmaa (2018)

Aseesinaine: Anu Püümets

Juhatus: Marju Orumaa, Elbe Lumiste, Lana Toomvap (2017), Maris Lilleväli (2018)

Männiku jaoskond

Esinaine: Kairi Nõukas (2017), Eve-Merin Aas (2018)

Aseesinaine: Teele Raja (2017), Maret Mets (2018)

Juhatus 2017: Marju Jõgi, Liis Liik, Maret Mets
Juhatus 2018: Marju Jõgi, Marju Mölder, Evely Sagor

Rae jaoskond

Esinaine: Anu Tolsa (2017), Koidu Kask (2018)

Aseesinaine: Koidu Kask (2017), Anu Tolsa (2018)

Juhatus 2017: Lea Tann, Mirjam Ilves, Riina Laherand

Juhatus 2018: Lea Tann, Ele-Riin Laas, Laura Vaan

Paldiski jaoskond

Esinaine: Marina Rajevskaja

Aseesinaine: Sirje Ankur

Juhatus: Järvi Kirs, Angelina Oblikas, Helve Sooääre (2017), Larissa Sarman (2018)

Saue jaoskond

Esinaine: Ruth Pääsuke

Aseesinaine: Janika Siniorg

Juhatus 2017: Eveli Rea, Aet Kala, Kaiu Melesk-Kast

Juhatus 2018: Eveli Rea, Gea Liblik, Tuuli Mizer

Saku jaoskond (loodud 2018)

Esinaine: Teele Raja

Aseesinaine: Kairi Nõukas

Juhatus: Kertu Kekk, Aet Kala, Kristel Võsang

Viimsi jaoskond

Esinaine: Kai Yallop

Aseesinaine: Anu Piht (2017), Helen Virro (2018)

Juhatus 2017: Triin Krahv, Triin Pajusalu, Elle-Mai Velling

Juhatus 2018: Heli Illipe-Sootak, Kristina Laasik, Kairi Saarpuu

Jõgeva ringkond

Jõgeva jaoskond

Esinaine: Heili Miku (2017), Aive Kivioja (2018)

Aseesinaine: Kristiina Kuus (2017), Kristiina Miško (2018)

Juhatus: Kadri Mannas, Sirje Rämmel, Anu Koitsaar (2017), Birgit Kranich (2018), asendusliige Sigrid Orav

Revisjonikomisjon: Inge Kiisler, Urmi Lall, Marika Kallemaa, asendusliige Galina Lehtsalu

Põltsamaa jaoskond

Esinaine: Hanali Kõörna

Aseesinaine: Kaie Rohtla

Juhatus: Ave Cakmak, Dea Laugmaa, Kirly Kadastik, asendusliige Mari Karhu (2017), Maire Peterson (2018)

Revisjonikomisjon: Terje Trei, Küllike Saar, Vilja Sinimets (2017), Grete Tõnne (2018), asendusliige Grete Tõnne (2017), Aino Alt (2018)

Torma jaoskond

Esinaine: Katrin Luhamäe

Aseesinaine: Nele Tõnissoo

Juhatus 2017: Ene Kriel, Käty Kakko, Jaana Sepper, asendusliige Annika Kukke

Juhatus 2018: Triin Pärsim, Ilje Laurikainen, Jaana Sepper, asendusliige Kätlin Ridal

Vaiga jaoskond

Esinaine: Kairi Sumero

Aseesinaine: Tiina Arras

Juhatus: Kersti Juhanson, Sigrid Laurikainen, Raili Laas, asendusliige Katrin Loss

Revisjonikomisjon (alates 2018): Kersti Kruus, Margit Maanre, Piret Lääne, asendusliige Liina Tamn

Maarja jaoskond

Esinaine: Kristi Jaanus (2017), Marianne Kase (2018)

Aseesinaine: Ariana Rooba (2017), Kristi Jaanus (2018)

Juhatus: Merike Olgo, Anu Raasik, Kirsti Kadaja-Prodanets (2017), Angela Vahtra (2018), asendusliige Marianne Kase (2017), Liane Erik (2018)

Pedja jaoskond

Esinaine: Triinu Kүүnal

Aseesinaine: Marge Tasur

Juhatus: Merlin Naudre, Kadri Järv, Margit Truus, asendusliige Kertu Lääne

Järvemäe jaoskond

(loodi 2016 lõpus, juhatus valiti 2017 jaanuaris)

Esinaine: Kristi Kreek

Aseesinaine: Ebe Kattel

Juhatus: Marika Hütt, Greteliis Terve, Reilika Saar (2017), Liisi Sökk (2018), asendusliige Kaire Vahtra (2017), Reilika Saar (2018)

Järva ringkond

Koeru jaoskond

Esinaine: Kerli Sirila (2017), Kaili Kruustok (2018)

Aseesinaine: Kaili Kruustok (2017), Merle Urbanus (2018)

Juhatus 2017: Kadri Ilmjärv, Merle Urbanus, Tene Metsma, asendusliige Liana Kullasepp

Juhatus 2018: Katre Kasemaa, Liana Kullasepp, Elo Essi, asendusliige Helena Aare

Paide jaoskond

Esinaine: Vivika Barnabas

Aseesinaine: Merje Mihkelsaar

Juhatus: Margit Merisalu, Piret Saul, Siiri Sitska, asendusliige Merli Kaas, Margit Piibeht

Türi jaoskond

Esinaine: Eve Kivistik

Aseesinaine: Gerly Leit

Juhatus: Sirje Kips, Jaanika Lieberg, Terje Kespre (2017), Liisa Manglus (2018), asendusliige Liisa Manglus (2017), Malle Tuuleveski (2018)

Roosna-Alliku jaoskond

Esinaine: Kristlin Kõrgesaar

Aseesinaine: Siret Niinepuu

Juhatus: Anni Alev, Maili Antons (2017), Kerlin Tealae (2017), Kadri Kuurmann (2018), asendusliige Eve Sissas (2017), Jana Matvejeva (2018)

Lääne ringkond

Lõuna-Läänemaa jaoskond

Esinaine: Triin Leever

Aseesinaine: Kaidi Antsi

Juhatus: Kersti Täht, Pille Kaisel, Varje Ojala-Toos (2017), Kirsi Loide (2018)

Revisjonikomisjon 2017: Kirsi Loide, Kaja Lotman, Silvia Lotman

Revisjonikomisjon 2018: Kaja Lotman, Maigi Magnus, Teele Trossmann

Hiumaa jaoskond

Esinaine: Anne Kaasik (2017), Liis Oolmets (2018)

Aseesinaine: Karin Rünkorg (2017), Anne-Mall Reinu (2018)

Juhatus: Anneli Teller, Piret Sedriks, Helja Kaptein

Revisjon: Inna Lepik, Ly Klee Tuuli Karukäpp (2017), Küllike Tammeveski (2018)

Risti jaoskond

Esinaine: Kati Ojaver (2017), Eha Grossev (2018)

Aseesinaine: Tiina Leesik

Juhatus 2017: Rita Lai, Anne Rehkalt, Marika Pukk

Juhatus 2018: Katrin Reede, Diana Saarniit, Siret Russi

Revisjonikomisjon: Ülle Reinbach, Aime Pukk, Eha Grossev (2017), Aet Tänav (2018)

Haapsalu jaoskond

Esinaine: Maire Kruus

Aseesinaine: Merle Soone

Juhatus liikmed: Katrin Reede, Diana Saarniit, Siret Russi (2017), Kaja Mander (2018)

Revisjon: Urve Luidalepp, Virge Võsu, Anu Aljaste-Sits

Lääne-Nigula jaoskond

Esinaine: Eda Loik

Aseesinaine: Reeli Rae

Juhatus: Anne Kull, Urve Sirel, Kaja Puusepp (2017), Tiia Kaus (2018)

Revisjonikomisjon: Mailis Alberg, Julia Sirkel

Põlva ringkond

Põlva jaoskond

Esinaine: Lisete Vals

Aseesinaine: Kristi Johanson

Juhatus 2017: Karin Kopli, Aile Vals, Jaanika Mihelson

Juhatus 2018: Betti Vals, Annely Korju, Jaanika Mihelson

Revisjonikomisjon 2017: Kristel Pehk, Diana Pavlov, Kaie Kurg

Revisjonikomisjon 2018: Margit Õkva, Katrin Arulepp, Kristel Pehk

Kanepi jaoskond

Esinaine: Tuulike Mõlder

Aseesinaine: Kaili Mertsina (2017), Kersti Kõrge (2018)

Juhatus 2017: Anne Hüdsi, Merike Klemmer, Kersti Kõrge

Juhatus 2018: Anne Hüdsi, Aike Meekler, Kaili Mertsina

Revisjonikomisjon 2018: Anu Klemmer, Merike Klemmer, Kati Liibert

2017. a puudus komisjon, kuna liikmete arv jaoskonnas alla 20 liikme.

Räpina jaoskond

Esinaine: Sille Rebane

Aseesinaine: Ulla Preeden

Juhatus: Heili Piho-Arna, Irina Vegner, Tiia Saarestik (2017), Sanna Saarestik (2018)

Revisjonikomisjon: Kadri Melts-Sau, Raili Vegner, Mari Plaado (2017), Kaidi Parman (2018)

Pärnumaa ringkond

Pärnu jaoskond

Esinaine: Karmen Vesselov (2017), Ave Rallmann (2018)

Aseesinaine: Maie Pitsal (2017), Margit Veltson (2018)

Juhatus 2017: Monika Leosk, Margit Veltson, Maret Kommer

Juhatus 2018: Monika Leosk, Maret Kommer, Maie Pitsal, asendusliige Eve Pajo

Revisjonikomisjon: Kaidi Suviste, Õie Leigri, Li Soome (2017), Hinge Vaiksoo (2018), asendusliige Kaire Nõmm

Saarde jaoskond

Esinaine: Maarja Jalasto (2017), Margit Nõmtak (2018)

Aseesinaine: Airiki Talts (2017), Maarja Jalasto (2018)

Juhatus 2017: Margit Nõmtak, Anneli Pesti, Karme Tammist, asendusliige Eve Retpap

Juhatus 2018: Anneli Pesti, Karme Tammist, Sirli Pedassaar-Annast, asendusliige Airiki Talts

Ülejõe jaoskond

Esinaine: Kristiina Sireli (taandus nov 2017), Ingrid Eha (nov 2017- okt 2018, taandus), Jana Ots (alates okt 2018)

Aseesinaine: Janeli Ots (2017), Margit Kaur (2018)

Juhatus 2017: Ingrid Eha (taandus nov 2017), Gerli Laagus, Marje Arumäe, asendusliige Evelin Pärna

Juhatus 2018: Janeli Ots, Gerli Laagus, Marje Arumäe, asendusliige Tiina Kadak

Rapla ringkond

Rapla jaoskond

Esinaine: Triin Tõitoja

Aseesinaine: Meidi Tiimus

Juhatus: Margit Tepper, Mirjam Tammepuu, Helen Tammepuu

Revisjonikomisjon: Tiia Aasrand, Helmi Rebane, Ave Sappinen

Hiie jaoskond

Esinaine: Kaie Kensap-Kukk

Aseesinaine: Lemmi Vöhanso

Juhatus: Kaidi Kauffeldt, Aime Tuhkanen, Ragne Failejev

Kaarepere jaoskond

Esinaine: Marju Prosin

Aseesinaine: Gaida Kuuse

Juhatus: Ave Ummalas, Pirko Peterson, Marilyn Saaliste

Revisjonikomisjon: Monika Paulsen, Aivi Tarvis, Taimi Ummalas

Kaiu jaoskond

Esinaine: Kaja Heinsaar
Aseesinaine: Kristel Kaasiku
Juhatus: Miidi Pindus, Elma Reinart, Ülle Joonas

Märjamaa jaoskond

Esinaine: Nele Pernits
Aseesinaine: Evelyn Gold
Juhatus: Kaire Arnover, Eneli Lõhmus, Eve Reose
Revisjonikomisjon 2017: Kätlin Kiis, Mari Kann, Ave Kusmin
Revisjonikomisjon 2018: Ave Kusmin, Mari Kann, Nele Roosi

Saaremaa ringkond

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Janne Mets
Aseesinaine: Ellen Kask
Juhatus Mare Kirr, Pille Aavik, Sirje Mehik, Siivi Kaasik (2018)

Kuressaare jaoskond

Esinaine: Piret Pruul
Aseesinaine: Agnes Heinla
Juhatus: Taimi Kiissa, Liisi Preedin, Annely Verlin

Kuressaare I jaoskond

Esinaine: Tamara Müür
Aseesinaine Piret Sepp
Juhatus: Meike Saar-Ruumet, Kirsi Väli, Keidi Öispuu (2017), Raili Kuusk (2018)
Revisjonikomisjon: Kristi Hints, Liselle Laurits, Margit Tätte (2017), Kerli Lööke (2018)

Leisi jaoskond

Esinaine: Aire Kurs
Aseesinaine: Jana Šukis-Rand
Juhatus: Erge Önnis, Tiina Mägi, Ülle Völma (2017), Tiina Mägi (2018)

Orissaare jaoskond

Esinaine: Anneli Pitk
Aseesinaine: Ülle Sülle
Juhatus: Maidi Tilk, Raili Nõgu, Kairi Troska
Revisjonikomisjon: Helina Eist(-Tarelkin), Mari Luup, Marit Ots (2017), Ly Aer (2018)

Pihla jaoskond

Esinaine: Kadri Paomees
Aseesinaine: Kaile Koppel (2017), Evelyn Aavik (2018)
Juhatus: Elve Rozenkron, Eveli Nõgu, Marina Saukonen
Revisjonikomisjon 2017: Anni Murd, Urvi Kask, Maiu Välbe
Revisjonikomisjon 2018: Maiu Välbe, Eve Tuisk, Kaia Latkin

Valjala jaoskond

Esinaine: Reena Ley
Aseesinaine: Anneli Juudas
Juhatus 2017: Karin Varipuu, Maarja-Liis Milter, Helina Turja (2017), Mare Milter (2018)

Sakala ringkond

Viljandi jaoskond

Esinaine: Margit Rei (2017), Salli Järve (2018)
Aseesinaine: Kristiina Susi (2017), Erle Nõgene (2018)
Juhatus: Janne Suigusaar, Eveli Leemets, Ele Lehes (2017), Rene Vahtra (2018)
Revisjonikomisjon: Kaire Toobal, Maire Lillemets, Rene Vahtra (2017), Heleri Järvpõld (2018)

Suure-Jaani jaoskond

Esinaine: Egle Reinup (2017), Tairi Lappalainen (2018)
Aseesinaine: Aili Mägi (2017), Evelin Lappalainen (2018)
Juhatus 2017: Tairi Lappalainen, Jana Soitu, Kerstin Käärrik
Juhatus 2018: Egle Reinup, Krista Lillemäe, Kerstin Käärrik

Lõuna-Viljandi jaoskond

Esinaine: Mirjam Trallmann
Aseesinaine: Maarika Õmblus (2017), Daniela Erit (2018)
Juhatus 2017: Daniela Erit, Tiina Ott, Esta Kivisild
Juhatus 2018: Ülle Riiner, Jane Koitlepp, Esta Kivisild
Revisjonikomisjon: Mai Muttika, Pia-Eve Teder, Ene Sügav

Karksi jaoskond

Esinaine: Lea Murumäe, alates 13.03.2017 Kai Kannistu
Aseesinaine: Elerin Öövel
Juhatus: Mailis Saa, Lea Murumäe, Helina Eelmaa

Tarvastu jaoskond

Esinaine: Vika Zieds, alates 3.12.2017 Grete Vares
Aseesinaine: Jane Schults
Juhatus Karoliina Maisla, Helja Ütsik, Age Alas (2017), Jane Schults (2018)

Tallinna ringkond

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Esti Meier (2017), Sirje Sarapu (2018)

Aseesinaine: Sirje Sarapu (2017), Maria Juurmaa (2018)

Juhatus: Evi Gulbis (2017), Maria Juurmaa (2017), Esta Rahno (2017), Anne Schults (2018), Marion Leppik (2018), Annika Hunt (2018)

Revisjonikomisjon: Heidi Tormet, Tiina Kirsipuu, Liivi Turk

Muusika jaoskond

Esinaine: Margit Hani

Aseesinaine: Maris Amon

Juhatus: Vive Pandis, Leida Käbi, Geniira Helde

Revisjonikomisjon: Juta Lepisto (2018), Ebe Pille (2018), Elle Kruusmaa (2018)

Lääne jaoskond

Esinaine: Mari Koks

Aseesinaine: Marit Antik

Juhatus: Anne Söber, Janely Bucht, Maarja Purik (2017), Tiina Kallasmaa (2018)

Revisjonikomisjon: Katri Lindau, Liia Parve (2017), Margareta Muru (2017), Evelin Enno-Sakwan (2018), Anete Meriliin Leetberg (2018)

Nõmme jaoskond

Esinaine: Jette Karmin

Aseesinaine: Lea Överus

Juhatus: Annika Elmend, Anu Asu, Signe Tilk

Revisjonikomisjon: Pille Part, Kersti Palu, Tiina Niilis (2018)

Põhja jaoskond

Esinaine: Helen Heinmaa

Aseesinaine: Karmen Rooste

Juhatus: Evelyn Lill, Irina Degtjar, Margit Gerndorf (2017), Katrin Rannaste (2018)

Revisjonikomisjon: Piret Jürman, Malle Prenner, Maris Soonsein (2017), Piret Oja (2018)

Toompea jaoskond

Esinaine: Marje-Anne Hendrikson (2017), Merike Jürjo (2018)

Aseesinaine: Marju Mändmets (2017), Anu Sommer (2018)

Juhatus: Karen Kanniste (2017), Anu Sommer (2017), Ruth Kulbas (2017), Mare Mändveer (2018), Kristina Märks (2018), Tiiu Rikolas (2018)

Revisjonikomisjon: Maive Ottas, Mare Mändveer (2017), Riina Luik (2017), Krin Kaup-Lapõnin (2018), Ülle Hanniste (2018)

Sadama jaoskond

Esinaine: Kaisa Albert (2017), Krista Kiil (2018)

Aseesinaine: Anneli Looken (2017), Kirstin Raudsepp (2018)

Juhatus: Maarja Vesi, Anne Likold (2017), Gertrud Väravas (sh suvi. 2017-2018. a algus esinaine ülesannetes), Egge Eddussaar-Harak (2018 I pa)

Revisjonikomisjon: Kerle Mikk, Kirstin Raudsepp (2017), Krista Kiil (2017), Anne Likold (2018), Kadri Puusepp (2018)

Tartu ringkond

Tartu jaoskond

Esinaine: Karin Vahtré (2017), Regina Kullamaa (2018)

Aseesinaine: Monika Ristisaar

Juhatus 2017: Sandra Saares, Lagle Lõhmus, Regina Kullamaa

Juhatus 2018: Lagle Lõhmus, Liis Kuld, Raili Zuba

Revisjonikomisjon: Kai Visnapuu, Reelika Sõmer, Aimi Tedresalu (2017), Kairi Moor (2018)

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Anna-Liisa Viltrop

Aseesinaine: Miina Voltri

Juhatus: Kristine Kreitsman, Kristi Ütt, Kadri Green (2017), Elen Heidok (2018)

Revisjonikomisjon: Silja Mikli, Liina Pärnamäe, Tiiu Tõrra (2017), Laura Loolaid (2018)

Põhja-Tartumaa jaoskond

Esinaine: Mirje Põld (2017), Agnes Kivirand (2018)

Aseesinaine: Margit Soieva (2017), Liina Nisu (2018)

Juhatus: Katrin Varuson (2017), Maire Kasvandik (2017), Ave Kuslap

Revisjonikomisjon 2017: Agnes Kivirand, Sirje Pärn-Jõgi, Liina Nisu

Revisjonikomisjon 2018: Maire Kasvandik, Mirje Põld

Tamme jaoskond

Esinaine: Piret Konsin

Aseesinaine: Piret Valge

Juhatus: Kadri Vider, Maret Tamm, Pille Tammelán (2017), Merli Kõrgmaa (2018)

Revisjonikomisjon: Berit Kroon, Triin Nooska, Heidi Tüvi (2017), Piia Kuslap (2018)

Lõuna-Tartumaa jaoskond

Esinaine: Kertu Rünkorg

Aseesinaine: Viivika Kook

Juhatus: Evelin Avil, Birgit Kivimurd, Kersti Rütli (2017), Merle Abroi (2018)

Elva jaoskond

Esinaine: Marina Liinar

Aseesinaine: Inge Leitu

Juhatus: Krista Loog, Dagmary Kuslap, Krista Soosaar (2017), Kersti Vahi (2018)

Valga ringkond

Tõrva jaoskond

Esinaine: Eha Older (2017), Asta Tsirp (2018)

Aseesinaine: Asta Tsirp (2017), Margit Kolju (2018)

Juhatus: Mahta Palumets, Kersti Margus, Margit Kolju (2017), Tiina Purga (2018)

Valga jaoskond

Esinaine: Merje Nielson (2017), Maarja Mägi (2018)

Aseesinaine: Tiina Lall (2017), Geiri Sperling (2018)

Juhatus:

2017: Aet Arula, Janeli Nielson, Riina Rääk
2018: Janika Kurvits, Jana Russak, Riina Rääk

Tõlliste jaoskond

Esinaine: Ülle Säinas

Aseesinaine: Sigrít Säinas

Juhatus: Annika Pang

Otepää jaoskond

Esinaine: Rita Pärnik

Aseesinaine: Inga Kotkamäe

Juhatus: Nadežda Alliksaar, Riina Kukk, Tuuli Merimaa, Ene Prants (asendusliige)

Viru ringkond

Rakvere jaoskond

Esinaine: Kaili Saarna

Aseesinaine: Kaja Tammeoks

Juhatus: Anneli Leht, Raina Vangonen, Urve Rosenberg (2017), Maarika Kuulmaa (2018), asendusliige Ülle Lauri
Revisjonikomisjon: Mare Ervin, Liivika Ivanov, Luule Lillbok

Tapa jaoskond

Esinaine: Reeli Hakman

Aseesinaine: Pärja Õun (2017), Mare Ploompuu (2018)

Juhatus 2017: Kersti Pöder, Tiiu Rosenberg, Heli Kikerpill, asendusliige Piret Pihel

Juhatus 2018: Pärja Õun, Sigrít Glück, Heli Kikerpill, asendusliige Tiiu Rosenberg

Kadrina jaoskond

Esinaine: Seidi Lamus-Tšistotin (2017), Liis Ambos (2018)

Aseesinaine: Liis Ambos (2017), Ellu Mumm (2018)

Juhatus 2017: Ellu Mumm, Jaanika Heidmets, Eneli Kais, asendusliige Triinu Mumm

Juhatus 2018: Triinu Mumm, Katrin Roots, Astra Sild, asendusliige Getter Lindau

Viru-Nigula jaoskond

Esinaine: Pille Kajar (2017), Evely Press (2018)

Aseesinaine: Maire Kivimaa 82017), Pille Kajar (2018)

Juhatus 2017: Evely Press, Karmen Kraut, Marju Kees, asendusliige Egle Mäitse

Juhatus 2018: Egle Mäitse, Karmen Kraut, Maire Kivimaa, asendusliige Kairi Laubholts
Revisjonikomisjon: Anu Laidinen, Diana Okas, Kaja Sander, asendusliige Riive Raam

Väike-Maarja jaoskond

Esinaine: Anneli Mikiver

Aseesinaine: Sirje Tiimus

Juhatus: Ursula Aal, Kaja Alasoo, Eha Valdna, asendusliige Mariella Liivak

Revisjonikomisjon: Anet Veia, Margit Merilo, Gälyn Aas

Simuna jaoskond

Esinaine: Laine Metus

Aseesinaine: Meelika Villers (2017), Inna Läll (2018)

Juhatus: Kätlin Sinimets, Regina Kiisküla, Urve Ehasalu, asendusliige Helin Sinimets

Võru ringkond

Võru jaoskond

Esinaine: Riina Mandel

Aseesinaine: Maiu Vumba

Juhatus: Karme Hain, Jaanika Sild, Marina Piirisild

Revisjonikomisjon: Kaisa Sikk, Gertu Viiasik, Ivi Korju

Antsla jaoskond

Esinaine: Enely Jaani

Aseesinaine: Eleri Dräbtsinski

Juhatus: Inga Niit, Kati Harak, Kaire Talja

Vastseliina jaoskond

Esinaine: Marina Kõva

Aseesinaine: Eve Tolmik (2017), Virge Reinsaar (2018)

Juhatus: Egel Alla, Tiiu Silm, Raili Purgi
Revisjonikomisjon: Anneli Lõhmus, Tiiu Kunnus, Tiiu Kunnus

Urvaste jaoskond

Esinaine: Karin Tenn

Aseesinaine: Aive Kaasik

Juhatus: Marje Kangro, Virve Üprus, Sirje Lill

NAISKODUKAITSE KESKJUHAATUSE LIIKMED

2017

Eda Kivisild
Kaire Lõhmus
Kairi Nõukas
Kati Ojaver
Ave Paavo
Küllike Tammeveski
Siiri Sepp (asendusliige)

2018

Eda Kivisild
Kairi Nõukas
Kati Ojaver
Ave Paavo
Taive Saar
Küllike Tammeveski
Siiri Sepp (asendusliige)

NAISKODUKAITSE KESKREVISJONIKOMISJONI LIIKMED

2017

Evi Kirsimägi
Sigrid Laanemets
Maris Lilleväli
Reeli Hansen (asendusliige)

2018

Evi Kirsimägi
Sigrid Laanemets
Kadri Põlm
Reeli Hansen (asendusliige)

NAISKODUKAITSE SÜMBOOLIKAKOMISJONI LIIKMED

2017

Veronika Isberg, Harju
Karmen Vesselov, Pärnumaa
Jane Koitlepp, Sakala
Kadri Green, Tartu
Egge Edussaar-Harak, Tartu
Leane Morits, Tartu

2018

Veronika Isberg, Harju
Karmen Vesselov, Pärnumaa
Jane Koitlepp, Sakala
Egge Edussaar-Harak, Tartu
Leane Morits, Tartu
Jaanika Niklus, Valga

NAISKODUKAITSE AJALOOKOMISJONI LIIKMED

2017

Erle Eenmaa, Tallinn
Sigrid Laanemets, Tallinn
Egge Edussaar-Harak, Tartu
Kadi Kass, Tartu
Maarja-Liisa Laanetu, Tartu
Virge Prank-Vijard, Tartu

2018

Helle-Mai Kruusimägi, Saaremaa
Erle Eenmaa, Tallinn
Sigrid Laanemets, Tallinn
Egge Edussaar-Harak, Tartu
Kadi Kass, Tartu
Virge Prank-Vijard, Tartu

NAISKODUKAITSE AULIIKMED

Naiskodukaitse auliige: Ingrid Rüütel

Jõgeva ringkond: Imbi Paju, Renata Tammemäe (Põltsamaa jaoskond).

Pärnumaa ringkond: Elfriede Laidvee, Ella Raudsepp, Tiina Helju Soomägi, Ingrid Sõber

Sakala ringkond: Leida Leiur, Aili Ott

Tartu ringkond: Linda Kraft, Asta Luksepp

Võrumaa ringkond: Helju Tarikas

